

2016-17

***Tarragona, Ciutat Amiga de la
Gent Gran. Diagnòstic***

PENSA EN GRAN!

**Unitat Tècnica de
Gent Gran Activa
INSTITUT
MUNICIPAL DE
SERVEIS SOCIALS
DE TARRAGONA**

**Institut Municipal
de Serveis Socials**
som al teu costat

 **AJUNTAMENT DE
TARRAGONA**

www.tarragona.cat

Supervisió del projecte:

Estela Piñol Piñol

Directora gerent de l'Institut Municipal de Serveis Socials de Tarragona

Coordinació:

Cèlia López Clotet

Treball de camp, anàlisi de dades i elaboració:

Cèlia López Clotet

Cristina Santiago Gómez de Agüero

UT de Gent Gran Activa (Institut Municipal de Serveis Socials de Tarragona)

Disseny i maquetació:

Departament de Disseny Gràfic de l'Ajuntament de Tarragona

L'elaboració d'aquest informe no hauria estat possible sense la inestimable col·laboració de la ciutadania de Tarragona, que desinteressadament hi ha participat aportant les seves experiències i suggeriments per fer de Tarragona una ciutat encara més amigable amb la gent gran.

Volem mostrar el nostre agraïment als tarragonins de més edat, els autèntics protagonistes d'aquest estudi, i a totes les associacions i entitats que treballen amb gent gran, cuidadors, professionals, tècnics i experts municipals i altres Administracions, que han garantit, amb la seva participació en el present estudi, que puguem posar en marxa aquest projecte. També a tots els departaments de l'Ajuntament de Tarragona i l'Institut Municipal de Serveis Socials de Tarragona, que hi han col·laborat per facilitar la participació ciutadana.

Tarragona pensa en gran.

“ La Xarxa de Ciutats i Comunitats Amigues de la Gent Gran de l'OMS actualment inclou 400 ciutats i comunitats a 37 països, i cobreix al voltant de 146 milions de persones arreu del món. ”

Un dels principals objectius que mantinc intacte des del primer dia que vaig ser escollit alcalde de Tarragona és millorar la qualitat de vida de totes les persones, però especialment la vostra, la de les persones jubilades i pensionistes, que, després d'una vida dura de treball i d'esforç intens per tirar endavant la família, heu assolit el dret de gaudir del merescut descans en les millors condicions.

Avui dia vivim més anys i ho fem amb millor qualitat de vida. Aquest és un fet que, tots hi estem d'acord, és molt positiu. Per això, dins de les polítiques que conformen el règim de benestar a la nostra ciutat, un paper molt important és el de l'envelliment actiu, un concepte que equival a garantir i optimitzar les oportunitats de benestar físic i social a totes les persones que formen part d'aquesta franja d'edat que anomenem gent gran i que sou els destinataris d'aquest servei.

Amb l'objectiu de tenir una diagnosi, la més precisa possible, dels principals factors que contribueixen a la millor prestació d'aquest servei, i com a part d'un projecte més ampli anomenat «Tarragona, ciutat amiga de la gent gran», la Unitat Tècnica de Gent Gran Activa ha dut a terme un estudi exhaustiu que analitza els punts bàsics i aporta conclusions rellevants. El resultat el teniu a les vostres mans.

A tall de resum, us confirmo que en l'actualitat sou 2.283 els usuaris dels diferents programes de Gent Gran Activa, distribuïts en cent trenta-set grups, i podeu escollir entre deu activitats, com ara l'aiguagim, la gimnàstica de manteniment, pilates, informàtica, tallers de memòria, anglès bàsic o pintura, entre d'altres.

L'equip de govern està convençut que l'objectiu bàsic i el motiu fonamental de tota la gestió és proporcionar un major benestar a tota la ciutadania. És clar que si en fem una segmentació sota el criteri de franja d'edat, hi trobem necessitats que són transversals a totes les franges, però en cada etapa n'hi ha de concretes. Per això, bona part dels esforços que dediquem al vostre col·lectiu de la gent gran els destinem a millorar la qualitat de vida i a complementar els serveis, que com qualsevol tarragoní o tarragonina ja rebeu, amb unes propostes específiques que afavoreixin la vostra presència a la societat i que inclouen un apartat important de lleure i benestar físic i mental, sempre amb aquesta visió optimista i apassionada que anomenem *Gent Gran Activa*.

Josep Fèlix Ballesteros

Alcalde

ÍNDIX

1. XARXA DE CIUTATS AMIGUES DE LA GENT GRAN DE LA OMS.....	9
1.1. QUÈ ÉS UNA CIUTAT AMIGA DE LA GENT GRAN?	9
1.2. FASES DEL PROJECTE	10
1.3. 1a FASE-PLANIFICACIÓ (1-2 ANYS)	11
2. TARRAGONA: DIAGNÒSTIC D'AMIGABILITAT	13
2.1. ANÀLISI DE LES FONTS PRIMÀRIES I SECUNDÀRIES	13
2.1.1. DADES SOCIODEMOGRÀFIQUES	13
2.1.2. RECURSOS COMUNITARIS	19
2.1.3. PROJECTES, PLANS I PROGRAMES	20
2.2. ANÀLISI DE RESULTATS I DIAGNÒSTIC	24
2.2.1. METODOLOGIA	24
2.2.1.1. L'enquesta	24
2.2.1.2. Els grups focals	26
2.2.2. DIAGNÒSTIC PER ÀREES	30
Valoració general	30
1. Espais a l'aire lliure i edificis	31
2. Transport	40
3. Habitatge	46
4. Participació social	51
5. Respecte i inclusió social	58
6. Activitat cívica i participació ciutadana	63
7. Comunicació i informació	67
8. Salut i serveis socials	75
3. RESUM PER ÀREES	88
BIBLIOGRAFIA	98

1. XARXA DE CIUTATS AMIGUES DE LA GENT GRAN DE LA OMS

1.1. QUÈ ÉS UNA CIUTAT AMIGA DE LA GENT GRAN?

Una ciutat amigable amb la gent gran és un entorn urbà integrador i accessible que fomenta l'envelliment actiu.

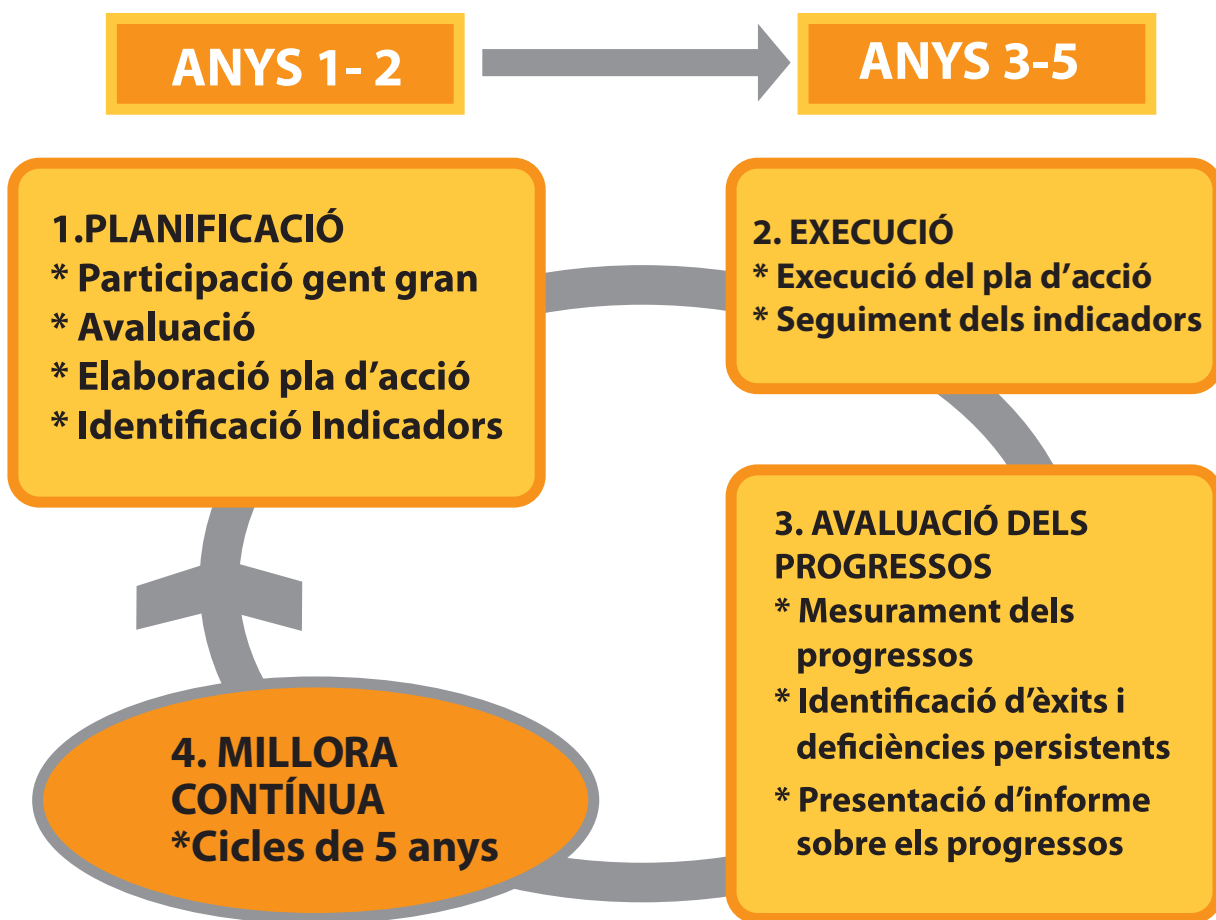
La Xarxa Mundial de Ciutats Amigues de la Gent Gran de l'OMS és un programa impulsat per l'Organització Mundial de la Salut des de l'any 2005 que té l'objectiu de donar resposta a les dues tendències demogràfiques mundials predominants: l'envelliment de la població i la urbanització creixent de les ciutats. Aquesta iniciativa va néixer sota el paradigma de l'**Envelliment Actiu**: cal optimitzar les oportunitats de salut, participació i seguretat que puguin millorar la qualitat de vida de les persones grans, que esdevenen protagonistes actius d'aquest procés de millora contínua.

La pertinença a aquesta Xarxa Mundial implica el compromís de l'Ajuntament de Tarragona de fer un treball continuat en la promoció dels factors mediambientals, socials i econòmics que influeixen en la salut i el benestar de la gent gran.

1.2. FASES DEL PROJECTE

El projecte segueix els requisits metodològics d'investigació propis, descrits en l'anomenat **Protocol de Vancouver**, que pren el seu nom en reconeixement a la ciutat on l'any 2006 es van reunir més de **33** ciutats de totes les regions del món, agrupades sota el projecte comú d'investigació que va permetre l'elaboració del protocol i la posterior publicació de la *Guia de Ciutats Mundials Amigues de la Gent Gran* (OMS, 2007).

El Cicle de la Xarxa Mundial de Ciutats Amigues de la Gent Gran de l'OMS

1.3. 1ª FASE-PLANIFICACIÓ (anys 1-2)

Aquesta fase es regeix pel principi de participació de les persones grans.

Amb una durada d'entre 1 i 2 anys, la fase de planificació té dos eixos principals:

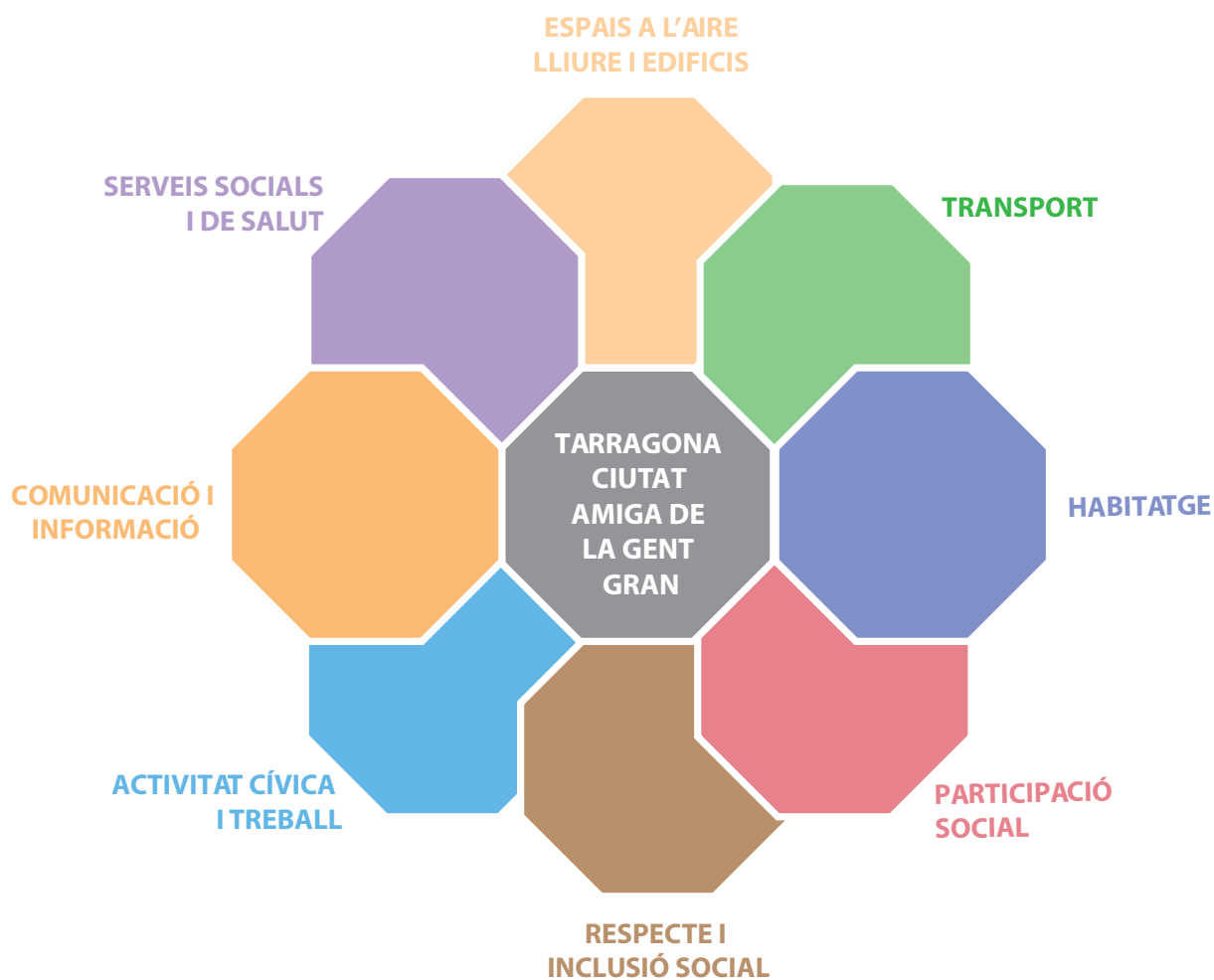
- l'avaluació inicial de la ciutat
- l'elaboració d'un pla d'acció de millores basats en el resultat de l'avaluació.

La investigació qualitativa s'ha basat en un enfocament participatiu, segons el qual la gent gran han estat els grans protagonistes en els set grups focals que es van organitzar.

La investigació quantitativa realitzada mitjançant un qüestionari elaborat especialment per a aquest fi per la Unitat Tècnica de Gent Gran Activa va recollir informació addicional amb 444 enquestes contestades.

Les 8 àrees d'investigació-acció sobre les que s'ha preguntat són:

- **Espais a l'aire lliure i edificis:** els espais públics d'una ciutat amiga, ja siguin els carrers, parcs, zones verdes o edificis d'accés públic, han de ser confortables, segurs i accessibles.
- **Transport:** inclou tots els elements que faciliten la mobilitat, molt especialment el transport públic, que ha de ser suficient, còmode i adaptat.
- **Habitatge:** l'estat de l'habitatge és fonamental per promoure l'autonomia, la seguretat i el benestar de les persones grans. Fa referència als recursos que ofereix la ciutat.
- **Participació social:** un envelliment actiu suposa que les persones grans puguin participar en tots els àmbits de la vida social de la ciutat.
- **Respecte i inclusió social:** és essencial el reconeixement social i el respecte cap a les persones grans, a la seva experiència, al que donen com a membres actius de la ciutat en què viuen, a fi d'evitar-ne l'exclusió social.
- **Activitat cívica i participació ciutadana:** fa referència al treball que realitza la gent gran, des del treball remunerat fins al voluntariat, i a la participació en la presa de decisions polítiques mitjançant plataformes, entitats o altres de similars.
- **Comunicació i informació:** la informació afavoreix la inclusió social; és imprescindible per fomentar l'ús dels recursos i la participació.
- **Serveis socials i de salut:** aquesta àrea conforma l'estructura formal de suport essencial per al manteniment de la salut i l'autonomia de les persones.

Els temes abasten aspectes de l'entorn físic de la ciutat, de l'entorn sociocultural, determinants econòmics, conductuals i també dels serveis de salut i socials. Per tant, fan un recorregut en profunditat pels factors que es consideren com els principals determinants de l'envelliment actiu.

2. TARRAGONA, DIAGNÒSTIC D'AMIGABILITAT

2.1. ANÀLISI DE FONTS PRIMÀRIES I SECUNDÀRIES

L'Ajuntament de Tarragona disposa d'una informació variada d'accés públic que, conjuntament amb l'informe elaborat pel Pla d'inclusió i cohesió social de Tarragona (PLICS) i la informació facilitada per la Unitat Tècnica d'Atenció a les Dependències de l'IMSST, ens ha permès configurar aquesta primera anàlisi de la panoràmica sociodemogràfica de la gent gran a Tarragona. També s'han fet servir les dades que ofereixen l'Institut Nacional d'Estadística (INE) i l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT).

2.1.1. DADES SOCIODEMOGRÀFIQUES

Tarragona és capital de província, pertany a la comarca del Tarragonès i a la zona anomenada Camp de Tarragona, que inclou l'Alt Camp, el Baix Camp i el Tarragonès. La ciutat està marcada pel desenvolupament industrial a partir de final dels anys cinquanta fins a la dècada dels setanta del segle passat. L'empenta d'aquest sector determinarà l'aspecte urbanístic i constructiu en general. A més, l'augment de població per l'increment de la immigració porta a la creació de nous barris perifèrics. Construïts a ponent sobre la carretera de València hi trobem Torreforta, Campclar, Bonavista, Icomar, Riucclar, la Floresta i la Granja. Al nord, Sant Salvador i Sant Pere i Sant Pau. Més recentment el barri residencial de Llevant ha anat creixent pròxim a la costa.

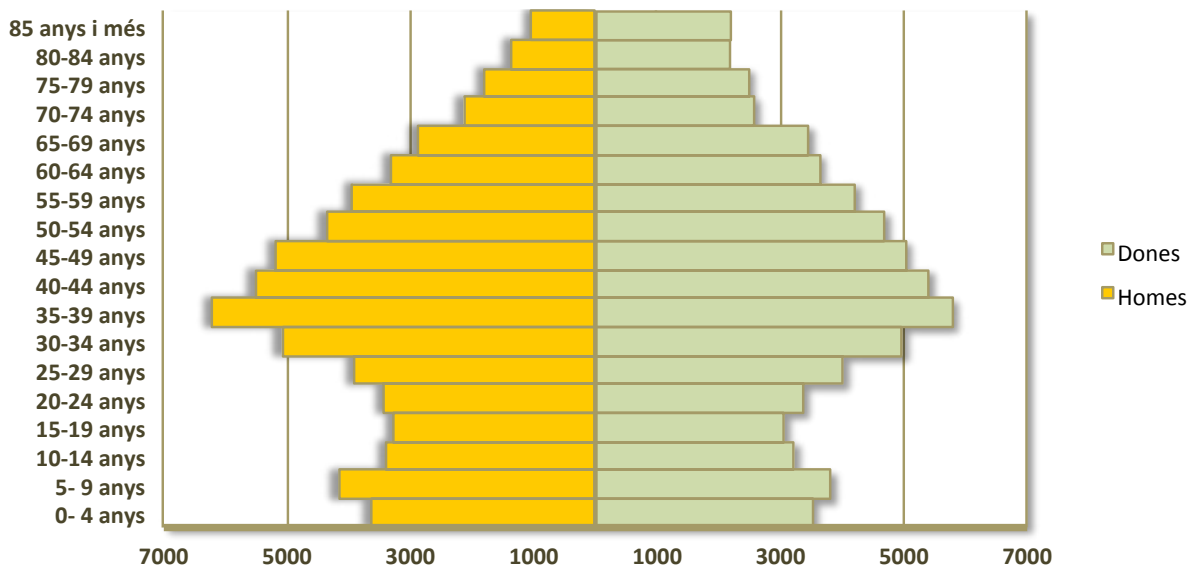
Aquest perfil fa de Tarragona la ciutat més poblada de la província, una de les dues que passen dels 100.000 habitants, concentrats als seus 57,9 km² de superfície, sent també la ciutat més densament poblada, molt per damunt de la mitjana de la comarca el Tarragonès i també de la mitjana de Catalunya.

Dades de població, superfície i densitat. 2014

	Població	Població sobre el total espanyol %	Superfície km ²	Densitat (hab/km)
Tarragona	132.199	0,28%	57,90	2.283,23
Reus	104.962	0,22%	52,80	1.987,20
Tarragonès	250.306	0,54%	319,40	783,68
Camp de Tarragona	515.406	1,10%	2.703,30	190,66
Província Tarragona	800.962	1,71%	6.308,20	126,97
Catalunya	7.518.903	16,08%	32.108,00	234,18
Espanya	46.771.341	100,00%	505.990,00	92,44

Font: Elaboració pròpia sobre dades d'IDESCAT, 2014 i INE, 2014

Piràmide de població de Tarragona 2014. Quinquennal.

Font: elaboració pròpia sobre dades del Padró municipal d'habitants (IDESCAT, 2014)

Segons les últimes dades del Padró municipal d'habitants (INE, 2014), estan comptabilitzades a Tarragona 132.199 persones, de les quals 29.064 estan per damunt dels 60 anys. Aquesta xifra suposa un 21,82 % de la població total.

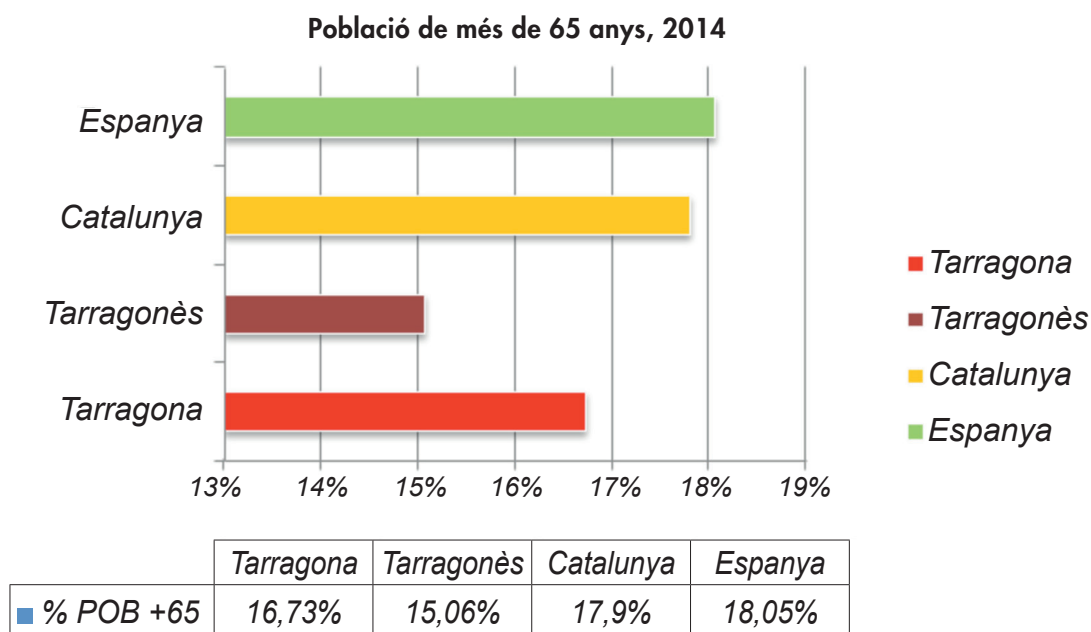
Tarragona: població de gent gran segons sexe i edat, 2014

	Ambdós sexes	Homes	Dones
Total població	132.199	64.652	67.547
Total 60+	29.064	12.562	16.502
Total 80+	6.783	2.407	4.376
Percentatge 60+	21,99%	9,50%	12,48%
Percentatge 80+	5,31%	1,82%	3,31%

Font: INE Padró Municipal d'Habitants, 2014

Com s'observa a la taula anterior, 6.783 persones són majors de 80 anys, la qual cosa suposa el 5,31 % de la població i el 23,34 % de la gent gran. No obstant això, no es pot considerar que la població de Tarragona sigui una població envellida en relació amb Catalunya: tal com recull la Generalitat de Catalunya al Camp de Tarragona, s'observa un major pes de la franja d'edat fins als 15 anys i un pes inferior de la població de més de 65 anys, en comparació amb la mitjana de Catalunya. Tanmateix, a la ciutat de Tarragona es manté aquesta conjuntura d'una elevada proporció de població jove i baixos índexs d'envelliment en relació amb la mitjana de Catalunya.

¹ Generalitat de Catalunya, (2015): "Nota de Conjuntura Econòmica. 85. Informe anual del 2014". Departament d'Economia i Coneixement. http://economia.gencat.cat/web/.content/70_economia_catalana/arxius/publicacions_publicacions_periodiques/nota_de_conjuntura/NCE_85/NCE_85_a1.pdf

Font: Elaboració pròpia sobre dades del Padró Municipal d'Habitants. (INE, IDESCAT, 2014)

Per tal de valorar el grau d'envelliment de la població de Tarragona s'han atès els dos indicadors demogràfics clàssics: l'índex d'envelliment i l'índex de sobreenvelliment. El primer relaciona la població de 65 anys i més amb la menor de 15 anys. D'altra banda, l'índex de sobreenvelliment relaciona la població de 85 anys i més amb la de 65 anys i més per conèixer el grau de sobreenvelliment de la població.

Taula comparativa índex d'envelliment i sobreenvelliment, 2013

	Índex envelliment	Índex sobreenvelliment
Tarragona (ciutat)	102	15
Tarragonès	89	14
Camp de Tarragona	94	15
Tarragona (província)	106	15
Catalunya	113	15
Espanya	112	14

Font: elaboració pròpia sobre Padró municipal d'habitants. (IDEGCAT, 2013)

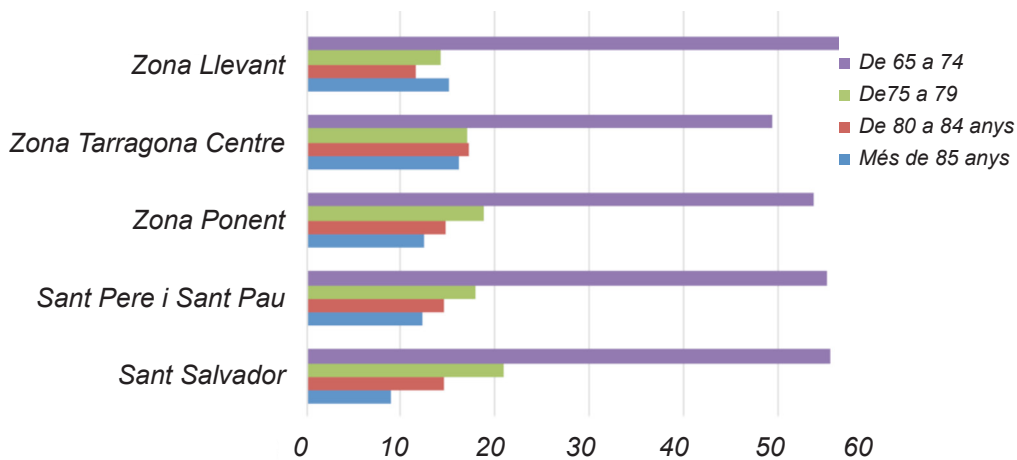
Segons les dades de l'*Informe sociodemogràfic de la gent gran a la ciutat de Tarragona (2015)*, els índexs d'indicadors demogràfics del 2014 mostren que aquesta tendència es manté: l'índex d'envelliment és del 98 % i el de sobreenvelliment, del 14,77 %. Una altra característica destacada per l'informe és que "la població envellida de la ciutat de Tarragona està completament feminitzada, ja que representa el 58,14 % del total de la seva població en aquesta franja d'edat"².

² Ajuntament de Tarragona (2015): *Informe sociodemogràfic de la gent gran a la ciutat de Tarragona*. Oficina Tècnica del Pla local d'inclusió i cohesió social de Tarragona. IMSST.

Altres dades d'interès aportades per l'informe esmentat són les que caracteritzen la població de gent gran de la ciutat per zones geogràfiques: dins el municipi s'aprecien diferències notables en funció de les diferents zones i barris de Tarragona.

En el present estudi, les 11 zones urbanes del municipi s'han agrupat en 4 grans zones atenent a criteris socioeconòmics. En l'informe sociodemogràfic elaborat pel PLICST, a petició de les investigadores s'hi ha afegit una cinquena zona, cosa que ha donat un acurat esbós de la realitat demogràfica de la ciutat per zones

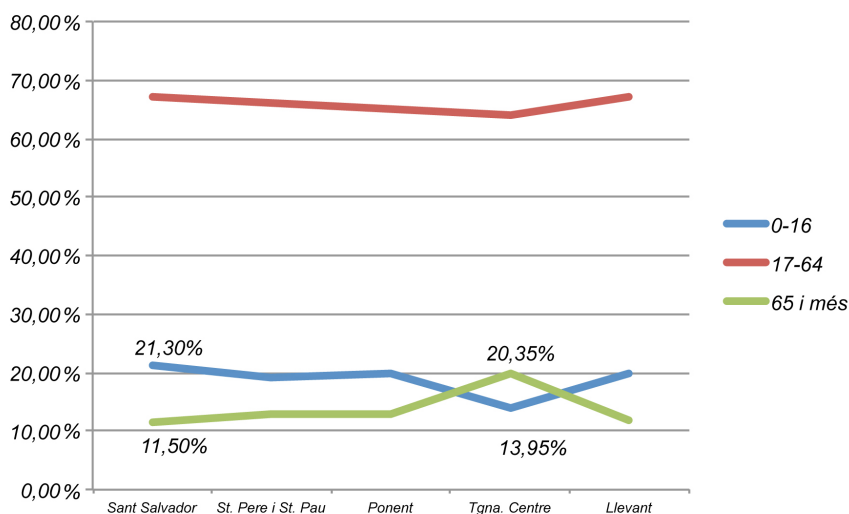
Distribució de la gent gran per zones de la ciutat

Font: Elaboració Oficina tècnica del PLICST amb les dades del Padró

La zona anomenada *Tarragona Centre* aglutina el major nombre de persones envellides en comparació amb la població d'adults que és molt similar en totes les zones, i també és la zona on la població de 0 a 16 anys és notablement més baixa. A l'altre extrem, es troba el barri de Sant Salvador, que té la població menys envellida de la ciutat.

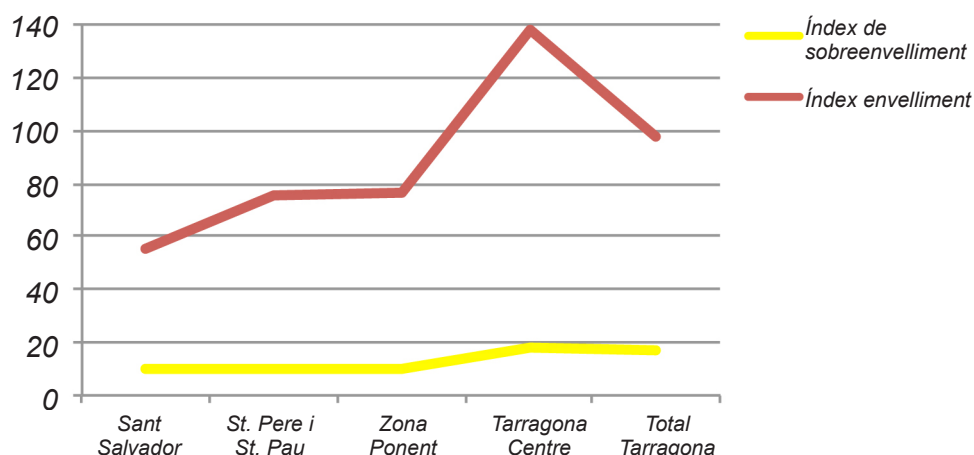
Població jove, adulta i gran de Tarragona per zones l'any 2014 en %

Font: elaboració pròpia sobre dades del PLICST

Se'n desprèn també, d'aquest informe, que la població envellida de Tarragona està marcadament feminitzada, tendència que es trenca en el cas dels barris de Ponent, on hi ha una major representació masculina entre la població adulta i gran.

Distribució de l'índex d'envelliment i sobreenvelliment per les diverses zones de la ciutat en %

Font: elaboració Oficina Tècnica del PLICST amb les dades del Padró

S'aprecia que l'envelliment de la població és molt notable a la zona centre de Tarragona. Tenint en compte que en aquesta zona s'hi concentra el 57,39 % de la població gran de la ciutat molt per sobre del 3,59 % de gent gran que representa la zona menys envellida, fa pujar sensiblement l'índex total d'envelliment i sobreenvelliment de la ciutat.

Índex d'envelliment i sobreenvelliment de Tarragona per zones

	2013		2014	
	Índex d'envelliment	Índex de sobreenvelliment	Índex d'envelliment	Índex de sobreenvelliment
St. Salvador	59,1	12,7	54,1	11,5
St. Pere i St. Pau	79,54	13,69	72,16	12,33
Ponent	65,67	15,76	73,2	11,5
Tarragona Centre	161,53	18,09	144,75	16,33
Llevant	69,89	15,4	64,28	15,14

Font: elaboració pròpia sobre dades del PLICST

En un altre ordre, diferents entitats de la ciutat, entre elles l'Ajuntament, van encarregar l'Enquesta sobre les condicions de vida de la població de Tarragona 2007 (Belzunegui, A. i altres, 2011), que ja en aquell moment dibuixava amb nitidesa un perfil de les condicions de vida a la ciutat. Hi destacaven

xifres preocupants, amb 26.000 ciutadans per sota del llindar de la pobresa. El perfil més afectat segons l'estudi esmentat era el dels jubilats: ressaltava que el 47 % dels habitatges ocupats per un jubilat sol es trobaven en situació de pobresa. Una de les conclusions apunta a la viudetat i l'edat avançada com a factors que agreugen la feminització de la pobresa, i gairebé el 40 % de les llars de dones viudes es trobaven en situació de pobresa.

A l'estudi hi destaca la complexitat de la ciutat, amb diferències molt importants entre barris i una notable polarització territorial de la pobresa: mentre els barris de Ponent estan per sota del llindar de la pobresa entre el 48 % i el 56 % dels veïns -depenent del barri-, a Llevant només el 4,9 % de la seva població es trobava en aquesta situació.

Les **conclusions** que se'n desprenen, d'aquesta aproximació sociodemogràfica, ens donen una visió d'una ciutat amb una densitat de població sensiblement superior a la de la mitjana de Catalunya, i amb una població menys envellida que aquesta en part per causa d'un major pes de la població més jove. Aquest tret es fa palès especialment als barris que van sorgir com a producte del desenvolupament industrial de la ciutat durant els anys 60 i 70, i que van determinar la fisonomia de Tarragona també sociodemogràficament. Així, trobem que, mentre que el barri menys envellit és Sant Salvador, amb uns índexs d'envelliment i sobreenvelliment del 54,1 i l'11,5 respectivament, la població més envellida es concentra a la zona anomenada *Tarragona centre*, que es correspon amb el nucli urbà històric i els eixamples de la ciutat, on aquests índexs són del 144,75 i el 16,33. Aquesta zona és on s'agrupa la major part de la població de gent gran de Tarragona (57,39 %). **Cal tenir en compte, doncs, a l'hora de dissenyar polítiques locals d'envelliment actiu, la distribució geogràfica de la gent gran dins del municipi per potenciar aquestes polítiques a les zones més envellides.**

Un altre aspecte rellevant a tenir en compte a l'hora de dissenyar aquestes accions és l'atenció especial que cal tenir respecte al sector femení de la gent gran, ja que es pot afirmar que **la població envellida de Tarragona està marcadament feminitzada, atès que les dones suposen el 58,14 % del total de la població de 65 anys i més.** Aquesta tendència es trenca en el cas dels barris de Ponent, on hi ha una major representació masculina entre la població adulta i gran.

En un altre ordre, els aspectes relatius a les condicions de vida revelen que ja el 2007 el sector dels jubilats era un dels més vulnerables a la pobresa a Tarragona, i que aproximadament el 47 % dels jubilats que vivien sols es trobaven en situació de pobresa. Altres factors com la viudetat i l'edat avançada, relacionats directament amb l'edat de la població, són també determinants en la feminització de la pobresa, tal com es presentava a la nostra ciutat.

2.1.2 RECURSOS COMUNITARIS

Els serveis comunitaris i de salut, accessibles i assequibles, són un dels indicadors de l'amigabilitat d'una ciutat amb la gent gran. A Tarragona aquests recursos estan repartits al llarg de les 11 zones urbanes en què es divideix la ciutat.

Dels recursos municipals destaquem els següents:

- **Xarxa de centres cívics de Tarragona (5):** equipaments socioculturals que tenen com a finalitat el foment, l'enfortiment i la dinamització del moviment associatiu i la participació i vinculació de la ciutadania en els processos de decisió dels afers locals.
- **Xarxa de llars municipals de gent gran de Tarragona (14):** les llars municipals de gent gran de Tarragona són equipaments municipals de promoció social que faciliten l'esbarjo i la convivència per a la màxima integració social d'aquest col·lectiu; ofereixen una sèrie de serveis adreçats a satisfer les necessitats de relació i amistat, d'autoestima i creativitat, de formació i informació, així com la participació plena i activa en la societat.
- **Instal·lacions esportives municipals (6):** el Patronat Municipal d'Esports gestiona 6 complexos esportius amb més de 10.000 abonats i acosta la pràctica esportiva a tots els sectors de la població.
- **Centres de serveis socials de proximitat (7):** centres d'atenció, informació i orientació que permeten a la ciutadania accedir a la Xarxa Municipal de Serveis Socials.
- **Xarxa de telecentres (5):** orientada a donar accés a les noves tecnologies a persones majors de 18 anys; la formen diferents espais públics amb equipament informàtic per connectar-se a Internet de forma gratuïta i rebre formació qualificada i ajuda personalitzada.
- **OMAC (4):** l'Oficina Municipal d'Atenció Ciutadana va ser creada amb l'objectiu d'informar i donar tràmit a una part molt important dels processos d'aquest Ajuntament. L'OMAC té funcions de registre general, i per tant s'hi poden presentar totes les sol·licituds i documents que s'adrecin a l'Ajuntament.
- **Habitatges d'inclusió (11):** l'objectiu dels habitatges d'inclusió és oferir a persones o famílies en situació o risc d'exclusió social un habitatge temporal i compartit, amb suport socioeducatiu, en el marc d'un entorn normalitzat. Adreçat a la població en general.

Altres recursos i equipaments comunitaris rellevants dels quals també disposa el municipi són:

- **Biblioteques (3):** la dotació de Tarragona consisteix en una biblioteca central comarcal i dues biblioteques locals de proximitat: la Biblioteca Pública de Tarragona, la Biblioteca Pública de Torreforta i la Sala de Lectura de Sant Pere i Sant Pau.
- **Teatres (5) i centres de projecció de cinema (2):** l'oferta d'arts escèniques a Tarragona es reparteix entre els 5 teatres i sales de la ciutat. Amb la recent recuperació del Teatre Tarragona ja són 3 els teatres municipals, que ofereixen 3.000 cadires perquè els ciutadans gaudeixin de la seva programació. Tarragona disposa també de dos centres de projecció cinematogràfica, que reuneixen un total de vint-i-dues sales de cinema.
- **Centres de formació d'adults (8):** n'hi ha 4 de titularitat pública, un d'ells municipal. El Centre Municipal de Formació d'Adults és un espai obert a tots els ciutadans per donar respostes educatives, culturals, cíviques, socials i formatives a tota la població adulta, sempre que sigui possible, o per orientar-la cap a altres espais o indrets on pugui aconseguir els seus objectius o satisfer les seves necessitats. Per tant, l'oferta formativa puntual de cada curs es perfila segons les demandes i necessitats, partint dels nivells formatius que estableix la Llei d'adults.

- **Centres hospitalaris (4):** Tarragona disposa de 4 centres hospitalaris, un de titularitat pública, un de concertat i dos de privats, amb un total de 651 llits. A mitjan anys 60 es va inaugurar l'Hospital Universitari Joan XXIII, que actualment és el centre de referència de l'ICS del Camp de Tarragona. Disposa de 383 llits i de 36 serveis, alguns dels quals són de referència per a tota la província.
- **Centres d'atenció primària (8):** l'atenció primària de la salut és el primer nivell d'accés dels ciutadans i ciutadanes a l'assistència sanitària, i el nucli urbà de Tarragona i barris disposa d'una xarxa de 8 centres d'atenció primària, que donen servei als més de cent 133.000 habitants que viuen a la ciutat. La major part d'aquests centres estan oberts fins a les 21 hores. A partir d'aquesta hora, i els festius, hi ha 3 centres d'atenció continuada.
- **Centre de salut mental d'adults (1):** servei bàsic d'atenció ambulatoria especialitzada en atenció psiquiàtrica i salut mental; dirigit a les persones majors de 18 anys que presenten un trastorn mental en qualsevol de les etapes evolutives de la malaltia i que, per la seva gravetat o complexitat, no poden ser atesos únicament pels serveis d'atenció primària de salut.
- **Centres sociosanitaris i hospitals de dia (2):** l'atenció sociosanitària garanteix una atenció de qualitat a les persones grans, a les persones amb Alzheimer o altres demències, a les persones amb altres malalties neurològiques que poden cursar amb discapacitat, i a persones amb malaltia avançada i terminal, oncològics i no oncològics. Tarragona disposa de dos hospitals sociosanitaris, amb els seus corresponents hospitals de dia, per cobrir l'atenció ambulatoria.
- **Residències (5) i centres de dia (4):** els serveis d'acolliment residencial es dirigeixen a persones grans amb graus d'autonomia variables i tenen per objectiu principal facilitar un entorn substitutori de la llar. D'altra banda, el centre de dia s'adreça a persones grans en situació de dependència que necessiten organització, supervisió i assistència en les activitats de la vida diària. Constitueix una alternativa a l'internament residencial de la persona gran que complementa l'atenció pròpia de l'entorn familiar.

2.1.3. PROJECTES, PLANS I PROGRAMES

La promoció de la inclusió i de la participació ciutadana és una política consolidada a Tarragona. Amb més del 21 % de la seva població per damunt dels 60 anys, la ciutat té amb una llarga trajectòria en la promoció de polítiques municipals que afavoreixen l'envelliment actiu i l'adaptació a la realitat dels seus ciutadans més grans. Destaquem alguns dels programes i plans que més sensiblement poden incidir en aquests aspectes:

Targeta de transport T+65

Des de l'Àrea de Serveis a les Persones, l'Ajuntament de Tarragona expedeix una targeta de lliure circulació en els autobusos de l'Empresa Municipal de Transports (EMT) per a jubilats i pensionistes, més coneguda com a targeta de transport T+65, que permet l'ús de les línies de transport urbà i suburbà i que està adreçada als majors de 65 anys, amb nombre il·limitat de viatges i sense caducitat.

Programa d'acolliment temporal d'urgència.

Programa inscrit a l'Àrea de Serveis a les Persones (Institut Municipal de Serveis Socials de Tarragona) pensat per respondre a persones amb necessitats d'acolliment temporal i d'urgència, i a l'atenció de

situacions crítiques i emergents. És una xarxa d'11 pisos d'inclusió per a allotjament de persones o famílies. El programa es complementa amb la concertació de places en establiments hotelers i en equipaments socials especialitzats. Està dirigit, entre d'altres, a l'acolliment de persones grans que sofreixin maltractament exercit pels seus cuidadors, quan no puguin viure de forma autònoma.

Gent Gran Activa

Programa d'activitats adreçades a la gent gran, amb una concepció centrada en la inclusió social i la promoció de la qualitat de vida de les persones grans i de l'**envelliment actiu**. Les línies principals d'actuació del programa d'**envelliment actiu** són els tallers de Gent Gran Activa, junt a **jornades formatives** i **participació en esdeveniments populars**, i dins les escoles de la ciutat.

Consell Municipal de la Gent Gran

L'Ajuntament de Tarragona, mitjançant el **Consell Municipal de la Gent Gran**, vol aconseguir una millora de la qualitat de vida de les persones grans de la ciutat. El Consell és l'òrgan d'assessorament municipal per copsar la situació de la gent gran de la ciutat, i està format per una **cinquantena d'entitats i associacions**. És també el marc ordinari de relacions entre les entitats de gent gran i l'Ajuntament.

Xarxa Wi-Fi municipal TGN_et_connecta

L'objectiu de la xarxa és donar accés a Internet a tothom i que qualsevol ciutadà, des del seu ordinador portàtil, pugui connectar-s'hi dins de les seues municipals especificades i a les places de la Part Alta amb servei Wi-Fi de velocitat limitada a 256 kbps.

Servei d'emergències socials

Aquest Servei s'adreça a donar atenció psicosocial i legal immediata a les víctimes de violència, posant al seu abast els recursos específics necessaris i a complementar les actuacions policials. Es tracta d'un servei de resposta urgent de 19 h a 3 h, els 365 dies de l'any, a víctimes de violència masclista o domèstica i a altres col·lectius d'especial vulnerabilitat (gent gran, infància, etc.).

Xarxa de Suport a les Famílies Cuidadores de Tarragona

La Xarxa és un espai de treball que reuneix totes les entitats i serveis públics que tenen incidència en la cura de les persones dependents i dels seus familiars. Ha editat una guia de recursos dirigida tant a les persones cuidadores com als professionals, que vol facilitar informació, des d'una òptica multidisciplinària, sobre els recursos socials i sanitaris que poden ajudar les famílies cuidadores en la cura dels seus familiars.

Tarragona Cardioprotegida

Mitjançant aquest programa la ciutat s'ha dotat de desfibril·ladors situats en punts estratègics de la ciutat com els CAP, instal·lacions esportives municipals, centres universitaris i altres dependències públiques i privades, dels quals més de vint són de titularitat municipal. El mapa amb la seua situació està accessible a la web de l'Ajuntament <http://www.tarragona.cat/salut/centres-i-recursos/mapa-de-desfibril-ladors>

Atenció a les Dependències

Alzheimer L'Institut Municipal de Serveis Socials de Tarragona i l'Associació de Familiars de Malalts d'Alzheimer de Tarragona han posat en marxa un servei de respir familiar - centre de dia, que està ubicat a la Llar Sant Pere i Sant Pau, per tractar la persona afectada, atendre les seves famílies i ajudar a combatre l'esgotament físic i emocional dels familiars cuidadors. La capacitat del servei és de 18 places, tot i que se'n beneficien més persones, ja que no tothom hi assisteix cada dia.

Servei d'atenció domiciliària (SAD). Aquests serveis estan adreçats a persones de totes les franges d'edat i famílies que per motius físics, psíquics i socials es trobin en situació de manca d'autonomia temporal o permanent, problemàtiques familiars especials, negligència o incapacitat per poder fer les tasques habituals de la vida quotidiana i portar un desenvolupament personal i familiar adequat. Els serveis d'atenció domiciliària (SAD) són prestats principalment en el domicili de la persona / família usuària i s'orienten a resoldre dificultats de desenvolupament o d'integració social o manca d'autonomia personal. Els serveis bàsics són la cura de la persona i la cura i neteja de la llar, i es complementen amb serveis de bugaderia, podologia, menjar a domicili, teleassistència i ajudes tècniques i adaptatives de la llar.

Podem avançar que als grups de debat, i emmarcat a l'Àrea de Serveis Socials i de Salut, els serveis d'atenció a les dependències van ser els més anomenats i dels millors valorats per les persones grans que en tenien coneixement, ja fos per ser-ne usuaris directes o per conèixer persones grans usuàries.

Del ventall d'aquests serveis que actualment ofereix l'Administració local cal destacar, per la seva rellevància en la vida quotidiana de les persones grans amb algun tipus de limitació a causa de la seva edat o el seu estat de salut, el **servei de teleassistència i el servei d'ajuda a domicili (SAD)**.

El balanç que mostren les dades corresponents a l'any 2015 facilitades per la Unitat Tècnica d'Atenció a les Dependències indica que van ser un total de 628 els usuaris que es van acollir al SAD, dels quals el 75,48 % eren persones majors de 65 anys.

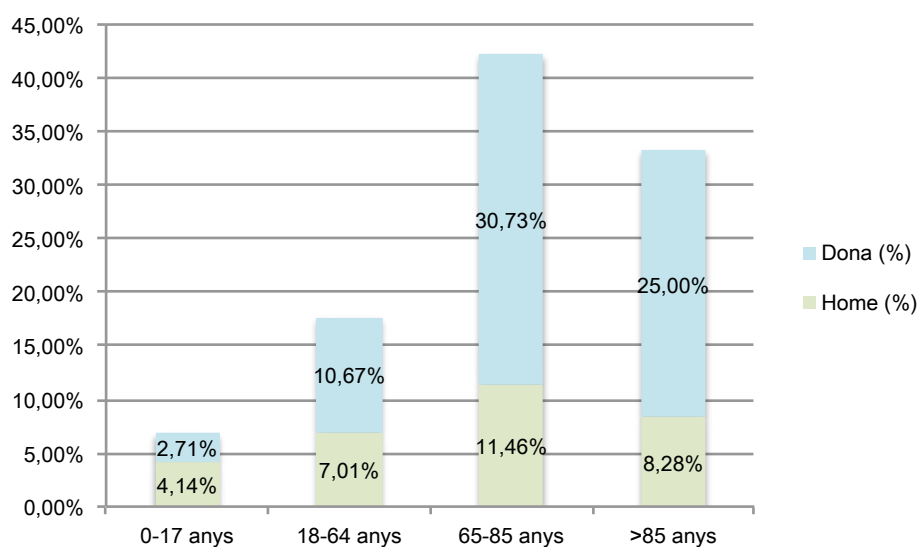
SAD. Intervencions realitzades el 2015 per grups d'edat

	Usuaris	(%)	hores	(%)
0-17 anys	43	6,85%	5727,25	5,27%
18-64 anys	111	17,68%	22662	20,85%
65-85 anys	265	42,20%	43191,75	39,75%
> 85 anys	209	33,28%	37090,75	34,13%
TOTAL	628	100,00%	108671,75	100,00%

Font: elaboració pròpia sobre dades de la UT d'Atenció a les Dependències de l'IMSST.

Donades les característiques pròpies del col·lectiu de gent gran, segons les quals l'envelliment és de signe femení, s'aprecia tanmateix el gran pes que té entre els usuaris d'aquest servei el grup de dones de 65 anys i més, que suposen el 50 % del total d'usuaris, tal com es mostra a continuació:

Usuaris del SAD l'any 2015

Font: elaboració pròpia sobre dades de la UT d'Atenció a les Dependències de l'IMSST

El mateix es pot afirmar del servei de teleassistència a Tarragona. El gruix del servei recau en usuaris de 65 anys i més: el 98,87 % dels aparells, 1.052 dels 1.064 aparells, estan destinats a la gent gran usuària.

2.2 ANÀLISI DE RESULTATS I DIAGNÒSTIC

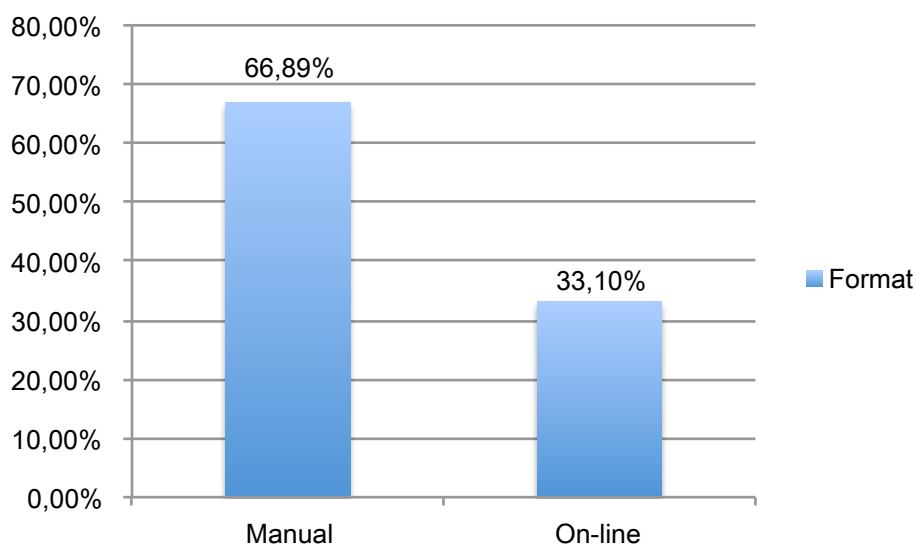
2.2.1 METODOLOGIA

2.2.1.1. L'ENQUESTA

El qüestionari va ser dissenyat per abastar les 8 àrees de treball establertes per l'OMS, i les preguntes es van elaborar al voltant dels indicadors d'amigabilitat específics de cada àrea.

L'enquesta té dos formats -format digital i format imprès- per fer-la més accessible al conjunt dels ciutadans de Tarragona, amb un interès dels promotors de l'estudi de salvar la fractura digital present en certs sectors de la població, que podria dificultar l'accés al qüestionari. Les enquestes en paper es van repartir en diversos establiments municipals que són habitualment llocs de participació ciutadana, com per exemple els centres cívics, l'Escola d'Adults de Pere Martell i les llars municipals de gent gran de Tarragona, que van col·laborar activament en la recollida de qüestionaris.

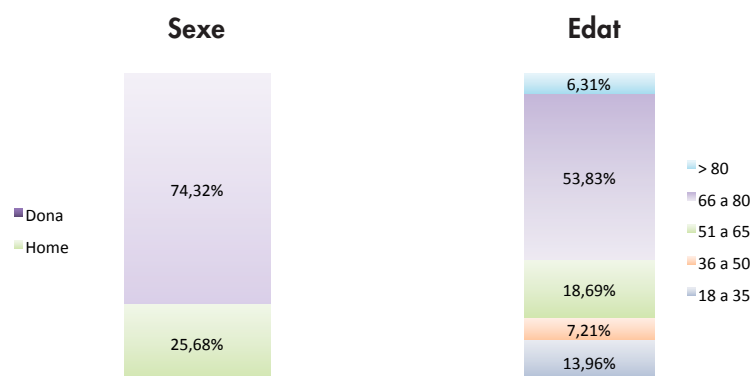
Manual	Online	Total
297	147	444

Descripció de la mostra

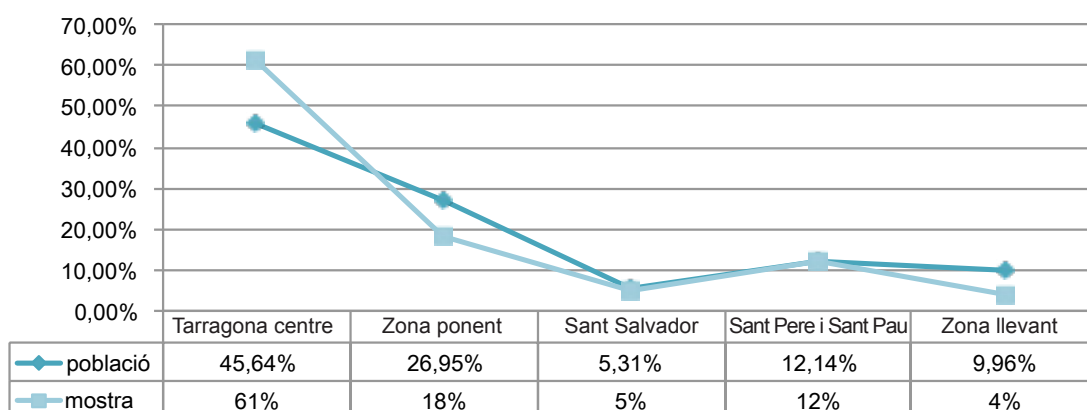
Els qüestionaris es van recollir entre els mesos de març a abril del 2015: un total de 444 qüestionaris, dels quals, tal com està recollit en l'apartat anterior, 297 són en paper i 147 *on-line* a través de la pàgina web.

Les edats de les persones que hi van participar van oscil·lar entre els 18 i els 90 anys; el sector de població més participatiu va ser el de les persones de més de seixanta-cinc anys, que constitueixen el 60 % del total de participants. Per sexes, el de les dones va ser el grup més nombrós, amb un total de 330, davant els 114 homes que van participar a l'enquesta.

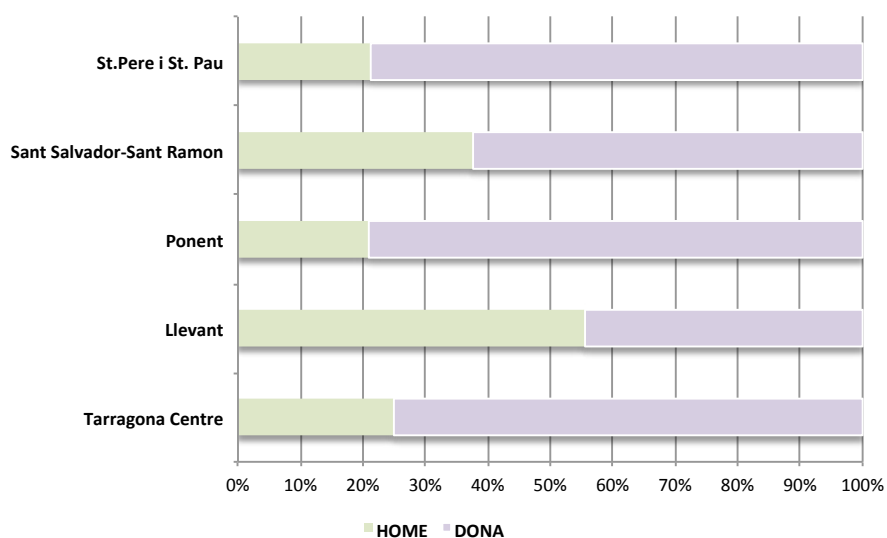

Quant a la distribució del qüestionari, s'ha fet arribar a totes les zones geogràfiques que conformen la unitat territorial del municipi, i amb posterioritat s'han establert cinc zones diferenciades per tal de facilitar la lectura i interpretació dels resultats. Tot i que no és un objectiu del present estudi extrapolar els resultats a la població de Tarragona, sí que s'aprecia força correspondència entre la distribució de la població de Tarragona i la distribució de la mostra per zones geogràfiques, tal com es veu al gràfic següent:

Comparativa distribució població-mostra

Zones de residència/sexe

2.2.1.2. ELS GRUPS FOCALS

Les trobades dels grups focals de debat van tenir lloc a l'Institut Municipal d'Ensenyament de Tarragona (IMET) durant els mesos de gener i febrer del 2015. Van ser un total de 7 grups focals de debat, incloent-hi gent gran, cuidadors informals de gent gran, proveïdors de serveis voluntaris i proveïdors de serveis professionals.

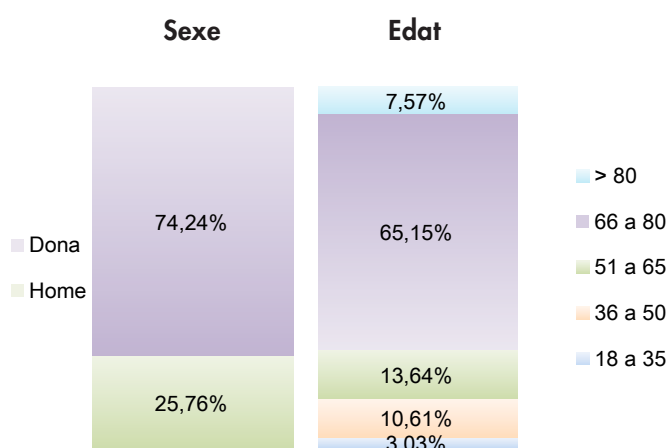
Grups focals			
Gent gran	4 Grups	Persones grans de 60 a 74 anys	G1
			G2
		Persones grans de 75 i més anys	G3
			G4
Cuidadors	1 Grup	Cuidadors directes de gent gran	G5
Proveïdors de serveis	2 Grups	Grup de Voluntariat	G6
		Grup de Professionals	G7

Descripció de la mostra

En quant a la distribució en funció de la edat i el sexe, observem que és molt similar a la distribució de la mostra de les enquestes. Dels 66 participants, el major nombre es va concentrar en els grups de les persones grans, que són l'eix central d'aquest estudi, suposant el 60% del total. Les dones representen el 74,24% i el 25,76% són homes.

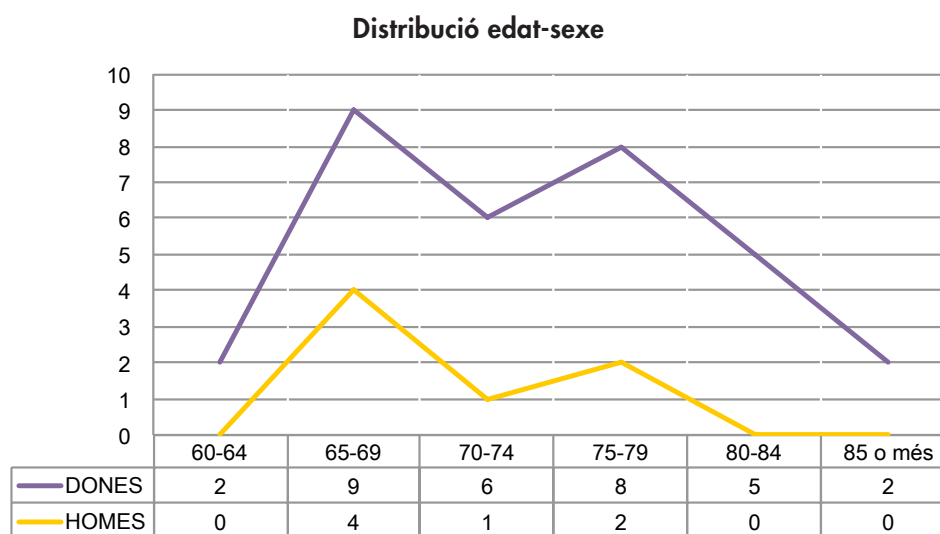
Percentatge		N
SEXE		
Home	25,76%	17
Dona	74,24%	49
Total	100,00%	66

Edat		
18 a 35	3,03%	2
36 a 50	10,61%	7
51 a 65	13,64%	9
66 a 80	65,15%	43
> 80	7,57%	5
Total	100,00%	66

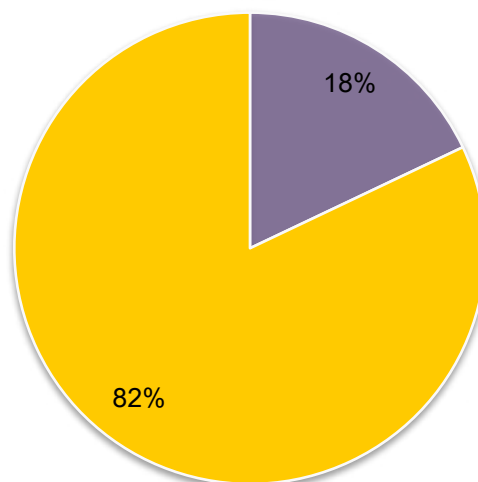
Descripció dels grups de persones grans

Van ser 39 persones grans les que van participar voluntàriament en els grups de debat, amb edats compreses entre els 62 i els 89 anys. Totes elles van ser triades responnent també a la varietat de zones de residència, i això les fa representatives dels diferents nivells socioeconòmics que conviuen a la ciutat. En una primera aproximació trobem la distribució en funció de l'edat i el sexe, on es manté la tendència d'una major participació femenina:

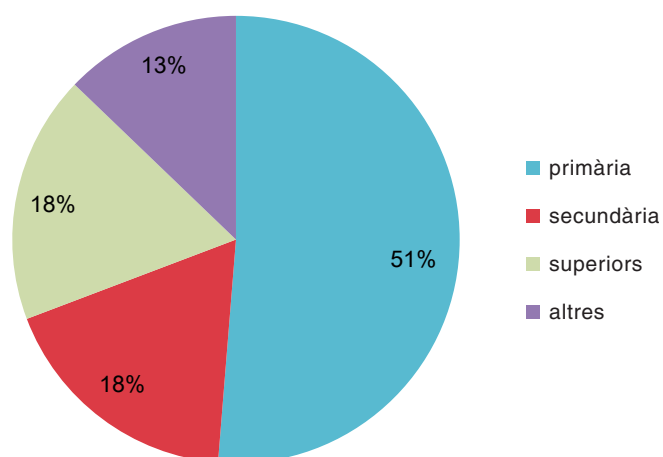
Sexe

■ Homes ■ Dones

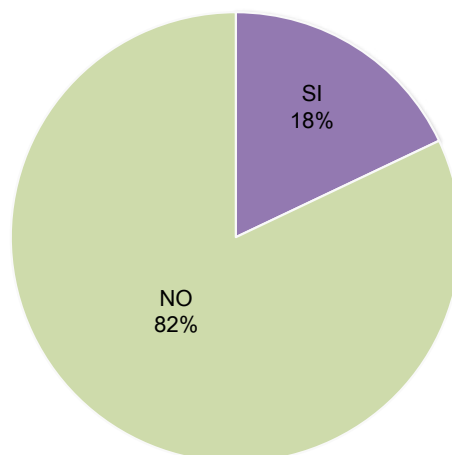

Altra informació interessant que es va poder obtenir és la referida al nivell de formació o la percepció entorn de la pròpia salut i les dificultats que se'n deriven, i que resumim en els gràfics següents:

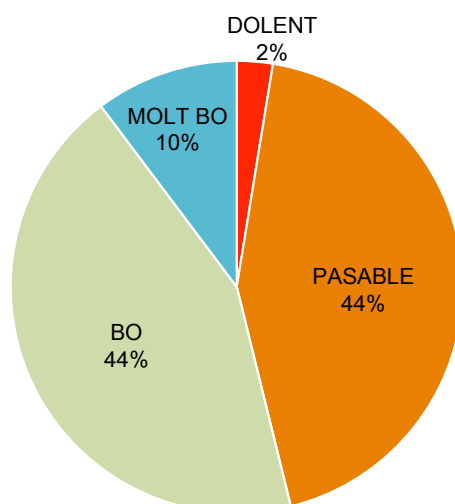
Formació

Limitacions de les activitats de la vida diària

Percepció de l'estat de salut

Un factor important de cara a l'envelliment actiu és la percepció de la pròpia salut i el grau de limitacions de les activitats de la vida diària, i es pot observar en aquest grup que el 54 % considera que el seu estat de salut és bo o molt bo.

També volem destacar que tots els participants viuen en residències particulars i només el 35,89 % viuen sols, de la qual cosa es desprèn una important presència de les xarxes socials i familiars a la ciutat de Tarragona.

Grup de cuidadors informals

Dels participants d'aquest grup, destacarem una important presència femenina (el 80 %) i l'edat elevada; la mitjana és de 66,6 anys. Ens trobem, doncs, davant d'un perfil de dona cuidadora, principalment d'algun dels progenitors, que en la seva majoria són persones grans que cuiden de persones grans. D'aquí el doble interès dels seus testimonis com l'aparició d'una realitat social emergent directament relacionada amb la tendència demogràfica d'envelliment de la població.

Grups de proveïdors de serveis

Els grups de proveïdors de serveis, tant voluntaris com professionals, estan integrats per persones que tenen molta relació amb la gent gran mitjançant la seva activitat, pertanyents tant al sector públic com al privat. Les activitats que desenvolupen abasten les àrees fonamentals de l'entorn que afecten i modulen l'envelliment actiu, tenint-hi representació camps molt diversos com l'assistència social, el voluntariat, la geriatrica, l'espai públic, la salut, les forces de seguretat públiques o la judicatura, entre d'altres. Grups, per tant, heterogenis on els participants tenen com a característica comuna l'atenció i relació amb la gent gran de Tarragona.

2.2.2 DIAGNÒSTIC PER ÀREES

En aquest apartat s'hi recull la informació extreta dels debats dels grups focals i de l'enquesta realitzada. La informació està ordenada seguint el guió de les 8 àrees bàsiques d'investigació-acció plantejades per l'OMS, que ja han estat prèviament explicades en el present document de treball.

En primer lloc presentem els aspectes corresponents a una primera valoració general de les característiques de la ciutat de Tarragona respecte a la gent gran, aportades dins el context dels grups de debat.

VALORACIÓ GENERAL

"A Tarragona es viu bé, és fàcil viure a Tarragona"

La valoració general de Tarragona és positiva, i la ciutat és considerada com un entorn adequat i agradable per viure.

S'aprecien les diferenciacions que els participants fan entre barris perifèrics i centre urbà.

De la ciutat (centre urbà), destaquen com a elements positius –en relació amb l'edat avançada i els problemes de mobilitat associats- la proximitat dels serveis, especialment els sanitaris, que la gent gran considera fonamentals.

En contrapartida, els barris tenen altres avantatges, com un habitatge més assequible, o l'aparcament, que al centre de la ciutat és complicat i als barris és més econòmic. La relació entre les persones als barris és més important; la gent del barri comparteix espais comuns, la plaça, el cafè, i es relaciona amb més facilitat. La valoració també està determinada pel barri on viuen els participants, que assenyalen que hi ha barris molt còmodes, amb voreres amples i carrers plans (Bonavista), i en canvi altres es perceben com a desatesos (Sant Salvador).

Un altre aspecte que es valora molt positivament de Tarragona és que hi ha activitats específiques per a la gent gran, diverses i atractives: natació, gimnàstica, teatre...

En relació amb el plantejament que es va fer als participants al grup de debat, destaquem una aportació feta per una professional de la salut referent a la gent gran com a grup: **"Cal distingir entre individus quan es parla de gent gran, ja que és un grup molt heterogeni, una franja d'edat molt àmplia amb grans diferències dins el grup que afecten tots els aspectes de la vida diària. També cal distingir entre persona gran dependent de la que no ho és, ja que variaran molt les seves necessitats i característiques. La qualitat de vida d'una persona gran també és molt variable en funció del seu estat de salut i dels recursos econòmics de què disposi, i això cal tenir-ho en compte."**

El suggeriment que va fer un grup de persones grans en aquesta valoració general és instar els polítics a mantenir i preservar les fites assolides en matèria de serveis a la gent gran.

1. Espais a l'aire lliure i edificis

"L'entorn extern té una gran repercussió en la mobilitat, independència i qualitat de vida de les persones grans, ja que afecta les seves vides diàries més enllà de la comoditat de casa seva." OMS, 2014.

Els espais públics d'una ciutat amiga, ja siguin els carrers, parcs, zones verdes o edificis d'accés públic, han de ser confortables, llocs on es pugui gaudir de moments d'oci i que siguin apropiats per relacionar-se amb els altres. Disposar de llocs accessibles, ben il·luminats, segurs i amb un manteniment adequat és essencial per a la vida comunitària d'una ciutat.

Zones públiques i espais verds

Tarragona és una ciutat costanera que té 14 km de litoral dins el seu municipi, amb platges de sorra fina i un clima temperat, que està dotada amb espais verds i parcs de caire natural que conviuen amb zones verdes urbanes. Els passejos urbans, com l'emblemàtica Rambla Nova, el passeig de les Palmeres o el passeig de l'Escullera, acaben de conformar el perfil de l'espai públic de la ciutat, sense oblidar el seu conjunt artístic i monumental romà de primer ordre, declarat Patrimoni de la Humanitat l'any 2000.

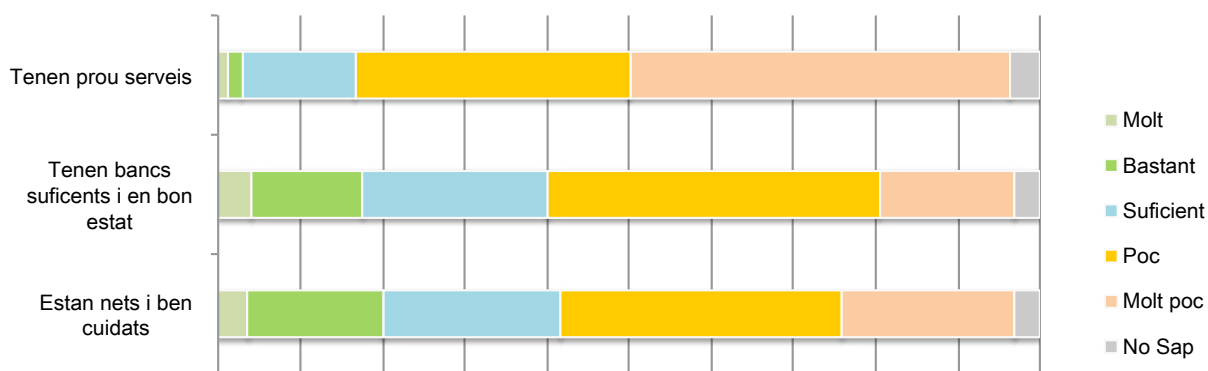
A més dels passejos i zones de vianants, Tarragona ofereix vuit itineraris autoguiats, quatre dels quals urbans. Són rutes molt assequibles per la seva proximitat, amb accés en transport públic i aptes per a totes les edats.

Un dels aspectes més valorats de la ciutat és el seu clima benigne, “seria una llàstima no aprofitar-ho...”. Per poder gaudir plenament dels espais a l’aire lliure, en opinió dels participants a l’estudi, calen més passejos amb ombres. Es troben a faltar més zones verdes al centre de Tarragona i cal aprofitar millor les que ja hi ha, per exemple dotant-les de serveis com cafeteries i banys públics.

“Al Parc de la Ciutat es podria aprofitar l’edifici que hi ha per posar una cafeteria, o un restaurant, la gent que li agrada un cafè podrien anar, els crios podrien jugar per allí, hi hauria bany pel públic..., els bars farien que hi anés més gent, donen més vida i fa augmentar la sensació de seguretat perquè hi va més gent, ja s’ha fet en altres parcs com el del Francolí.”

En aquest mateix sentit, alguns participants assenyalen sensació de poca seguretat en alguns parcs del centre de la ciutat. Aquesta sensació minvaria amb la presència de més gent, que s’afavoriria amb serveis. El grau d’equipament en serveis en zones verdes és percebut com a insuficient als grups de debat, i aquesta mateixa percepció es manifesta al resultat de l’enquesta, en què un 77,25 % dels enquestats opinaven que hi havia pocs o molt pocs serveis com banys, papereres, etc.

A Tarragona els parcs, passejos, platges...?

	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt Poc	No sap
Tenen prou serveis (WC, paperes..)	1,13	4,73	13,29	32,43	44,82	3,60
Tenen bancs suficients i en bon estat	4,05	13,51	22,52	40,32	16,44	3,15
Estan nets i ben cuidats	3,60	16,44	21,62	34,23	20,95	3,15

El factor que s’anomena reiteradament a les trobades com a principal causant de la brutícia en alguns parcs és la manca de civisme de persones joves, que fan malbé els bancs i papereres, o de les persones que tenen gossos i no en recullen els excrements.

Un altre aspecte molt comentat és la manca d’ombres als parcs infantils o passejos i carrers de la ciutat, que és atribuïda principalment a la falta d’arbres i al que es percep com un tractament poc adequat d’aquests, amb podes excessives o en una època de l’any que no pertoca. La proposta que fan alguns

participants és seguir insistint en la cura dels arbres a Tarragona, coordinant-ho amb una revisió sistemàtica del programa de poda. **“Tindriem passejos més bonics i amb més ombres”**, diu un assistent. Una major presència d'ombres creuen que fomentaria que la gent gran sortís a passejar.

Es tanca aquest punt amb una menció de les platges. Tarragona en té 11 dins el terme municipal, de les quals les més properes a la ciutat són les més utilitzades. Estan dotades de rampes d'accés a la vora del mar, però s'hi troben a faltar agafadors o baranes: caldria dotar d'agafadors les passarel·les de les platges perquè siguin útils a persones amb mobilitat reduïda; això suposaria un benefici no només per a la gent gran sinó per a tots els ciutadans, i a més a més **“seria un equipament molt positiu també de cara al turisme”**.

Carrers i voreres

El model d'una ciutat amable afavoreix el desplaçament a peu per la ciutat. A Tarragona, segons dades de l'Ajuntament, el 57 % dels habitants es desplaça a peu, i la Xarxa Principal de Vianants (XPV) està composta per gairebé 300 trams de carrers, dels quals les zones que donen preferència als vianants s'han desenvolupat sobretot en carrers de trama antiga a les parts cèntriques de la ciutat com la Part Alta, el centre i la part baixa.

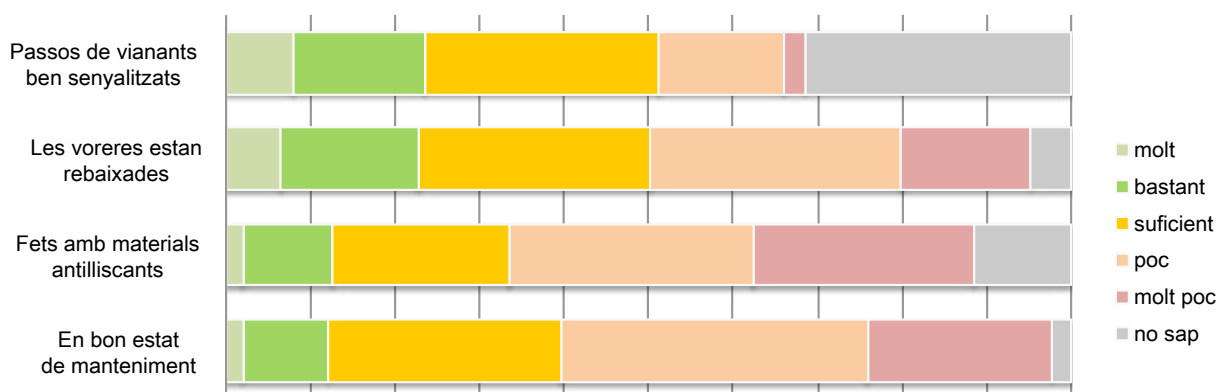
En general els grups de debat fan una bona valoració dels carrers de Tarragona, i són els grups de persones grans els que es mostren més interessats en aquest aspecte. Els participants manifesten que en general el nombre de bancs i el seu estat de conservació és adequat -tret d'algunes zones concretes de la ciutat-, igual que el servei de neteja, i destaquen positivament la resposta de les brigades de manteniment quan els arriba un avís, o la millora perceptible en l'adaptació de voreres a persones amb mobilitat reduïda.

Els resultats que s'obtenen de l'enquesta apunten a aspectes millorables quant al manteniment i disseny de voreres en la prevenció de caigudes i per facilitar la mobilitat de persones grans -com ara la utilització de materials antilliscants o els rebaixos de voreres-, aspectes que queden definits als grups de debat i que exposarem a continuació. També cal destacar que un 69,82 % considera que els passos de vianants estan suficientment, bastant o molt ben senyalitzats.

Si passem als aspectes concrets destacats als grups de debat, quant al **mobiliari urbà i serveis** es troben a faltar bancs a prop d'algunes parades d'autobús en els carrers més cèntrics, cosa que ha fet sorgir la proposta de revisar aquests punts per dotar-los de seients. També es fa esment de la manca de banys públics o accessibles. Opinen que els banys són imprescindibles perquè les persones grans puguin estar al carrer, sobretot si es pensa en certs problemes mèdics o en les medicacions que acostumen a prendre les persones grans i que els fan absolutament necessari aquest servei.

³ ALCARAZ, V. i altres (2012) “Tarragona en xifres”. AJUNTAMENT DE TARRAGONA. Conselleria de Treball, Activació Econòmica i Joventut, col. Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Tarragona, CEPTA-Gabinet d'Estudis. Pàg.58

Les voreres i passos de vianants a Tarragona

	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt Poc	No sap
Els passos de vianants estan ben senyalitzats	10,81	21,17	37,84	20,27	3,38	42,79
Les voreres estan rebaixades	6,53	16,22	27,48	29,73	15,32	4,73
Estan fets amb materials antilliscants	2,03	10,59	20,95	28,83	26,12	11,49
Tenen bon estat de manteniment	2,03	10,14	27,48	36,26	21,85	2,25

Les caigudes i relliscades són una preocupació important, ja que per a la gent gran poden suposar trencament d'ossos i limitacions en la seva vida diària. Les voreres en mal estat, les rajoles gastades o que sobresurten provoquen caigudes i accidents. També rellisquen els registres de tipus quadrat llisos (de FECSA); en canvi els registres i tapes de clavegueram amb relleu no suposen un problema. Un altre element que augmenta el risc de caigudes és el que consideren un rec excessiu dels carrers i en horaris poc adequats. Els suggeriments de millora els centren en la revisió sistemàtica de l'estat de les voreres, ja que, un cop detectat un problema d'aquesta mena a la via, la brigada municipal acostuma a reparar-lo ràpidament. Alguns dels participants fan esment de l'aplicació EPP, llançada per l'Ajuntament, que permet a qualsevol ciutadà donar avís de les incidències a la via pública.

Un dels majors problemes per a la mobilitat està en els obstacles a la via pública, com ara les parades de fruïteries, terrasses de bars o pissarres de menús dels restaurants, o els fanals, que en alguns carrers estan al mig i no deixen passar. Aquests obstacles afecten tant gent gran com persones amb mobilitat reduïda o diversitat funcional. També els cotxes mal estacionats, que impedeixen que les persones en cadira de rodes puguin baixar de la vorera en no deixar-hi prou espai. Respecte als rebaixos de les voreres, no tots estan adaptats a les cadires de rodes, que en baixar s'hi queden enclotades, fins i tot en carrers nous com el carrer de Colom. Aquests problemes els fa proposar planificar la ubicació d'elements com fanals i rebaixos de voreres: **"Especialment quan es fa de nou en nou, cal tenir en compte les necessitats especials de totes les persones dependents o amb dificultats de mobilitat en les intervencions i millores dels carrers."**

Una queixa reiterada és al voltant de l'estació de trens, que està en molt males condicions per a gent

gran i persones amb dificultats en la mobilitat, i això destorba molt els desplaçaments per a la gent gran amb dificultats, que amb certa freqüència s'han de desplaçar per motius mèdics o familiars. Qualifiquen l'estat de l'estació com a "vergonyós" per la quantitat de barreres arquitectòniques, la inaccessibilitat a les andanes i la manca de passos a nivell adequats, condicions perilloses. Es queixen també del pas soterrat situat a la plaça dels Carros, ja que l'ascensor i les escales mecàniques sovint no funcionen.

Podem destacar, en contrapartida, la bona acollida de les escales mecàniques situades al Parc de Congressos per salvar el fort desnivell que hi ha entre el centre i la part baixa de Tarragona, cosa que algú qualifica com **"lo millor que han pogut fer"**.

Finalitzem amb una interessant reflexió, que és reiterativa: perquè la ciutat es mantingués en unes condicions òptimes de confort, netedat i manteniment, caldria fer un esforç en **civisme** i respecte als espais comuns. **"La limpieza es cosa de todos"**, afirma una de les persones grans referint-se a la brutícia, que és producte de la manca de civisme. Tanmateix, es fan al·lusions al poc civisme dels qui trenquen bancs, dels propietaris de gossos que no en recullen els excrements (una queixa reiterada en tots els grups), o al poc respecte de bicicletes, monopatins, patinets amb els vianants grans en zones de passeig i voreres. En tots aquests casos, és la ciutadania que se n'ha de fer responsable i solidària.

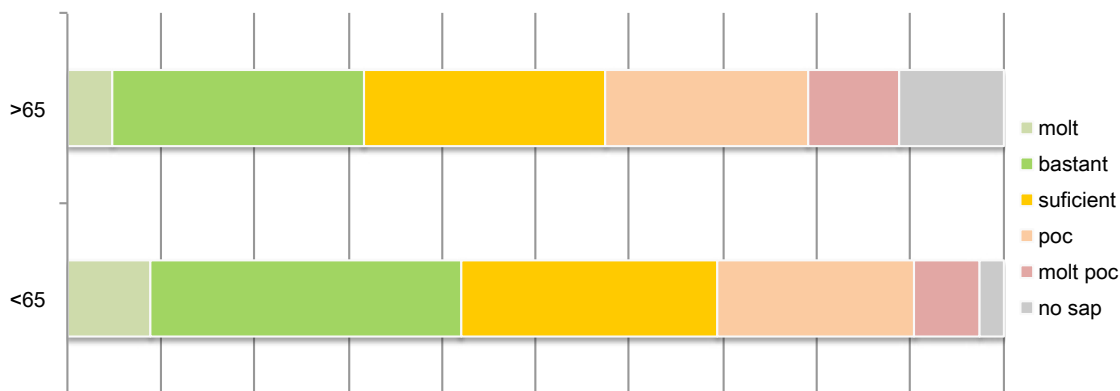
Seguretat i trànsit

En una primera aproximació Tarragona es percep com una ciutat força segura. Inclús algun participant apunta que és més segura que altres ciutats. L'ítem que apareix amb més freqüència relacionat amb la percepció d'inseguretat és la seguretat viària.

La percepció d'inseguretat ciutadana, segons el relat dels grups de debat, se circumscriu a zones concretes de la ciutat. Així, hi ha sensació d'inseguretat en alguns parcs tant de dia com de nit, i en certs carrers (com al carrer del Marqués Guad-el-Jelú), molt relacionada amb una il·luminació escassa o insuficient. Un altre focus d'inseguretat s'aprecia especialment als mercats ambulants, on es produeixen robatoris de carteres i estirades de bosses amb certa freqüència, amb la preocupació afegida que les estirades provoquen caigudes i accidents. Malgrat això, es valora positivament el fet que hi ha una major vigilància en aquests mercats.

Els enquestats coincideixen en aquesta visió d'una ciutat segura. Si fem la comparativa per blocs d'edat, s'hi aprecia que les persones menors de 65 anys tenen una major percepció de seguretat personal que les persones més grans, tot i que els valors baixos (molt poc i poc) són molt similars.

Percepció de seguretat per edat

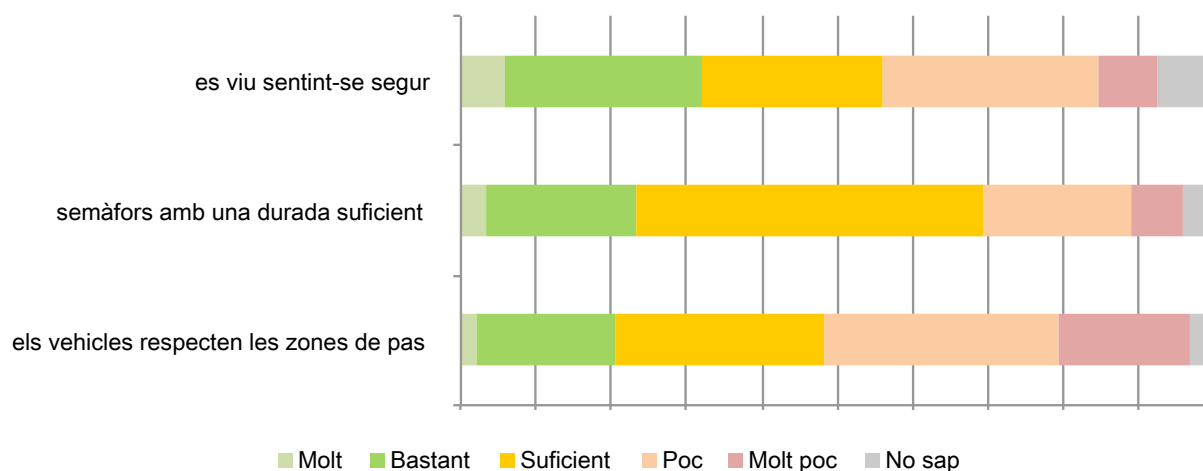
	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt Poc	No sap
>65	4,88	26,83	25,78	21,6	4,88	11,15
<65	7,01	21,02	27,39	33,12	8,92	2,55

Es troba a faltar la figura del policia de barri, que donaria seguretat i una atenció ràpida i propera davant els problemes que es presenten de manera habitual. Un dels participants, que pertany als cossos de seguretat, transmet que ja hi ha, per exemple, una oficina de relacions, que intenta acostar la policia al ciutadà. No obstant això, es constata una dificultat perquè les persones estableixin aquesta relació amb els cossos de seguretat. Hi ha coincidència d'opinió en el fet que en bona mesura es podria resoldre amb la figura de la policia de proximitat, i s'està intentant, però és realment complicat per la configuració de la ciutat, amb nuclis molt dispersos i alguns de separats per fins i tot 15 km de distància, com apunta un altre participant.

En aquest sentit hi ha experiències molt ben valorades en l'àmbit de la prevenció -tant pels receptors (gent gran) com pels organitzadors (cossos de seguretat)-, especialment les xerrades informatives sobre seguretat en l'àmbit quotidià, Internet segura o delictes que estan pujant, com ara les estafes, que afecten més la gent gran. Sobre aquest últim punt, la pujada de certs delictes, s'alerta en un dels grups sobre l'augment de consultes jurídiques d'estafes a gent gran de persones cuidadores, principalment dels familiars de la víctima.

Un altre aspecte important dels espais públics del qual l'OMS alerta són els riscos per a les persones grans en seguretat viària. Els cotxes aparcats a les voreres, vehicles poc respectuosos, o llums d'encreuament de vianants que canvien massa ràpid són riscos que els poden fer desistir de sortir al carrer o desplaçar-se lliurement per la ciutat. Si atenem als resultats de l'enquesta, l'aspecte millor valorat és la senyalització dels passos de vianants, i el pitjor resultat és per als vehicles, que respecten poc o molt poc les zones de pas (48,65 %). En els grups de treball, de manera espontània el debat es va centrar justament en aquests aspectes.

Seguretat i trànsit a Tarragona

	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt poc	No sap
es viu sentint-se segur	6,31	29,05	26,35	31,4	8,78	8,11
els semàfors tenen una durada suficient	3,38	19,82	46,17	19,59	6,98	4,05
els vehicles respecten les zones de pas	2,25	18,24	27,7	31,31	17,34	3,15

Ens comunica un dels participants, professional dedicat a aquesta matèria: **“Pensem que l'àmbit de la via pública és un lloc on es pot intervenir: la societat evoluciona, les necessitats evolucionen i sempre hi ha alguns aspectes sobre els que es pot intervenir. Hi ha més vehicles (que fa deu anys) i menys vies per circular, els carrers abans es dissenyaven per afavorir la circulació dels vehicles, es prioritza l'espai pel vehicle i en canvi la vorera era un espai residual (...) Això s'ha d'invertir i de fet sempre que es projecta una via nova ja no es fa com abans.”** Assenyala també que les estadístiques sobre atropellaments mostren ja a primer cop d'ull que la franja més afectada és la de majors de 65 anys, a l'entorn dels passos de vianants: **“És en lo que ens fixem més i en el que podem intervenir més.”** Al grup de professionals s'exposa que les causes són majoritàriament degudes al factor humà: passar en vermell, creuar en diagonal o pel mig de la calçada en carrers molt llargs. La gent gran acostuma a estar afectada d'algun dèficit sensorial, alentiment de la marxa i dèficits d'equilibri, que els fan més vulnerables.

Per a la gent gran i els seus cuidadors les màximes preocupacions, pel risc d'atropellament que comporten, se centren en els passos de vianants, la seva senyalització i posició. La zona percebuda com a més problemàtica és la zona centre de Tarragona: els cotxes amb freqüència no respecten les zones de pas de vianants, hi ha semàfors per a vehicles amb senyalització intermitent situats al costat d'un pas de vianants (perillosos), i alguns passos de vianants en cantonades sense senyalització lluminosa, com per exemple la cruïlla entre el carrer de la Unió i el carrer del Gasòmetre. **“De vegades -afegeix un partici-**

pant del grup de cuidadors- **no s'hi pensa prou, en la mobilitat de la gent gran, la situació dels passos de vianants no és la més adequada**", explicant que en carrers molt llargs, si hi ha massa distància entre l'un i l'altre, els vianants creuen pel mig de la carretera, i per a les persones amb alentiment motor, com és el cas de la gent gran, és un risc important d'atropellaments.

En aquesta àrea ja s'hi està treballant en l'àmbit local. Hi ha una ràtio de metres/segon als semàfors; s'intenta que sigui la més llarga possible i anar ajustant o allargant al màxim per facilitar el pas de persones amb dificultats de mobilitat. De cada accident amb vianants se n'analitza la causa per veure com es pot intervenir en el descens, se'n fa un seguiment i una avaluació. També estan detectades les cruïlles amb semàfor més problemàtiques i s'han trobat solucions.

Es pot intervenir quan hi ha distàncies molt llargues en una cruïlla creant refugis centrals. Els punts on es podrien crear aquests refugis ja estan identificats i són una mesura de prevenció d'atropellaments. També **"es pot intervenir en semàfors, posant dispositius tècnics sonors i visuals, en mobiliari urbà: baranes, ascensors, plataformes..."**. En aquesta línia, es recull la proposta d'incrementar el nombre de semàfors intel·ligents adaptats pels dispositius de les persones amb ceguesa, especialment als carrers més transitats.

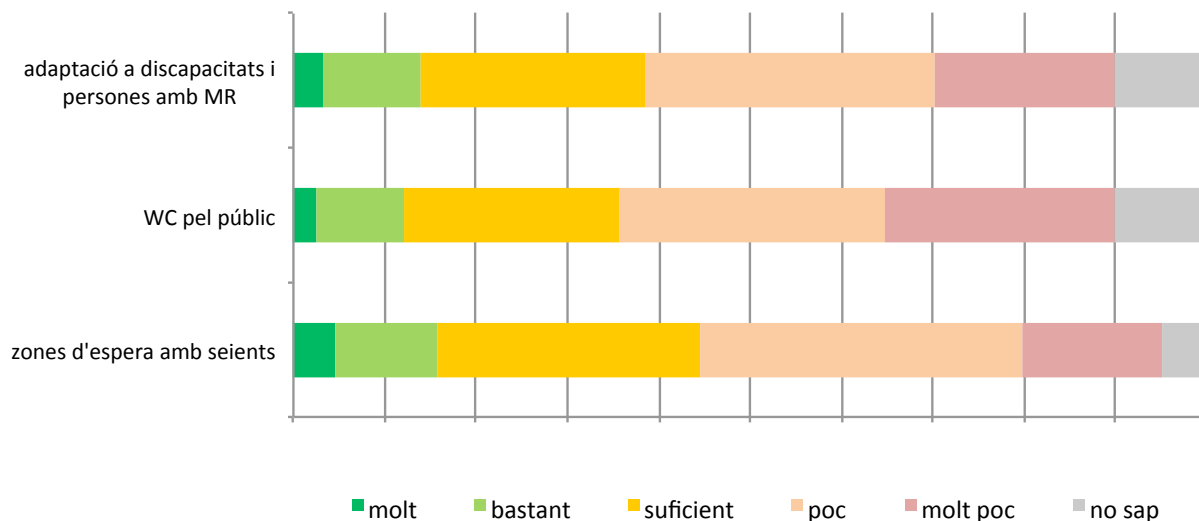
Un altre punt a tenir en compte, i que té l'origen en l'orografia de la ciutat, és la dificultat per fer un carril bici, que fa que sovint aquests vehicles circulin per la vorera. Es demana que s'organitzi i reguli la circulació de bicicletes per a la bona convivència amb els vianants.

Finalitzem amb un breu esment que es va fer de la senyalització. Es va advertir que les indicacions de carrers de vegades resulten difícils de llegir per persones amb problemes de visió, ja que estan massa altes.

Edificis públics

Les persones grans de Tarragona se senten ben rebudes, ben ateses als edificis i llocs públics; l'aspecte a millorar és l'accessibilitat per a persones amb mobilitat reduïda. Per exemple, opinen que els cinemes i teatres no estan dissenyats pensant en les persones que van en cadira de rodes.

Un altre punt que es troba a faltar als espais públics en general i als edificis públics més particularment és l'accés a banys públics. Aquesta qüestió, que es planteja com una limitació quotidiana a l'hora de sortir al carrer, porta a un suggeriment de millora imaginatiu: cercar un acord amb establiments d'hostaleria i locals comercials perquè permetin entrar les persones grans al bany, marcant-les amb un distintiu (adhesiu d'identificació o similar). Aquesta mesura suposaria un benefici per a les persones grans, però també per a aquests locals, que podrien incrementar l'afluència de públic.

	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt Poc	No sap
adaptació a les discapacitats i persones amb mobilitat reduïda	3,38	10,59	28,83	35,14	15,32	4,95
WC pel públic	2,48	9,68	23,65	29,05	25,00	10,14
zones d'espera amb seients	4,5	11,26	24,55	31,76	19,59	10,14

A destacar...

Els tarragonins de més edat diuen que és fàcil viure a Tarragona. En positiu, valoren l'estat general de voreres i mobiliari urbà, la rapidesa de la brigada d'intervencions i les millores perceptibles en l'adaptació de carrers i voreres a persones amb mobilitat reduïda. No obstant això, caldria continuar treballant en aquestes adaptacions, insistint especialment en la planificació dels elements urbans, sense oblidar l'aspecte de la seguretat viària per als vianants. A més, diuen, Tarragona és una ciutat molt segura.

El foment del civisme, facilitar l'accés a banys públics o estudiar un millor aprofitament de les zones verdes són algunes de les millores a estudiar.

2. Transport

“Un transport públic accessible i assequible és clau per assegurar que la població d’edat avançada d’una ciutat sigui capaç d’envellir activament i de mantenir-se involucrada amb la seva comunitat, amb accés a la sanitat i els serveis socials. Les condicions de conducció i aparcament en una ciutat també han de tenir en compte els conductors de més edat.” . OMS, 2014.

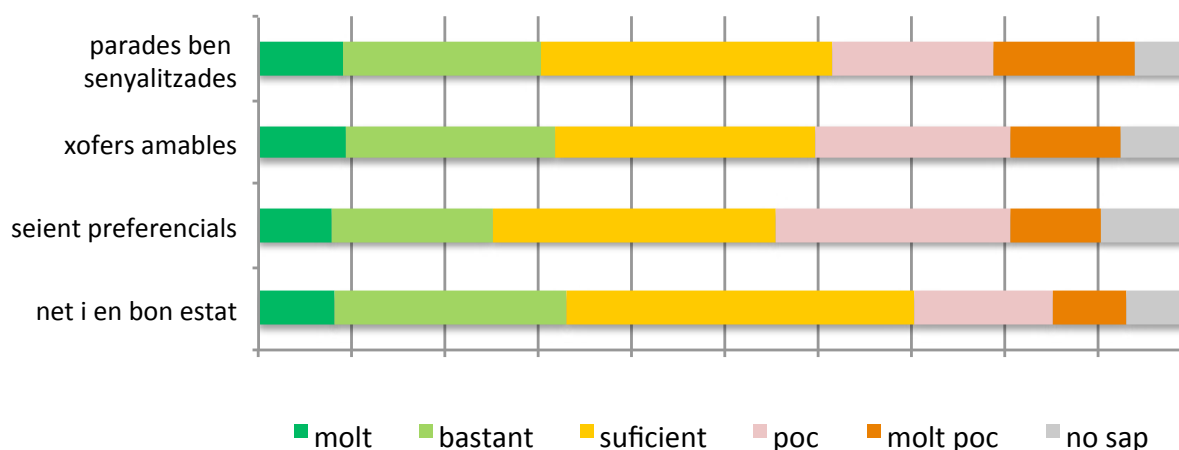
Transport públic

En una ciutat com Tarragona, amb nuclis urbans molt dispersos, el transport públic esdevé una eina fonamental per a la mobilitat dels seus habitants. L’OMS posa l’èmfasi a facilitar l’ús del transport públic a les persones grans fomentant-ne l’accessibilitat i tenint en compte les necessitats específiques d’aquest sector de la població.

La xarxa de transport urbà de Tarragona disposa d’una flota de 65 autobusos accessibles per a la gent gran o persones de mobilitat reduïda gràcies a les seves plataformes de pis baix i a les rampes d’accés que utilitzen les persones amb cadira de rodes. Es caracteritza per ser una xarxa radial a partir del centre de la ciutat cap als barris, i destaquen les línies que donen servei als barris molt densament poblats amb una gran dependència del centre de la ciutat. El servei urbà de Tarragona es compon de 13 línies diürnes i 3 de nocturnes, que presten servei al conjunt de la ciutat. Moltes parades ja tenen plataformes d’accés adaptades a PMR que eviten la manca de civisme dels vehicles, i en altres parades hi ha alguns apartadors per a l’autobús.

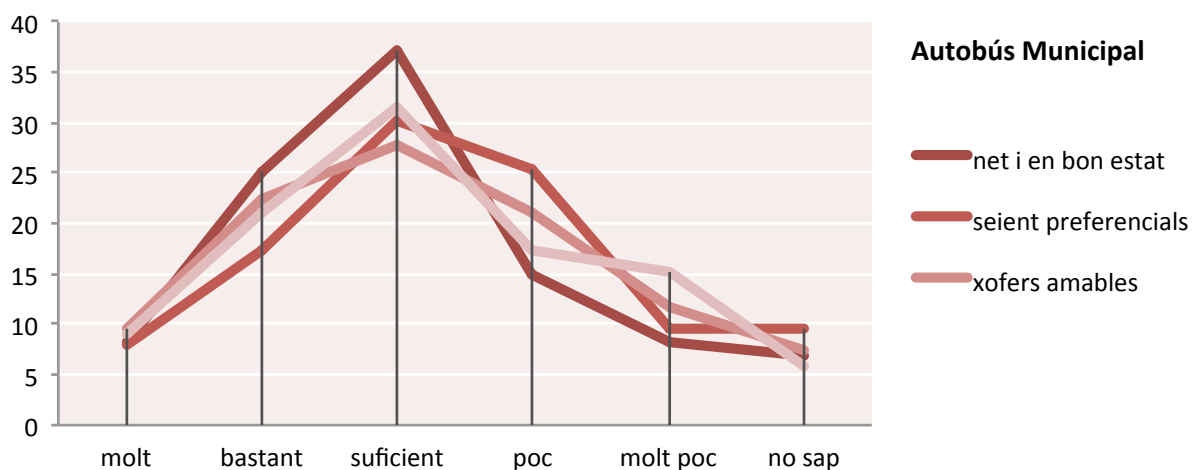
El transport públic és un dels elements d'amigabilitat més ben valorats de la ciutat de Tarragona per tots els grups, valoració positiva que es fa palesa als resultats de l'enquesta.

Autobús municipal

	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt Poc	No sap
parades ben senyalitzades	9,00	21,17	31,53	17,34	15,09	5,86
xofers amables	9,46	22,52	27,7	21,17	11,71	7,43
Seients preferencials	7,88	17,34	30,18	25,45	9,46	9,68
Net i en bon estat	8,11	25,00	37,16	14,86	8,11	6,76

En referència al servei d'autobús municipal, el percentatge dels qui ho consideren suficientment bo, bastant bo o molt bo es mou entre el 59 % i el 72 % respecte dels diferents indicadors, com l'estat dels autobusos, l'amabilitat dels xofers o la senyalització de les parades.

Quant a aspectes com la quantitat d'autobusos, freqüència i puntualitat, els participants a les trobades emeten judicis molt positius, com per exemple quan manifesten:

“Els autobusos estan molt bé, hi ha suficients autobusos”

“Dels autobusos municipals no es pot tenir queixa, són molt puntuals i amb una bona freqüència”

“En general la freqüència està bé”

“Els autobusos són molt puntuals”

Tot i que el servei és en general satisfactori, sí que assenyalen certes mancances en la cobertura de zones concretes de Tarragona, que tenen poques opcions de parades o línies. Les que s'esmenten són: la zona de Països Catalans, on gairebé totes les línies són educacionals i tenen poc recorregut, igual que passa amb l'avinguda d'Andorra, on només hi ha una línia amb molt poca freqüència (L-5); poca freqüència també al barri de Riuciar i zones centrals sense autobús, com la part superior de la Rambla Nova.

Una problemàtica similar s'aprecia en l'accés a l'Hospital Joan XXIII, força freqüentat per persones grans i un dels punts importants de la xarxa de transport públic. Allà hi tenen capçalera tres línies de l'autobús municipal i dues més hi fan parada de pas. No obstant això, es troba a faltar una línia directa entre els barris de Ponent (zona de barris densament poblada) i l'hospital, ja que ara només hi ha la línia 54. En les altres línies s'ha de fer transbordament, una dificultat important si es pensa que les persones grans dependents tenen moltes visites mèdiques i, a més, han d'invertir molt de temps per arribar. Altres dificultats associades són la distància des de la parada de l'hospital fins a les consultes externes -una persona amb caminador pot trigar mitja hora per arribar-hi- o una freqüència insuficient en la línia 23, una de les més utilitzades per anar a l'hospital.

Si atenem al foment de l'ús del transport públic en la gent gran, trobem un dels punts forts de la ciutat de Tarragona: l'Àrea de Serveis a les Persones de l'Ajuntament de Tarragona expedeix una targeta de lliure circulació en els autobusos de l'Empresa Municipal de Transports (EMT) per a jubilats i pensionistes, més coneguda com a targeta de transport T +65, que permet l'ús de les línies de transport urbà i suburbà i que està adreçada als majors de 65 anys, amb nombre il·limitat de viatges i que només cal renovar cada any. Un dels grups de gent gran qualifica Tarragona com la **“ciutat amb millor servei de transport públic, l'Ajuntament ha facilitat a través del transport gratuït la sortida de la gent gran dels barris”**.

“La targeta d'autobús gratuïta és una cosa molt positiva, cal felicitar l'Ajuntament, no limita per poder desplaçar-se.”

Aquesta facilitat en el desplaçament, si es vol potenciar també en l'àmbit de les persones grans dependents, s'hauria d'ampliar d'alguna manera als cuidadors d'aquestes persones, que plantegen el problema que els suposa la despesa considerable en transport derivada de la cura de la persona dependent, despesa que de vegades s'atén amb molta dificultat. Proposen una targeta d'autobús amb descompte o bonificació per als cuidadors no professionals de persones dependents, que es podria gestionar mitjançant els serveis socials.

Un altre dels punts d'interès per als participants és el relacionat amb l'accessibilitat i adaptació dels autobusos. Troben que es podria millorar l'accés als vehicles a les persones grans amb més dificultats de mobilitat. Consideren que les rampes per a persones amb mobilitat reduïda es podrien aprofitar millor: es baixen perquè hi pugin les cadires de rodes però no perquè hi accedeixi la gent gran. Les persones grans sovint pateixen problemes d'articulacions que els dificulten enormement pujar o baixar les escales de l'autobús. S'hi afegeix el fet que no sempre els xofers aparquen prou a prop de les plataformes habilitades per facilitar l'accés, o bé que aquestes plataformes o inclús les parades d'autobús estan ocupades per vehicles mal estacionats. Totes aquestes dificultats en el moment de pujar o baixar de l'autobús comporten un risc important tant de caigudes com d'atropellament, i no només per a persones grans, també per a persones que van amb carros amb criatures, o persones amb problemes de mobilitat en general. Fer èmfasi en aquestes millores equivaldria a una millora substancial per a tota la ciutadania.

Altres aspectes a millorar serien la modificació dels agafadors interiors -que no estan ben adaptats-, renovar els adhesius que indiquen els seients reservats a la gent gran, posar plataformes d'accés a les parades on no n'hi hagi, o la sensibilització d'alguns xofers cap a les necessitats específiques de la gent gran relacionades amb dificultats amb la mobilitat.

Al transport públic s'hi aprecia també manca de civisme, sobretot dels usuaris més joves, que posen els peus als seients, no cedeixen seients reservats, etc., coses que malmeten els autobusos. No obstant això, el que troben més intolerable, i en què s'haurien de prendre mesures, és la conducta dels conductors que estacionen a les plataformes d'accés o a les parades d'autobús, cosa que impedeix la baixada de les rampes d'accés i posa en risc la seguretat dels usuaris del transport públic.

Conclourem aquest apartat recollint alguna opinió puntual que posa de manifest que els horaris dels autobusos de vegades estan massa alts i són difícils de llegir per a persones amb problemes de visió, ja que a més tenen una lletra massa petita. En contrapartida, alguns participants assenyalen que és senzill accedir a la informació sobre transport públic, que es troba fàcilment. També es fa esment de la manca de seients en algunes parades, que resulta problemàtica per a la gent gran, tot i que són considerats pels participants com a problemes secundaris i no generalitzats.

Aparcament

En les trobades dels grups de debat es va fer manifest que a Tarragona els aspectes relacionats amb l'aparcament estan directament relacionats amb la zona del municipi, i es va establir una diferenciació clara entre les dificultats d'aparcament al centre de la ciutat i una major facilitat als barris. Els participants assenyalen que hi ha poques opcions d'aparcar al carrer al centre de la ciutat; consideren que hi ha un nombre insuficient de places i són massa cares. Una dificultat que augmenta amb la presència de zones de residents (zones verdes), que encareixen encara més l'aparcament. Tots aquests problemes dificulten el desplaçament en vehicle particular.

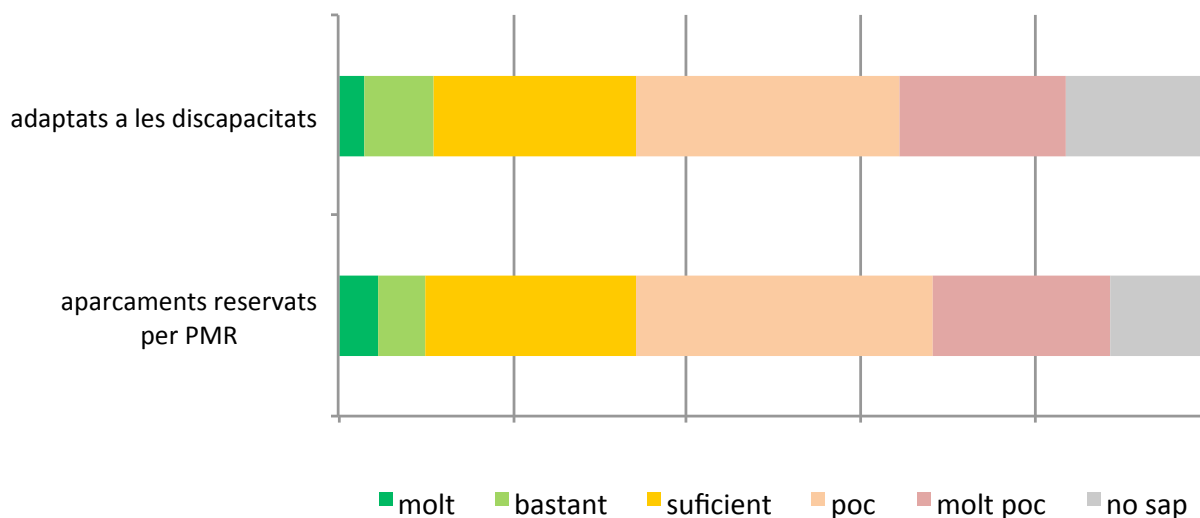
L'Hospital Joan XXIII és un altre punt problemàtic per manca d'aparcament assequible. És el lloc que hauria de ser més econòmic, ja que **"qui aparca allà ho fa per una força major"**. Tanmateix, la rampa del pàrquing de Joan XXIII està mal habilitada, perquè provoca caigudes en algunes ocasions.

Afegeixen que els nous parquímetres són tan complicats que dificulten o inclús impedeixen l'aparcament. Hi ha un suggeriment, en el qual els participants estan d'acord, que és el d'abaratir l'aparcament dels pàrquings del centre de la ciutat mitjançant una millor gestió d'aquests equipaments, i posen la ciutat de Reus com a exemple de bona gestió. Tanmateix, consideren que seria desitjable **"fer algun tipus de bonificació o descompte per a la gent gran, nosaltres acostumem a tenir un menor poder adquisitiu"**.

Als barris, en canvi, no es percep que hi hagi aquestes dificultats en l'aparcament, tot i que torna a aparèixer el problema dels cotxes mal aparcats. Es percep més tolerància que al centre amb els cotxes que aparquen reiteradament als passos de vianants, que resulten bloquejats, i és problemàtic en barris com Bonavista, especialment per a les persones grans o persones que van en cadires de rodes, que no poden travessar la calçada amb unes condicions mínimes de seguretat.

Un altre punt destacat està integrat per les qüestions relacionades amb l'aparcament adaptat a persones amb discapacitat. Segons es desprèn de l'enquesta, els aparcaments reservats per a persones amb mobilitat reduïda es consideren insuficients, com tampoc resulta suficient l'adaptació dels pàrquings a aquestes necessitats especials.

Tarragona disposa d'aparcaments i pàrquings...

	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt Poc	No sap
Aparcaments reservats per persones amb mobilitat reduïda	4,50	5,63	24,10	33,78	20,50	11,49
Pàrquings adaptats a les discapacitats	3,15	7,66	23,42	29,95	19,14	16,67

En les respostes a les dues preguntes efectuades entorn d'aquests temes, hi podem observar en primer lloc un elevat nombre de persones que desconeixen el tema. En un segon moment s'observa que el 54,28 % opina que hi ha molt pocs o pocs aparcaments reservats per a les persones amb mobilitat reduïda i, a més, un 49,09 % pensa que els pàrquings no estan prou adaptats a les necessitats especials de les persones amb mobilitat reduïda.

Els cuidadors de persones grans dependents manifesten certa falta de sensibilitat de la Guàrdia Urbana amb l'estacionament, quan el cuidador ha d'atendre la persona dependent amb gran urgència i es veu obligat a deixar el cotxe mal estacionat (encara que no entorpeixi el trànsit). Posen multes malgrat que es porti senyal que el vehicle transporta una persona dependent. **"Tot i que les acostumen a treure (les multes) després de presentar al·legacions, és donar més feina als cuidadors, que ja estan sobrecarregats."** Val a dir que expressen que sovint les places reservades per a minusvàlids estan ocupades per vehicles normals.

A destacar...

Tarragona és una ciutat que té els nuclis urbans molt dispersos, i el transport públic esdevé una eina fonamental per a la mobilitat dels seus habitants. El servei públic d'autobusos de Tarragona és un dels elements millor valorats de la ciutat: autobusos adaptats, puntuals, amb una freqüència i abast adequats i una informació accessible. La targeta d'autobús +65 ha permès que la gent gran pugui desplaçar-se per tota la ciutat independentment del seu nivell socioeconòmic.

Cal insistir a continuar amb les adaptacions al transport públic per a les persones amb mobilitat reduïda i a dotar d'un servei més ampli d'autobusos i parades l'Hospital Joan XXIII.

El punt feble de la ciutat el situen els grups de debat en l'aparcament, que a Tarragona es considera que és escàs particularment al centre de la ciutat i massa costós per a la gent gran. Les millores apunten a valorar altres models de gestió de l'aparcament.

3. Habitatge

“Les condicions d’habitatge de la gent gran sovint estan vinculades a la seva qualitat de vida si els permeten envellir de forma independent i activa dins la seva comunitat. Un disseny adequat de l’habitatge i la seva proximitat als serveis comunitaris i socials permeten als residents de més edat viure amb comoditat i seguretat, mentre que la disponibilitat d’habitatges els dona tranquil·litat.”

OMS, 2014. Age-friendly World.

La gent gran que ha participat en els debats transmet que el tema de l’habitatge és molt personal, molt subjectiu, i la majoria afirma sentir-se bé i confortable a casa seva, malgrat que alguns posen de manifest mancances en l’adaptació de les seves llars o a l’edifici on viuen.

La gent gran prefereix envellir a casa, aquest és el denominador comú entre les persones de més edat i ratificat sense dubtes pels grups de cuidadors i proveïdors de serveis voluntaris i professionals.

Proximitat dels serveis

L’OMS insisteix que la localització propera dels serveis al lloc de residència de les persones grans és determinant perquè puguin envellir a casa seva. En aquest sentit, la gran majoria dels participants per-

tanyents als grups de gent gran es mostren molt còmodes al seu entorn proper. Manifesten que tenen els serveis a prop i que són accessibles, independentment de la zona de residència. Parlen de la proximitat de serveis com instituts, ambulatoris, col·legis, centres cívics o comerços. L'excepció es troba al barri de Sant Salvador, on els participants que hi resideixen es queixen que hi ha pocs comerços on adquirir els articles més necessaris per a la vida quotidiana.

Adaptació i seguretat a la llar

A grans trets es pot dir que les preocupacions immediates respecte a l'adaptació de les llars a les necessitats específiques de les persones grans estan relacionades amb les limitacions en la mobilitat, ja siguin les inherents a l'edat, ja siguin les associades a situacions de dependència.

Un dels obstacles importants perquè les persones grans a Tarragona puguin envellir a casa seva està relacionat amb la dificultat per pujar i baixar escales, per transportar pesos grans (com la compra diària o setmanal), i amb la falta d'ascensors per pal·liar aquestes dificultats en molts edificis de la ciutat. Aquestes dificultats afecten més les persones de més edat, però inclús aquells qui en aquest moment no pateixen aquesta problemàtica preveuen que en un futur s'hi poden veure afectats. A més a més, se'n deriven problemes d'importants limitacions en la vida diària, que van portant cap a l'aïllament i la solitud.

“Les escales són un problema comú per la gent gran, que acostuma a tenir dificultats per pujar-les i baixar-les...” “És un problema que limita en la vida diària, per exemple a l'hora de pujar la compra.”

Destaquen la importància de l'ajuda dels veïns i, tot i que no sempre es dona, diuen que **“molts ajuden les persones grans a pujar la compra o estan pendents de si necessiten alguna cosa”**. El foment, doncs, d'una xarxa veïnal forta i arrelada és percebuda com a molt beneficiosa per a l'autonomia de les persones grans perquè puguin envellir a casa seva.

Un dels participants que afirma haver seguit el tema comunica que hi ha una mancança d'ascensors als edificis de més de tres pisos d'alçada, que és més greu en certes zones com la Part Alta, la part baixa, la Via Augusta, Torreforta o Sant Salvador, i afegeix que no són gaires a Tarragona les finques que pateixen aquesta mancança: se situen entorn del 10%⁴. Són precisament els residents dels barris els qui més es queixen de falta d'ascensors.

Tot i que molts edificis on no hi ha ascensor no tenen les condicions adequades per fer-ne la instal·lació, de vegades el problema està en el fet que els veïns no s'hi posen d'acord. L'altra gran dificultat és de caire econòmic, ja que s'està parlant d'una instal·lació costosa que els veïns amb baixos ingressos no poden atendre. I és precisament als barris més humils on hi ha més edificis sense ascensor.

Els participants en general consideren que les institucions públiques locals haurien de donar facilitats per instal·lar ascensors allà on siguin necessaris, tant econòmiques com per promoure l'acord entre veïns. Manifesten que les institucions també podrien ajudar a resoldre problemes veïnals en escales de veïns, com la manca de civisme o la mala educació, que dificulten la convivència especialment en alguns barris (Sant Salvador).

⁴ Informació verbal que no s'acompanya de cap documentació.

Quant als edificis, preocupa també que molts habitatges no tenen rampes d'accés a l'entrada, cosa que impedeix o dificulta molt la mobilitat a persones molt grans, amb problemes de mobilitat o en cadires de rodes.

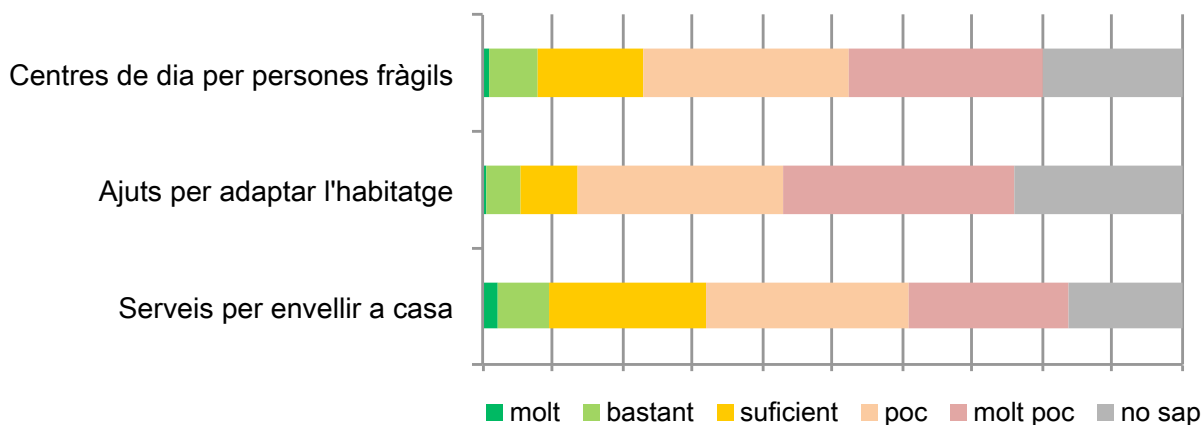
Ja en l'àmbit de la pròpia llar, la major dificultat és que les cases no estan preparades en general per a les persones grans amb necessitats especials. Tots els grups coincideixen de manera unànime que és necessari facilitar l'adaptació dels habitatges de les persones que ho necessitin perquè es puguin quedar a la seva llar el màxim de temps possible, aspecte que desenvoluparem a continuació

Opcions d'habitatge

“La residència és l'última opció, la gent gran prefereix envellir a casa.”

L'opinió sobre algunes de les modalitats i serveis que permeten o faciliten l'envelliment a la pròpia casa és que hi ha pocs o molt pocs recursos que permetin envellir a la llar. No obstant això, val a dir que per a aquest sector de la ciutadania les polítiques municipals tal com manifesta una de les participants apunten en aquesta direcció. Intervenien en aquest àmbit amb serveis com teleassistència o el programa d'adaptacions a la llar, que s'està duent a terme des de l'Àrea de Serveis a les Persones. En un àmbit més general, ja està en marxa un conjunt de mesures de suport a la ciutadania en relació amb l'habitatge, al qual també poden accedir les persones grans, i que té per objectiu donar una resposta concreta a les problemàtiques socials sobre l'habitatge⁵.

En quant a les opcions d'habitatge la gent gran de Tarragona disposa de...

	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt Poc	No sap
Centres de dia per a persones fràgils	0,90	6,76	15,09	29,50	27,70	20,05
Ajuts per adaptar l'habitatge	0,45	4,95	8,11	29,28	33,11	24,10
Serveis per envellir a casa	2,25	7,43	22,07	29,05	22,97	16,22

⁵ N. de l'a.: Es pot consultar a la web de l'Ajuntament de Tarragona <http://www.tarragona.cat/serveis-a-la-persona/serveis-socials/habitatge>

Al programa d'adaptacions a les llars per mantenir les persones dependents a casa seva, hi ha hagut una primera fase centrada en les persones amb un grau més alt de dependència i en l'eliminació de barreres, i en una segona fase s'abordan els graus més lleus de dependència i intervencions centrades en la seguretat a la llar⁶. També és important, segons es destaca en el transcurs del debat, la tasca d'entitats i organitzacions de l'àmbit social, com la Creu Roja, que treballen en aquest tipus de projectes de suport a la llar, ajuda a domicili o teleassistència. Però si atenem als resultats de l'enquesta, destaca l'alt percentatge de persones que no coneixen aquests serveis o possibilitats, cosa que indica la necessitat d'explorar les formes de difusió més adients perquè la informació arribi a les persones susceptibles d'utilitzar aquests serveis.

Un altre vessant de les opcions d'habitatge per a la gent gran està referit a les persones grans dependents que ja no poden viure soles. La major dificultat, en opinió dels participants als debats -opinió que reflecteix també l'enquesta-, és l'accés a places públiques en centres de dia o residències, per manca de recursos econòmics i llistes d'espera massa llargues. Com ja hem assenyalat, aquesta modalitat d'habitatge es considera que és necessària en un major grau per a persones grans dependents.

Un altre factor determinant per a l'accés a un habitatge adequat el constitueixen les condicions socioeconòmiques de la gent gran, i així ho destaca una senyora gran, que considera que les contribucions de l'habitatge, la tramitació de documentació com escriptures, etc. resulten excessives i no estan adaptades al poder adquisitiu de les persones grans.

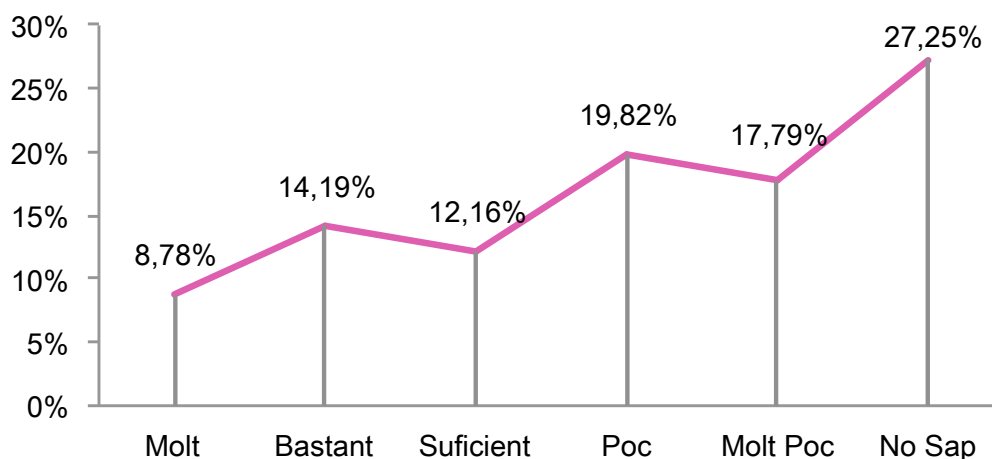
En aquesta línia, alerta una participant provinent de l'àmbit jurídic que, com a fruit de la situació de crisi econòmica viscuda els darrers anys, s'ha generat una realitat invisible de persones grans que reben ordres de desnonaments o execucions hipotecàries, ja que molts han firmat com a avaladors.

"En problemes derivats de l'àmbit del sector immobiliari la gent gran no està exclosa... Donar empenya i visibilitat al servei d'assistència jurídica gratuïta per la gent gran, és una cosa que es pot fer des de l'Ajuntament i molt necessària per donar assistència en casos de desnonaments, pactar lloguers socials amb els bancs, intentar que aquestes persones grans no es vegin expulsades del seu habitatge."

Un altre aspecte que es va debatre i que també recull l'enquesta és la relació entre les barreres arquitectòniques a la llar i la solitud. Mentre que als grups de debat, especialment entre els participants de més edat, viure sol es percep com un problema important per a la gent gran, resulta rellevant el desconeixement dels enquestats sobre aquest tema, i arriben a prop del 30 % els qui manifesten que no saben si les persones grans a Tarragona pateixen solitud a conseqüència de barreres arquitectòniques ja esmentades amb anterioritat com la falta d'ascensors o de rampes d'accés als edificis.

⁶ Segons dades facilitades per l'IMSST, la previsió del programa és intervenir en 80 llars de Tarragona.

La gent gran de Tarragona té problemes de solitud a causa d'habitatges amb barreres arquitectòniques?

La necessitat de comptar amb les experiències dels protagonistes, la gent gran de Tarragona, revela com l'aproximació directa dels debats és una de les eines més importants per conèixer la seva realitat, com la revelació de la preocupació per la solitud.

La preocupació per la solitud en les persones grans és compartida per diverses instàncies públiques i actors socials. En l'àmbit de la política local, es concreta amb l'inici d'un estudi de l'Institut Municipal de Serveis Socials de Tarragona per detectar les persones grans majors de 80 anys que es puguin trobar en situació de risc d'exclusió a causa de la solitud i l'aïllament, i que no estan en cap programa d'atenció. Aquest estudi, un cop finalitzat, permetrà posar en marxa mesures adequades d'intervenció. Com va declarar la regidora de Serveis a la Persona, Ana Santos⁷, **"l'objectiu és detectar totes aquelles persones grans que es troben en dificultats i informar-los de les possibilitats i els programes als quals poden optar (...) Una vegada sapiguem quin volum de persones majors de 80 anys hi ha a la ciutat i puguem descartar aquelles que ja són usuàries de Serveis Socials, anirem porta per porta per saber quina és la seva situació i vetllar perquè tinguin una vida més confortable"**.

⁷ Fortuny, A. (2015) "L'Ajuntament detectarà porta a porta els ancians amb risc d'exclusió" en *Diari Més Tarragona*, 30 de novembre del 2015.

A destacar...

L'entorn on resideixen els participants a l'estudi, sigui quin sigui, és valorat positivament per la proximitat i accessibilitat dels serveis públics, i, tret d'alguna excepció com el barri de Sant Salvador, els tarragonins es mostren satisfets de l'estat del seu lloc de residència.

No obstant això, a Tarragona s'hi aprecien mancances que dificulten a la gent gran el dia a dia a casa seva, com la falta d'ascensors i rampes d'accés als edificis de zones concretes de la ciutat. Les dificultats que se'n deriven sovint aboquen aquestes persones grans a l'aïllament i la soledat.

La residència és l'última opció, la gent gran prefereix envellir a casa. Les polítiques municipals apunten en aquesta direcció: ajudar amb serveis com teleassistència, SAD o adaptacions a la llar, que són molt apreciats per les persones grans. Però quan això no és possible, la ciutat pateix carència de places en residències i centres de dia.

4. Participació social

"La participació en les activitats lúdiques, socials, culturals i espirituals de la comunitat fomenta la integració contínua dels adults grans amb la societat i els ajuda a romandre compromesos i mantenir-se informats. La participació de la gent gran en aquest tipus d'activitats, però, es veu afectada per l'accessibilitat del transport i de les instal·lacions, pel seu coneixement d'aquest tipus d'activitats i pel seu poder adquisitiu." OMS, 2014. Age-friendly World.

Per fer efectiva la participació social de la gent gran cal, en primer lloc, tenir un ventall d'activitats accessibles i assequibles que responguin als diversos interessos de la gent gran. Caldrà, doncs, tenir en compte que les activitats siguin accessibles quant a horaris, preus, desplaçament i adequació dels espais a les necessitats especials d'algunes persones grans o que tinguin algun grau de discapacitat. Tanmateix, informar de manera efectiva sobre les activitats disponibles serà un factor determinant per aconseguir la participació de la gent gran.

No es pot oblidar que la participació social ha de ser una eina d'integració intergeneracional, de transmissió i intercanvi d'experiències per a tots els ciutadans de la comunitat independentment de la seva edat.

Sobre totes aquestes qüestions es va plantejar el debat als grups.

Espais de lleure i de relació social

La participació social inclou tant les activitats que estan específicament dirigides a la gent gran, com les destinades a qualsevol persona independentment de l'edat.

Començarem per aquestes segones activitats o ofertes de lleure, ja que als diferents grups de debat molt especialment als grups de persones grans es va reiterar la dificultat que suposa la poca oferta de diversió que consideren que hi ha a Tarragona accessible a les persones grans. Diuen, per exemple, que falten llocs per anar a ballar. També creuen que hi ha poc teatre i que els teatres estan mal aprofitats: el Teatre Metropol de seguida s'omple i el Teatre Tarragona té una programació insuficient. A la ciutat hi ha tres teatres, però diuen que **"només s'aprofiten bé a l'estiu, falta programació a l'hivern. El Teatre Tarragona és el més desaprofitat."** **"Els teatres Tarragona i Metropol no programen fora de les temporades, estan tancats i hi ha gent que voldria anar a veure funcions però no hi ha programació i s'han de desplaçar a Reus o a les Gavarres."** En la mateixa línia, assenyalen la carència de cinemes al centre de la ciutat, i consideren que els desplaçaments impedeixen molta gent gran veure cinema i teatre.

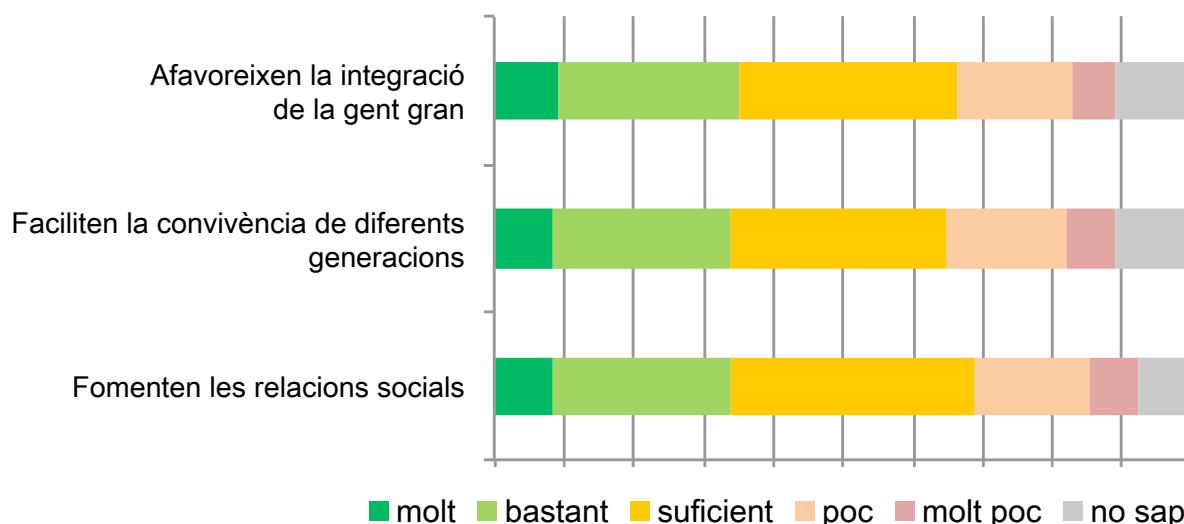
Tenir cinemes al centre de la ciutat, doncs, és una de les millores que assenyalen que seria molt positiva, i proposen aprofitar el Teatre Tarragona per fer cinema a preu econòmic quan no hi hagi programació, **"ni que siguin pel·lícules antigues"**.

D'altra banda, consideren que els centres de reunió on es desenvolupen activitats no estan prou adaptats i no són prou accessibles per a persones amb serioses dificultats en la mobilitat, i això els impedeix o desanima de realitzar activitats. En referència als teatres o cinemes, diuen que **"no estan adaptats per les persones que van en cadira de rodes, els posen a darrera de tot i llavors no hi veuen ni hi senten bé o al davant de tot"**. Quant a altres llocs de reunió importants per a la gent gran, a les llars de jubilats troben certes deficiències en l'adaptació d'alguna d'elles a les persones amb serioses dificultats en la mobilitat, i assenyalen les escales com la principal dificultat. Es tracta de les llars de la Granja, Torreforta i Bonavista. Tot i que estan equipades amb ascensor, pateixen per si algun dia no funcionés.

Els equipaments municipals constitueixen una part fonamental dels espais de reunió dels ciutadans de Tarragona. La gent gran té a la seva disposició una xarxa de 14 llars municipals de gent gran repartides arreu del municipi, a més de la resta d'equipaments municipals oberts a la ciutadania en general, dels quals destaquem pel seu caire participatiu la Xarxa de Centres Cívics de Tarragona, les instal·lacions esportives municipals o la Xarxa de Telecentres.

El punt fort d'aquests espais de reunió, segons mostra l'enquesta, fa referència al fet que desenvolupen satisfactòriament la seva funció quant a foment de les relacions socials, integració i convivència intergeneracional. En definitiva, a compleixen la seva funció de facilitar la participació social i comunitària, també per a la gent gran.

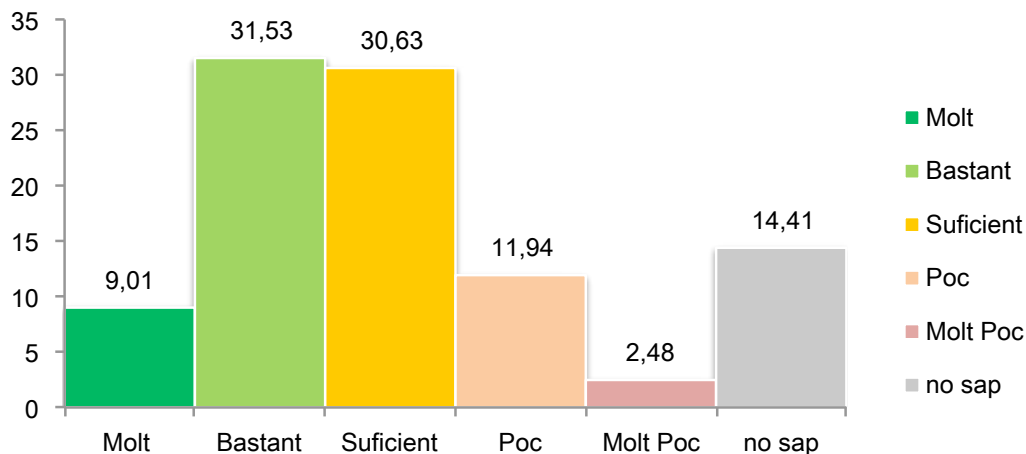
A Tarragona els espais i equipaments municipals

	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt Poc	No sap
Afavoreixen la integració de la gent gran	9,23	25,90	31,31	16,44	6,31	10,81
Faciliten la convivència de diferents generacions	8,33	25,68	30,86	17,12	6,98	11,04
Fomenten les relacions socials	8,56	25,23	31,31	16,44	6,31	10,81

Les llars de gent gran són valorades positivament als grups de debat de gent gran com a llocs d'integració i reunió amb altres persones. Les dificultats que assenyalen se centren més en els usuaris mateixos que en l'espai en si mateix. Consideren que de vegades és la gent, que no és gaire participativa. Tanmateix, hi ha certs problemes de convivència entre usuaris que interfereixen en l'acompliment de la funció de reunió d'aquests equipaments.

Les llars de gent gran són un lloc d'integració

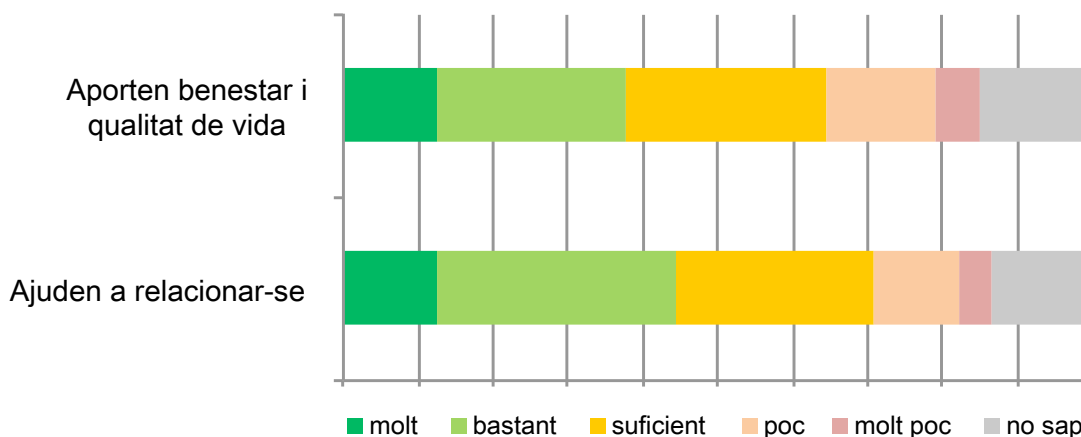
	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt Poc	No sap
Les llars de gent gran són un lloc d'integració	9,01	31,53	30,63	11,94	2,48	14,41

Des d'un punt de vista més professional, la consideració principal és que cal revisar el model de gestió de les llars. Es va partir d'un model assistencial a la dècada dels 80 determinat per les condicions socials d'aquell moment, que va suposar un gran avanç, però caldria anar cap a un altre model més adaptat a les condicions socials actuals: un model d'espai intergeneracional, de potenciació de l'envelliment actiu i més participatiu.

Envelliment actiu

La participació en activitats variades i que responguin als interessos de les persones grans és considerada un factor decisiu quant a aportar benestar, qualitat de vida i a facilitar l'establiment de relacions socials, per a les persones de més edat.

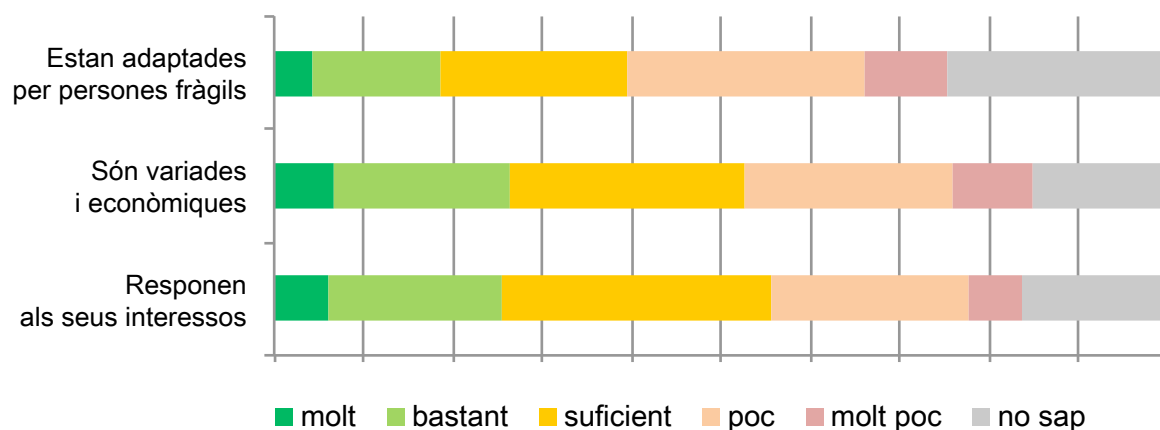
Beneficis de les activitats dirigides a la gent gran

	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt Poc	No sap
Aporten benestar i qualitat de vida	12,39	25,23	26,80	14,64	5,86	15,09
Ajuden a relacionar-se	12,39	31,98	26,58	11,26	4,28	13,51

A les trobades dels grups, s'apunta que no s'aprofita prou el potencial i la disponibilitat de temps de la gent gran. Cal que se sentin útils, que se'ls facin propostes, que vegin que hi ha oportunitats.

Les activitats dirigides a la gent gran

	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt poc	No sap
Estan adaptades a persones fràgils	4,28	14,41	20,95	26,35	9,46	24,55
Són variades i econòmiques	6,53	19,82	26,35	23,20	9,01	15,09
Responen als seus interessos	6,08	19,37	30,18	22,07	5,86	16,44

En el context de les activitats que es programen específicament per a la gent gran, transmeten que manca informació o circula informació errònia sobre el funcionament i accés a les llars de jubilats, i que hi ha confusió entre les activitats gratuïtes que l'Ajuntament de Tarragona programa a les llars (programa de Gent Gran Activa) i les programades per les associacions de jubilats, per a les quals cal ser-ne soci. Concloem que això és un indicador de la necessitat de cercar la manera de fer arribar de forma efectiva la informació a les persones grans que ho requereixin.

Les persones més grans dels grups de debat transmeten que a Tarragona hi ha moltes oportunitats per "aprendre". Es manifesta en aquest sentit:

"Estamos muy bien cuidados", diu un dels participants. **"Las actividades de Gent Gran Activa tienen mucha oferta en Bonavista, y en Campo Claro también hay muchas. Hay actividades en los centros cívicos, en las llars de jubilats, en los polideportivos...; en los barrios se han preocupado más que tiempo atrás en poner sitios donde reunirse y hacer cosas."**

Els professionals constaten un increment positiu de l'activitat esportiva en la gent gran a Tarragona, també a l'aire lliure, i proposen que es compti amb la gent gran en el disseny d'espais saludables per tal de fomentar-ne la participació en activitats esportives.

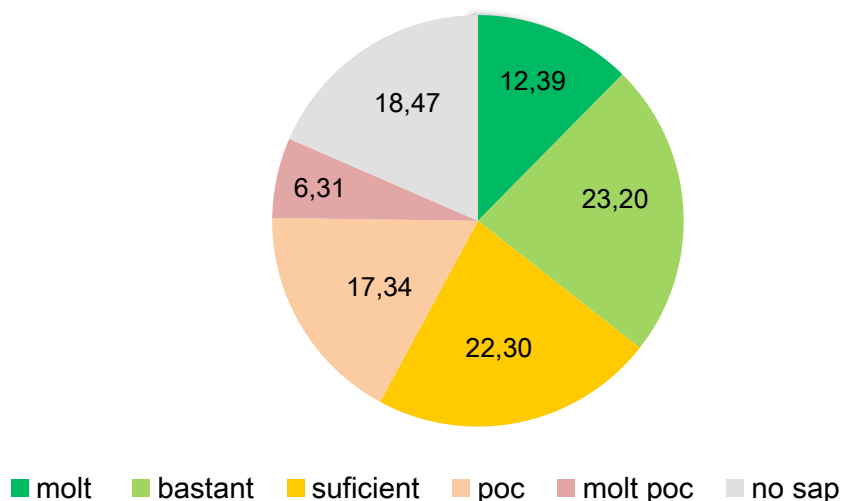
Tots els grups en general coincideixen que el ventall d'activitats dirigides a la gent gran són variades i econòmiques. Anomenen diferents entitats que ofereixen activitats, per exemple el Consell Comarcal, que organitza sortides per la ciutat per a la gent gran. Les activitats que ofereix l'Ajuntament -tant les que s'emmarquen al Patronat d'Esports, als centres cívics o a Gent Gran Activa- són molt ben valorades. En particular, consideren que una condició imprescindible perquè les persones de més edat puguin accedir a fer activitats és que aquestes siguin molt econòmiques o gratuïtes, per salvar l'escull de l'escàs poder adquisitiu de moltes d'aquestes persones.

El programa d'envelliment actiu Gent Gran Activa de l'Ajuntament de Tarragona ofereix activitats gratuïtes als ciutadans més grans; abasta activitat física, activitats d'estimulació cognitiva, d'adquisició de nous aprenentatges i de lleure. Hi ha coincidència en el fet que és el caire gratuït d'aquestes activitats el que permet l'accés de molts dels usuaris a unes activitats a les quals no podrien optar de cap altra manera. Conclouen que, tot i que de vegades hi ha llista d'espera per les activitats més demandades, la demora és acceptable, sobretot tenint en compte que el sistema d'adjudicació prioritza que el major nombre possible de persones puguin accedir-hi. **"S'entén que hi hagi llista d'espera, és la manera que més persones puguin fer les activitats."**

"És fonamental que les activitats per a la gent gran siguin gratuïtes per a l'accés de tothom."

També hi ha una valoració positiva en l'oferta d'activitat física a la ciutat per part de les entitats municipals. Tal com reflecteix el gràfic que mostrem a continuació, el 57,89 % dels enquestats consideren que aquesta oferta és suficient, bastant o molt positiva, davant només el 23,65 %, que en fa una valoració poc o molt poc positiva.

Valora positivament la oferta d'activitat física de la ciutat?

	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt Poc	No sap
Valora positivament la oferta d'activitat física de la ciutat?	12,39	23,20	22,30	17,34	6,31	18,47

No es pot concloure la valoració d'aquesta àrea sense fer referència a un factor intrínsec de la persona gran que incideix negativament en la participació social. Tal com destaquen al grup de voluntaris i cuidadors, un dels grans problemes és la negativa o reticència de moltes persones grans dependents a sortir de casa, a fer activitats, a estar presents en la vida social. En gran mesura aquesta reticència està determinada per les dificultats per vestir-se, per dependre d'algú que els porti i els torni a casa, així com per una qüestió d'actitud: com menys activitat, menys encara se'n vol fer.

La millora d'aquesta dificultat creuen que passa per fer adaptacions dels espais i les activitats a persones dependents o amb algun tipus de discapacitat o diversitat funcional. També per un millor coneixement i aprofitament dels recursos tecnològics disponibles que faciliten l'accés d'aquestes persones a qualsevol àrea de la vida comunitària.

A destacar...

Els equipaments municipals són llocs de reunió i relació entre els ciutadans de Tarragona de totes les edats, molt especialment les 14 llars de gent gran, on es fomenten la integració i les relacions socials entre iguals. Les activitats que ofereix l'Ajuntament mitjançant Gent Gran Activa consideren que són assequibles, accessibles i variades. Tanmateix, hi ha altres entitats que també ofereixen activitats per a la gent gran.

Les dificultats són situades en la falta de cinemes al centre de la ciutat i la falta de programació durant l'hivern en els teatres. Tant cinemes com teatres haurien de revisar la seva adaptació a persones grans amb dificultats en la mobilitat.

Millorar l'adaptació d'espais i activitats a aquestes persones amb discapacitats o diversitat funcional, tot aprofitant els recursos tecnològics que ara hi ha per facilitar la seva participació, és l'esforç que cal encarar en el moment actual.

5. Respecte i inclusió social

“Una societat inclusiva anima la gent gran a participar més en la vida social, cívica i econòmica de la seva ciutat. Això, al seu torn, promou l’envelliment actiu.” OMS, 2014. Age-friendly World.

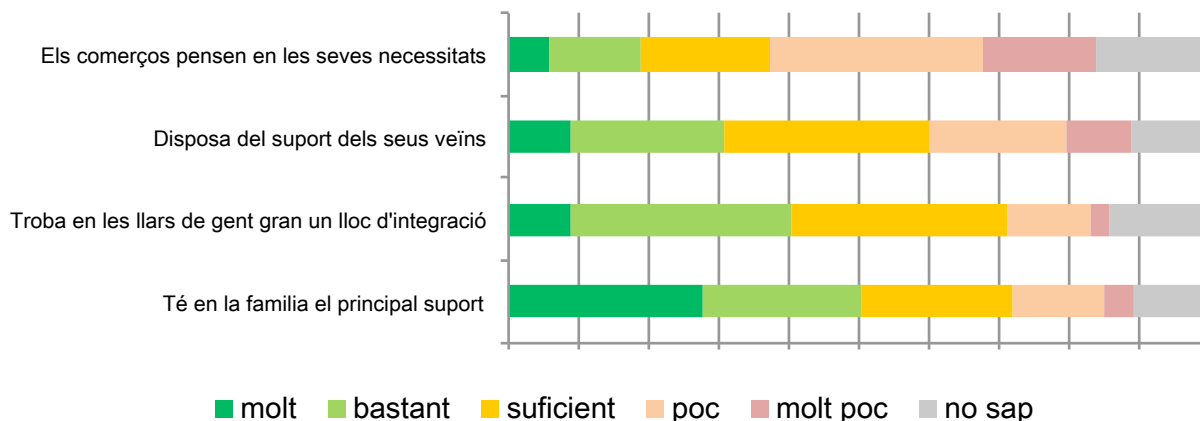
El respecte a la gent gran

L’OMS (2014) afirma que “mentre que el respecte a la gent gran té bona salut en moltes ciutats i comunitats, encara persisteixen els prejudicis negatius sobre l’envelliment. Hi ha una necessitat de facilitar la interacció entre generacions per dissipar tals nocions.”

La gent gran de Tarragona que va participar en els debats se senten respectats en general en el pla personal, inclús dins el seu entorn més proper, tret d’algunes excepcions. Esporàdicament es troben problemes de respecte, més aviat problemes veïnals de convivència. Tanmateix, poden explicar que se senten còmodes en espais compartits amb persones d’altres generacions -els centres cívics o les places d’algun barri com Bonavista-, i també que troben en la família, els veïns i les amigues una xarxa de relacions inclusives i de suport.

Molts dels participants donen més pes a les característiques personals que a l’edat en qüestions de respecte, i pensen que **“si tu tractes bé, et tracten bé. Cal cultivar el respecte cadascú, els grans i els joves.”**

Xarxa social. La gent gran a Tarragona...

	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt Poc	No sap
Els comerços pensen en les seves necessitats	5,86	13,06	18,47	30,18	16,22	16,22
Disposa del suport dels seus veïns	8,78	21,85	29,28	19,82	9,01	11,26
Troba en les llars de jubilats un lloc d'integració	9,01	31,53	30,63	11,94	2,48	14,41
Té en la família el principal suport	27,70	22,75	21,40	13,06	4,50	10,59

No obstant això, troben a faltar reconeixement de la tasca que fan en l'esfera social i familiar, del seu paper de suport familiar i econòmic en una situació de crisi econòmica com l'actual. Manifesten obertament la seva preocupació per la situació precària dels fills causada per l'elevat índex d'atur, i expliquen quant treballen els avis quan tenen cura dels nets per ajudar els fills, o inclús relaten alguna situació en què s'han de fer càrrec de fills adults en atur i sense cap prestació. Creuen que són aportacions importants que no estan prou reconegudes socialment. Troben a faltar, per exemple, una major cobertura en la cura dels infants més petits, de la qual sovint s'han de fer càrrec renunciant a fer activitats que voldrien fer. Més llars d'infants i més assequibles, o casals d'estiu per als nens, farien que **"els avis estiguem més lliures i no tan obligats"**.

També falta reconeixement públic a dones que ara són grans, que han treballat tota la vida per la família i no cobren res per la feina que han fet: cuidar dels fills, dels marits. No es valoren prou aquestes aportacions.

D'una manera espontània i emotiva un dels participants, un senyor gran, declara: **"A la gente mayor yo le voy a hacer una declaración de amor, de la gente mayor hay que decir lo valientes que son. Bien, todo hay que decirlo: la fuerza que tenemos las personas mayores, lo que no lo sabemos aprovechar; tenemos mucha fuerza pero estamos desorganizados..., y mucha voluntad..., y muchos hemos pasado la guerra."**

“¡La fuerza que tiene la gente mayor!: políticamente, económicamente..., la gente mayor llevamos cerca del 30 % de la economía del país. Y nadie lo proclama eso, nadie lo saca, y debería haber algún departamento del Ayuntamiento que lo sacara eso, que dijera: tenemos x jubilados en Tarragona que cobran tanto y ayudan a sus familias... Eso se sabe, de vez en cuando lo dicen, tenemos tantas familias, tantos jubilados que dan a sus hijos cada día...”

Una altra de les dificultats que sorgeix en relació amb la inclusió social i que també va aparèixer vinculada amb l'àrea d'habitatge és la vivència de solitud que acompanya moltes persones grans. Alguns assenyalen les mancances en matèria de conciliació de la vida laboral i familiar dels seus fills com un dels factors que agreuja la solitud, ja que aquests no tenen temps material per ocupar-se d'ells. Falta també ocasió per relacionar-se més amb gent jove, i si hi hagués oportunitat de fer-ho seria molt interessant.

La solitud es fa més punyent de nit, quan més es manifesta aquesta necessitat important de companyia. Una de les experiències, molt positiva, que una participant comparteix fa referència als programes de residència de gent jove a cases de persones grans, que en la seva opinió proporcionen tranquil·litat, seguretat i prevenen la tristesa i l'aïllament.

Cal detenir-se en les dificultats d'inclusió de persones grans dependents, amb discapacitat o amb diversitat funcional.

Començarem per un factor que apareix com una dificultat en la inclusió: la manca d'alfabetització o de formació en les TIC d'algunes persones grans. Aquest és considerat un factor d'exclusió en una societat “digital”, que afecta tant persones amb aquestes carències, com persones amb diversitat funcional que no han tingut accés als recursos tecnològics que els facilitarien la inclusió social. Aquí es tractaria tant del desconeixement dels recursos com de la manca de formació, l'anomenada fractura digital, de la qual ens ocuparem amb més detall més endavant.

D'altra banda, les persones grans dependents pateixen manca de contacte amb persones que no siguin els seus cuidadors, i les repercussions afecten no només la persona dependent (exclusió i aïllament), sinó la persona o persones cuidadores. El que es manifesta als grups de debat és que la inactivitat, la solitud i l'avorriment provoquen que algunes persones grans dependents siguin molt exigents amb els familiars cuidadors, saturant amb demandes, trucades, etc. Una persona cuidadora explica que: **“Yo ya no tengo vida, estamos siempre pendientes del teléfono, tenemos estrés psicológico personas que no somos profesionales, no se tiene libertad.”** Coincideixen a valorar que el treball dels cuidadors no professionals no està reconegut, no disposen d'independència ni de llibertat. Ho podríem resumir dient que una situació de dependència afecta profundament no només la vida de la persona en qüestió, sinó la dels familiars cuidadors.

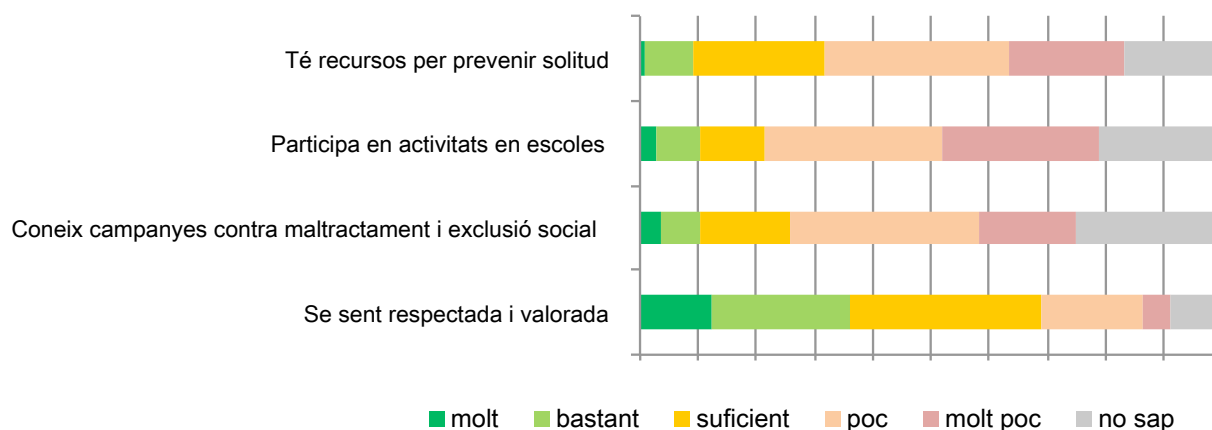
Les activitats són proposades com un element que aniria en favor de la inclusió d'aquestes persones. Com posen en evidència els cuidadors, a les persones amb algun grau de dependència els costa sortir de casa seva, no volen, i s'hi queden tancats sense fer res més que mirar la TV. Això genera problemes importants de solitud i inactivitat, ja que els familiars no poden estar amb ells a totes hores. Alhora, alerten del fet que aquestes persones tenen poc contacte amb altres persones que no siguin els seus cuidadors.

No obstant això, és complicat mantenir l'equilibri entre el que els cuidadors consideren que és bo per a una persona gran dependent i la voluntat d'aquesta persona. **"No es pot obligar una persona encara que pensis que és el millor per ella. No és lo mateix obligar que convèncer."** La gent gran, ens indica l'OMS, han de poder decidir sobre aquells aspectes de la seva vida en què es vegin directament concernits. I cal mencionar, en aquest punt, l'alerta que es comunica sobre l'increment en les demandes de tuteles i internaments involuntaris per a persones grans, que van en detriment de la seva autonomia i igualtat.

En relació amb aquesta temàtica, en un dels debats es va donar a conèixer que, davant l'increment de sol·licituds de dependència, s'està treballant amb la figura de l'assistent personal. Aquesta figura, que s'emmarca en les polítiques d'igualtat i inclusió, té la funció de fomentar l'autonomia de la persona gran i evitar la pèrdua de decisió sobre la seva vida.

Una de les propostes per lluitar contra l'aïllament de les persones grans dependents consisteix a portar les activitats al domicili de la persona dependent o amb discapacitat que no surt de casa seva, per exemple fisioteràpia, xerrades sobre hàbits i salut, activitats d'estimulació cognitiva..., **"encara que sigui una hora per setmana"**.

Respecte i inclusió. La gent gran a Tarragona

	Molt	Poc	Suficient	Bastant	Molt poc	No sap
Té recursos per prevenir la solitud	0,90	8,33	22,52	31,76	19,59	16,89
Participa en activitats en les escoles	2,70	7,66	11,04	30,41	27,25	20,95
Coneix campanyes contra maltractament i exclusió social	3,60	6,76	15,32	32,43	16,89	25,00
Se sent respectada i valorada	12,16	24,10	32,88	17,12	4,95	8,78

Relacions intergeneracionals

Als grups de gent gran es manifesta de manera reiterada i sense excepció un viu interès per compartir espais i experiències amb les generacions més joves, i són molt valorades algunes vivències en activitats compartides amb els més petits de la ciutat.

Algunes escoles (per exemple el Col·legi August) tenen activitats conjuntes amb nens, pares i mares, avis i àvies... Els centres cívics són també **“un lloc on una persona es pot relacionar amb altres amb facilitat encara que hi vagi sol”**. Falta ocasió, diuen, per relacionar-se amb gent jove, i si hi hagués més oportunitat de fer-ho seria molt interessant. Els encantaria que els facilitessin fer activitats amb nens a les escoles, als casals d'estiu... Es veuen capaços i amb ganes d'exercir una transmissió de valors i convivència de diferents generacions. En ser els dipositaris de la memòria cultural de la ciutat, pensen que hauria d'existir una via per fer aquesta transmissió a les generacions posteriors; en cas contrari, tot el que sap la gent gran de com era Tarragona, com s'hi ha viscut, etc., es pot perdre. Afirmen que ara hi ha possibilitats de transmissió de la història de la ciutat tal com l'han viscut les persones grans mitjançant activitats culturals.

Això porta a preguntar-se pels espais que podrien acollir la trobada entre diferents generacions. A més d'escoles o centres cívics, als grups de debat hi torna a sorgir (igual que en l'àrea de Participació Social) la percepció que les llars de gent gran s'han de mantenir, però que estaria bé posar la mirada en un model en què es pensin aquests espais públics com a llocs de reunió de diferents generacions, **“com ara casals on les activitats siguin compartides per persones d'edats diverses, potenciant les relacions intergeneracionals i la inclusió de la gent gran a la comunitat”**. Es menciona, per exemple, l'antic edifici del Banc d'Espanya, que per les seves característiques i localització seria ideal com a espai de convivència intergeneracional.

Un testimoni: l'any 2014 es va dur a terme un projecte conjuntament entre l'IES Vidal i Barraquer i la Creu Roja en què la gent gran va compartir la seva experiència amb alumnes, experiència molt positiva per a totes les generacions. Des de la formació de professionals que poden atendre gent gran (socio-sanitari), s'ha de passar per la capacitat dels alumnes i per treure la paraula dependència, per obrir la perspectiva de la gent gran activa. **“Fomentar els intercanvis intergeneracionals dins l'àmbit de l'ensenyament és una via d'inclusió.”**

Hi ha acord: és necessari impulsar projectes intergeneracionals i el suport de la gent propera a les persones grans involucrant-hi tota la comunitat, per assolir una Tarragona més inclusiva i respectuosa amb la gent gran.

A destacar...

La gent gran de Tarragona se sent respectada i aprecia molt les experiències intergeneracionals. La solitud, l'aïllament i l'exclusió són preocupacions per a la gent gran a Tarragona. Els factors d'exclusió no els situen en característiques específiques de la ciutat, sinó en aspectes més generalitzats com les carències en conciliació laboral i familiar, dificultats de les persones grans en l'accés i ús de les TIC, o en les dificultats específiques de gent gran dependent, que consideren que és el col·lectiu més vulnerable.

A més troben a faltar el reconeixement a les importants aportacions que fan a la societat. Demanen obrir nous espais de convivència intergeneracional, eliminar l'associació entre gent gran i incapacitat; en definitiva, treballar contra els prejudicis.

6. Activitat cívica i participació ciutadana

“Les persones grans són un actiu per a la comunitat, i continuen contribuint a les seves comunitats després de la jubilació. Una ciutat o comunitat amigable amb la gent gran ofereix àmplies oportunitats per a les persones grans de fer-ho, ja sigui a través de l'ocupació voluntària o remunerada, i els manté compromesos en el procés polític.” OMS, 2014. Age-friendly World.

Cada cop més l'acció ciutadana està esdevenint un element determinant en les dinàmiques de canvi social, que es canalitza principalment a través de l'associacionisme, les entitats cíviques, les plataformes ciutadanes o els grups de voluntariat, entre d'altres. El model de l'envelliment actiu preveu que les persones grans puguin exercir una participació activa en aquest aspecte tan fonamental: l'activitat cívica.

D'una banda, l'ocupació en activitats de voluntariat o altres de similars suposa una satisfacció personal i ajuda a mantenir el compromís social de la gent gran amb la seva comunitat. D'altra banda, l'associacionisme, en les seves diverses modalitats, permet a les persones grans continuar participant en la presa de les decisions polítiques en les qüestions que els puguin afectar.

En plantejar als diferents grups les temàtiques relacionades amb l'activitat cívica i participació ciutadana, cal destacar que els participants van centrar el debat de manera gairebé exclusiva entorn del voluntariat, sense entrar gaire en l'associacionisme o en altres formes de participació ciutadana.

Abans d'exposar els resultats de l'enquesta i dels debats als diferents grups, creiem oportú indicar que a Tarragona hi ha una xarxa de 14 llars municipals de la gent gran, amb les seves corresponents juntes, compostes en la seva totalitat per persones grans, que s'ocupen de la gestió d'aquests espais. Tanmateix, aquests equipaments ofereixen un lloc on les diferents associacions de gent gran puguin desenvolupar la seva activitat associativa. Tal com queda reflectit en el Reglament de funcionament de les Llars Municipals de Gent Gran de Tarragona, al capítol I, article 2, punt 3, una de les seves funcions és el "Foment de la participació activa i del protagonisme ciutadà i de l'associacionisme en la gent gran".

Activitat cívica

Els principals aspectes dels quals informen els participants de més edat en les trobades dels grups de debat són: la gran satisfacció personal que reporta el fet de realitzar algun tipus de voluntariat, la importància de la tasca que realitzen els voluntaris que atenen la gent gran i la dificultat d'obtenir informació sobre la manera de fer-se voluntari.

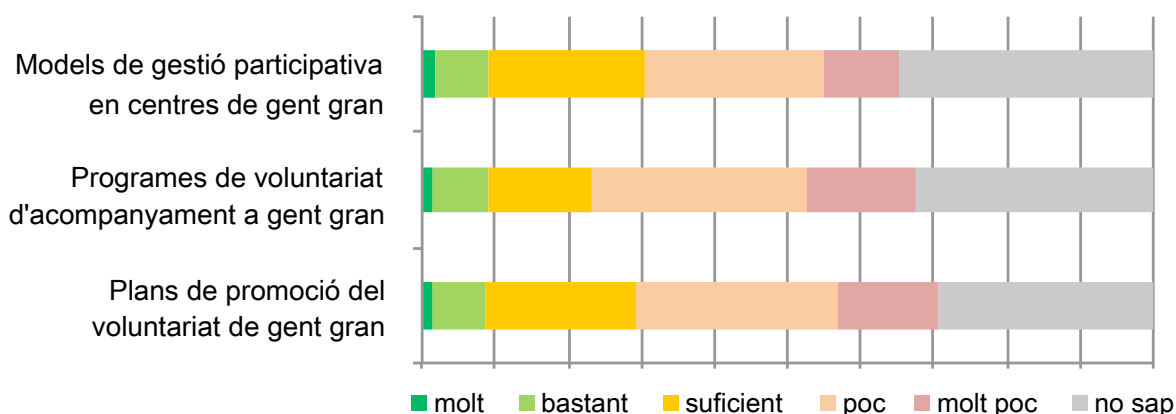
Les persones grans que han fet algun tipus de voluntariat transmeten que és una experiència molt positiva, que dona satisfacció i els fa sentir orgullosos d'haver fet aquesta aportació a la comunitat, a més que és un tipus d'activitat que els permet relacionar-se amb persones molt diverses. Alguns expliquen que, tot i haver estat voluntaris, han hagut de deixar-ho per cuidar dels nets, de la parella o dels pares. **"Ara faig el voluntariat a casa"**, comenta amb ironia una persona gran que cuida d'una altra persona gran. Les persones grans cuidadores no poden dedicar temps a fer voluntariat, tot i que els agradaria.

Tant les persones grans com els cuidadors i els proveïdors de serveis coincideixen a posar en valor el gran potencial que suposa la gent gran: n'hi ha molts que disposen de temps, s'estan jubilant (o ja ho estan), i són persones molt capacitades i preparades que sens dubte poden fer una gran aportació. La gran dificultat la troben en l'accés a la informació: la gent gran pensa que no hi ha gaire informació accessible sobre voluntariat i de vegades a una persona gran li costa, se li fa complicat posar-se a cercar aquesta informació. Així doncs, troben que l'accés a la informació sobre associacions i voluntariat no està a l'abast per a moltes persones; que hi ha un desconeixement sobre les entitats que tenen voluntariat, i si en volguessin fer no sabrien a on anar. Aquesta falta d'informació sobre voluntariat és una dificultat tant per rebre ajuda de voluntaris, com per donar ajuda fent-se voluntari.

Aquest desconeixement sobre l'activitat cívica o sobre el voluntariat es fa patent en les respostes aportades pels enquestats. Es va preguntar sobre el coneixement de plans de promoció del voluntariat de gent gran, de programes de voluntariat d'acompanyament a gent gran i també al voltant dels models de gestió participativa en centres de gent gran. El percentatge d'enquestats que afirma no saber sobre

aquests temes és inusualment elevat: es mou entre el 29,28 % i el 34,91 %. Aquestes dades reafirmen el que ja es va dir als grups de debat: la informació entorn de l'activitat cívica, voluntariat i participació ciutadana està dispersa i és poc accessible per a la gent gran.

Voluntariat i activitat cívica a Tarragona hi ha...?

	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt poc	No sap
Models de gestió participativa en centres de gent gran	1,80	7,43	21,40	24,32	10,14	34,91
Programes de voluntariat d'acompanyament a gent gran	1,58	7,43	14,19	29,50	14,64	32,66
Plans de promoció del voluntariat de gent gran	1,58	7,21	20,50	27,70	13,74	29,28

El gràfic que aquí s'ha mostrat, elaborat a partir de l'enquesta, dona el detall entorn d'aquesta dificultat: les puntuacions més elevades corresponen a l'opció "No sap", en les tres preguntes sobre activitat cívica.

Una de les entitats de referència més anomenada en matèria de voluntariat és la Creu Roja. Les persones grans diuen que tenen dificultats per accedir-hi donada la seva situació geogràfica, als afores de la ciutat i sense cap parada d'autobús propera. La informació sobre aquesta entitat i sobre altres entitats o associacions de voluntariat, en opinió dels diferents grups (i molt especialment els de gent gran), hauria de ser molt més accessible, i suggereixen que es pugui centralitzar o aglutinar. Més concretament, suggereixen la creació d'un punt d'informació al centre de la ciutat que actuï de pont entre les entitats i la gent gran que vulgui participar en voluntariat o accedir a serveis de voluntariat adreçats a la gent gran. Es tractaria, en definitiva, de tenir un lloc on hi hagi la informació que permeti a la gent gran adreçar-se directament a aquest tipus d'entitats.

Val a dir que la tasca d'aquestes entitats és molt ben valorada, i es fa menció de les persones voluntàries que donen suport a les famílies cuidadores, a les persones dependents, o que fan companyia a la gent gran per evitar la solitud i afavorir el contacte humà: la figura del visitador, per exemple, que funciona

molt bé, tant de Càritas com de Creu Roja. A més de la Creu Roja, anomenen també els Amics de la Gent Gran, una entitat de voluntariat interessant de cara al col·lectiu de gent gran. També per a Tarragona 2017 s'estan cridant voluntaris, i l'opinió general és que seria una llàstima perdre aquest capital humà quan finalitzi.

Falta impulsar el voluntariat, tornar a motivar la gent gran, que se sentin útils i capaços. Hi ha molta feina a fer en voluntariat però cal posar-s'hi, i en cap cas els voluntaris han de ser utilitzats per les administracions per estalviar empleats; s'ha d'entendre la feina voluntària com una feina suplementària a la societat, una aportació a la comunitat. En opinió dels participants, la implicació que podrien assolir les institucions públiques seria la d'impulsar el manteniment del voluntariat, per exemple mitjançant convenis amb les diferents entitats de voluntariat, perquè hi hagi un pacte i una continuïtat del que ja s'està fent en aquesta matèria.

Finalitzem amb les diverses propostes que sorgeixen perquè la gent gran pugui mantenir el seu compromís social mitjançant l'activitat cívica. S'afirma que les persones que estan en associacions tenen un accés més fàcil a l'activitat cívica i al voluntariat, ja que les AV canalitzen les demandes d'activitat cívica i participació ciutadana. Una altra proposta que es formula i que té molt bona rebuda és la creació d'un banc del temps, que és també una experiència que funciona molt bé en altres ciutats i una bona manera que les persones grans puguin portar a terme una activitat cívica a l'entorn de Tarragona. Esperen de les institucions públiques que ajudin a donar-hi impuls i que cooperin en totes aquestes iniciatives.

Aquesta demanda està en concordança amb la Llei 25/2015, del 30 de juliol, del voluntariat i del foment de l'associacionisme⁸, aprovada el passat 7 d'agost del 2015 pel Parlament de Catalunya, que dona un marc normatiu propi en matèria d'associacionisme i voluntariat. Una de les funcions que atorga aquesta llei a les administracions públiques de Catalunya, d'acord amb les competències respectives, és la de foment i suport del voluntariat i l'associacionisme com a agents de transformació social que són.

A destacar...

A Tarragona la gent gran valora sobretot l'activitat cívica que es desenvolupa en el marc del voluntariat, apreciament tant el treball dels voluntaris, com les experiències positives que han tingut sent voluntaris.

Hi ha dos dificultats importants per una persona gran que vulgui fer voluntariat a Tarragona: d'una banda es veuen obligats a renunciar a fer-ho per tenir cura d'altres persones com els nets o algun familiar dependent, d'altra banda, a la ciutat falta un lloc on buscar i trobar la informació necessària sobre voluntariat.

Esperen de les institucions i entitats que impulsin el voluntariat, que cooperin amb les iniciatives ciutadanes i l'associacionisme. Un punt d'informació que els facilités una via d'accés a les entitats que treballen en l'àmbit del voluntariat seria una solució senzilla i efectiva.

⁸ DOGC Núm. 6930 – 7/8/2015

http://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa?documentId=700159&action=fitxa#fragment-1411365

7. Comunicació i informació

“Estar connectat amb els esdeveniments, notícies i activitats mitjançant una informació oportuna, accessible i pràctica és un aspecte clau de l’envelliment actiu, especialment amb la tendència a la sobrecàrrega informativa a les ciutats urbanitzades. La tecnologia pot ser útil per una difusió ràpida de la informació, però també juga un paper en l’exclusió social. Les ciutats han de proporcionar accés a la informació a la gent gran en un format accessible, tenint en compte l’ampli ventall de necessitats i recursos que tenen les persones grans.” OMS, 2014. Age-friendly World.

La visió general que ens donen els grups de debat entorn de les qüestions relatives a la comunicació i la informació a la ciutat de Tarragona es podria resumir en la frase d’un dels participants de més edat, que afirma que la informació és accessible, suficient i adequada **“sempre que et belluguis a buscar-la”**. La problemàtica, però, se situa precisament en la dificultat de les persones grans per “bellugar-se” i buscar una informació que, coincideixen a dir en tots els grups, està molt dispersa, massa dispersa. L’altre element decisiu se situa en l’anomenada fractura digital, que afecta en major mesura certs col·lectius, entre ells el de la gent gran. D’aquests aspectes desplegarem a continuació el que hi van aportar els diferents grups durant els debats.

Per començar cal posar en valor l’autocrítica, que situen les persones grans com a punt de partida en matèria de comunicació i informació. Posen en primer lloc la importància que té l’actitud personal en relació amb l’accés a la informació, ja que pensen que no per ser grans els han de solucionar les dificultats des de fora, i creuen que per a algunes persones grans és més fàcil demanar que els facin les coses (com ara buscar la informació que necessiten) abans que fer-les elles mateixes. Per tant, un dels suggeriments de millora per a un millor accés a la informació seria fomentar un canvi d’actitud que prioritzés la recerca de solucions i l’esforç de la persona gran per accedir a la informació. Aquest suggeriment està en concordança amb l’esperit de l’envelliment actiu, en què la persona gran ha de ser un actor principal en els canvis necessaris per assolir-lo.

S'aprecia en aquesta àrea una diferència patent entre les persones grans més joves i les persones grans de més edat o que viuen en zones amb un nivell socioeconòmic més baix. Les primeres mostren més coneixement dels equipaments comunitaris que faciliten l'accés a la informació i més formació en les noves tecnologies. Les segones es mostren més desvalgudes, en concret en relació amb tot el camp de la informació i tràmits diversos que tenen un format digital, ja que no han tingut oportunitat d'adaptar-se a la societat digital de la informació, i manifesten que pateixen una falta de formació que els dificulta, inclús impedeix, l'accés a la informació.

No obstant això, com a factor que pot jugar al seu favor esmenten l'adaptabilitat d'unes generacions, les dels que ara són gent gran, que han hagut de viure èpoques d'enormes canvis històrics, socials i tecnològics durant bona part del segle. Diuen, per exemple, que la gent gran d'avui **"som generacions que hem viscut i ens hem hagut d'adaptar a molts canvis"**, i consideren que això és un valor important per adaptar-se als canvis que ara plantegen les noves formes de comunicació i les noves tecnologies. L'experiència, diuen, facilita ser valents davant les dificultats que vagin sorgint.

Difusió de la informació

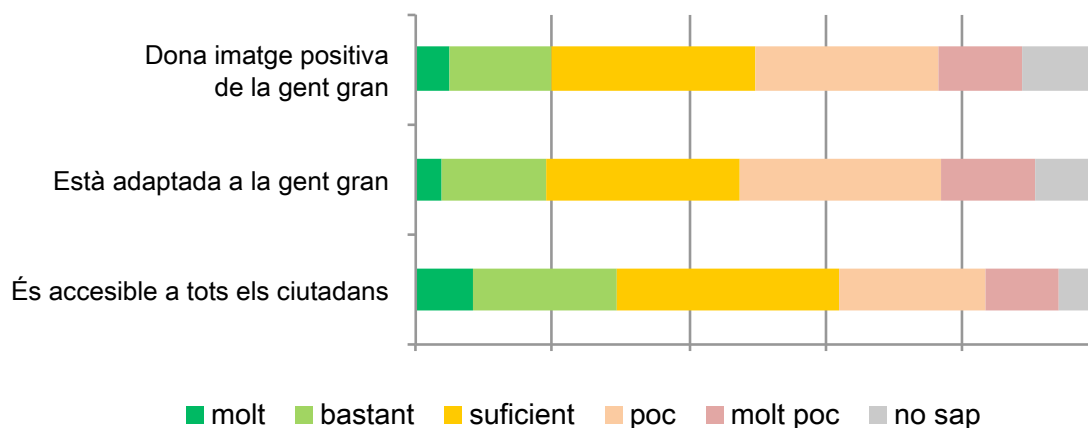
La **dispersió** és la paraula més freqüent quan es parla d'accés a la informació de la gent gran a la ciutat de Tarragona, compartida per tots els grups de debat, i una de les dificultats principals que troba la gent gran si vol estar informada.

Consideren que més que tractar-se d'un problema de falta d'informació, la dificultat radica en el fet que la informació està dispersa. És difícil de trobar la informació que pot necessitar una persona gran i, a més, les vies de difusió no estan adaptades a aquest col·lectiu. Aquesta és la queixa que es repeteix als grups de persones grans, i assenyalen concretament les institucions públiques, que no disposen d'un lloc on estigui centralitzada aquesta informació. Tot i que se senten ben atesos, falta un lloc que aglutini totes les informacions que requereix una persona gran; resulta "difícil i costós" aconseguir tota la informació que necessiten. Aquesta problemàtica la confirmen els grups de proveïdors de serveis voluntaris i professionals. Expliquen, per exemple, que a la Creu Roja, que és una entitat de referència per a les persones grans, hi truquen i hi fan tot tipus de consultes, a les quals s'intenta donar resposta, o almenys se'ls deriva a on correspongui. Aquesta dificultat es tradueix també en la constatació d'una dificultat a fer arribar la informació sobre serveis socials a les persones que la poden necessitar. Tot i que s'està treballant molt aquest aspecte, la informació no acaba d'arribar.

Una de les conclusions a què arriben és que la gent gran són un col·lectiu al qual s'ha d'acostar la informació si es vol garantir l'accés a aquesta: **"Al tenir un ventall tan ampli de consultes, van a l'OMAC, d'allà els envien a la plaça de la Font, però potser els diuen allà que és un tema sanitari (...). Al final es perden, es cansen."** ⁹ En resum, es pot afirmar que la dispersió és una de les dificultats més grans que plantegen els grups de debat entorn de la difusió de la informació a la gent gran d'una forma oportuna, accessible i pràctica.

⁹ N. de l'a.: La OMAC és la Oficina Municipal d'Atenció Ciutadana, que es va crear "amb l'objectiu d'informar i donar tràmit a una part molt important dels processos d'aquest Ajuntament". La Plaça de la Font, és la seu de l'Ajuntament de Tarragona.

En quant a la seva difusió la informació a Tarragona...

	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt Poc	No sap
Dona imatge positiva de la gent gran	4,95	15,09	29,50	27,03	12,16	11,26
Està adaptada a la gent gran	3,83	15,32	28,38	29,50	13,51	9,46
És accessible a tots els ciutadans	8,33	20,95	32,88	21,40	10,59	5,86

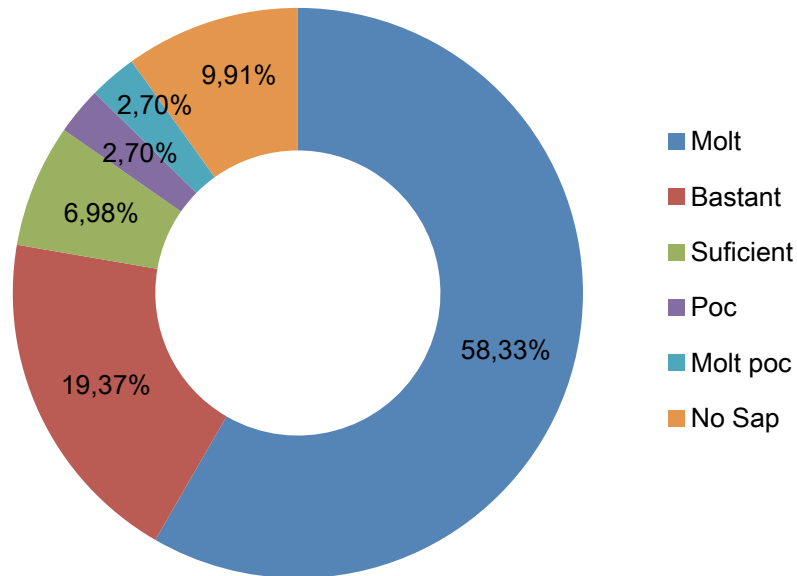
Els resultats de l'enquesta van en aquesta mateixa línia. El percentatge de les persones que opinen que la informació és poc o molt poc accessible a la gent gran se situa pel damunt del 30 %, i arriben al 43 % els enquestats que opinen que aquesta informació està poc o molt poc adaptada a la gent gran.

La primera proposta que fan, referent a les informacions de les institucions públiques, és la creació d'un punt únic que aglutini tota la informació que pugui ser d'utilitat per a una persona gran. Opinen que, amb aquesta senzilla mesura, es resoldria de manera efectiva la manca d'accés a la informació que causa la seva dispersió en la gent gran. Un punt d'informació que fos alhora un lloc de referència on es poguessin resoldre dubtes i trobar informació veraç i accessible.

La creació d'un punt d'informació per a la gent gran a Tarragona, mesura sobre la qual es va preguntar a l'enquesta, mostra un altíssim grau d'acceptació: el 19 % dels enquestats van opinar que seria bastant útil i un rotund 58 % van opinar que seria molt útil. Només un 6 % van opinar que seria poc o molt poc útil. Aquesta mesura es presenta, doncs, sota el signe d'una molt bona acceptació ciutadana.

Punt d'informació per la gent gran

A la ciutat de Tarragona seria útil un punt d'informació per la gent gran?

Tenint en compte que la gent gran tendeix a privilegiar com a canal d'informació i comunicació els diversos equipaments cívics, centres de serveis o centres mèdics, es proposa que, de manera complementària al punt centralitzat d'informació per a la gent gran, es puguin utilitzar aquests espais com a punts de difusió i formació. Es tractaria de potenciar la difusió de la informació en llocs freqüentats per la gent gran, que abastarien des dels centres d'atenció primària i farmàcies fins a les llars municipals per a la gent gran. Aquesta xarxa de llars podria complir també una funció de formació en matèries interessants per a la gent gran, com per exemple xerrades sobre salut, hàbits saludables, envelliment actiu o seguretat.

Algun participant opina que falta informació sobre quina és la via de comunicació amb l'Administració local per denunciar problemes. L'OMAC és una de les vies, però també es proposa que, per problemes específics d'una zona o barris, les AV puguin exercir un paper de comunicació entre els ciutadans i l'Administració.

Altres suggeriments de millora que també aporten els grups serien la creació d'una àrea específica que s'encarregui dels afers relatius a la gent gran -com les que ja hi ha en altres ajuntaments- o la publicació d'un document únic on estiguin totes les organitzacions, entitats, associacions, que es dediquin a l'atenció a dependents, ja siguin grans o no (una guia que centralitzés tota aquesta informació es podria fer per Internet, ja que seria fàcil i poc costós econòmicament).

Fractura digital

Actualment, ens veiem immersos en l'anomenada societat de la informació, que es caracteritza, entre altres qüestions, per la conversió creixent dels serveis, documents i informació a la tecnologia informàtica. La impossibilitat o dificultat d'accedir a aquestes noves tecnologies per part de certs col·lectius suposen al segle XXI un important factor d'exclusió social. Parlem de l'anomenada **fractura digital**.

La fractura digital es podria definir com la separació que hi ha entre les persones que utilitzen les tecnologies de la informació i la comunicació (a partir d'ara TIC) com una part rutinària de la seva vida i les que no hi tenen accés o que, encara que en tinguin, no saben utilitzar-les¹⁰.

El col·lectiu de les persones grans està entre els anomenats immigrants digitals, persones nascudes abans del 1980 que han hagut d'adaptar-se a les TIC a mesura que aquestes han anat sorgint i modificant la realitat quotidiana. Es tracta d'un grup molt heterogeni, que es caracteritza per estar en procés d'aprenentatge del llenguatge digital i per tenir una gran variabilitat en l'accés i ús de les TIC.

Ja hem destacat com, als grups de persones grans que van participar als debats, s'hi posa de manifest aquesta heterogeneïtat. Així, mentre que els més joves del grup i els que viuen en zones amb un nivell socioeconòmic més alt usen i coneixen més les TIC per accedir a la informació i realitzar certs tràmits, els més grans o que viuen en zones més humils hi manifesten una notable dificultat.

Els seus testimonis ens donen compte dels diferents vessants que adopta la fractura digital -social, cultural i generacional-, que no són exclusius, de manera que una mateixa persona es pot trobar en un, en dos o en tots tres supòsits de bretxa digital al mateix temps.

La fractura digital generacional fa referència a les persones que queden excloses per qüestions d'edat, sent les persones de més edat les que s'hi veuen més afectades. Tanmateix, el nivell de formació està directament relacionat amb l'ús d'aquestes tecnologies de la informació, de manera que com menys nivell de formació, major és la dificultat per utilitzar-les. Aquestes dues variables es combinen en una part important de la gent gran, cosa que suposa un factor d'exclusió social a tenir molt en compte. Les darreres dades subministrades per l'INE (2016) posen de manifest que, tot i que hi ha hagut un augment en l'ús d'Internet els darrers anys en tots els sectors de població, "a l'augmentar l'edat descendeix l'ús d'Internet en homes i dones, sent el percentatge més baix en el grup d'edat de 65 a 74 anys (un 31,5 % pels homes i un 21,5 % per les dones)". L'IDESCAT (2015) corrobora aquestes dades i a Catalunya situa l'ús habitual d'Internet en un 70,8 % en la franja d'edat de 55 a 64 anys, percentatge que baixa dràsticament fins al 37,7 % en el sector de població que va de 65 a 74 anys; no hi ha dades respecte de persones de 75 o més anys.

Aquesta realitat que reflecteixen les estadístiques que hem esmentat, els participants als grups de debat l'expressen des de la seva pròpia experiència, molt sovint mitjançant suggeriments per pal·liar les

¹⁰ N. de l'a.: En el tractament de l'anomenada fractura digital, han estat molt valuoses les aportacions proporcionades pel servei de Telecentres de l'Ajuntament de Tarragona, que precisament van tractar aquest tema a la Ciberàgora 2015 La ciutat intel·ligent a la mida de les persones amb la ponència de M. Martorell "Igualtat social en l'ús de les TIC".

mancances amb què s'enfronten, és a dir, assenyalant allò que creuen que els resultaria més útil per no quedar en situació d'exclusió per causa de les TIC. Són conscients de la importància que ha adquirit Internet, de la qual diuen que és **"una arma de doble tall, no tothom té"**. **"Ara tot arriba per Internet o es fa per Internet, les factures, les instàncies o tràmits legals, i les persones grans que no en tenen (Internet) queden sense estar informats de documentacions importants."** No és només Internet, també l'ús d'altres tipus de tecnologies els pot resultar difícils, i diuen que "no estem al dia de les noves tecnologies". Expliquen que tenen mòbil però no se'n surten, o que en alguns llocs, quan es truca per telèfon, contesten les màquines i els costa adaptar-s'hi, ja que prefereixen el tracte personal. Per superar aquestes dificultats sovint cerquen l'ajut de les generacions més joves: **"A casa sempre hi ha un fill o un net disposat a ajudar per trobar informació o donar un cop de mà amb les noves tecnologies."** Consideren que l'ajuda dels familiars més joves que ells també és important per ajudar-los a comprendre certes informacions que reben. No obstant això, no resulta suficient, ja que d'una banda perceben que la gent jove no té paciència per ensenyar la gent gran, i d'altra banda, hi ha moltes persones grans que estan soles i no disposen d'aquest ajut dels familiars.

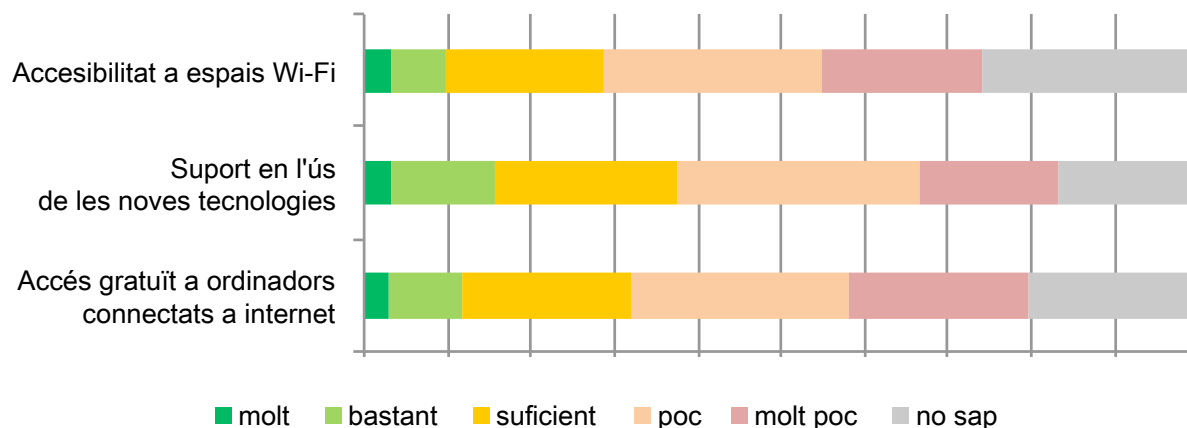
Un altre factor que els posa en una situació d'indefensió, que està afavorit pel nou model d'informació i comunicació, està en les tàctiques comercials dubtoses d'algunes companyies subministradores de serveis: les persones grans reben trucades -massa trucades, afirmen- d'aquestes companyies, que insisteixen fins que els convencen, els donen informació enganyosa i això provoca que es trobin havent contractat serveis que no volen o no necessiten. Senten que no tenen prou recursos ni coneixements per fer-hi front. Relaten algun cas d'abús, en la seva opinió, de companyies de telefonia i subministrament energètic.

La fractura digital és, doncs, una realitat de la qual és conscient la gent gran de Tarragona. Des de l'Ajuntament ja es duen a terme polítiques municipals que incideixen en la disminució d'aquest espai que hi ha entre les persones que tenen accés a les TIC i les que no en tenen. El màxim exponent d'aquestes polítiques és la Xarxa de Telecentres de Tarragona, que està formada per diferents espais públics amb equipament informàtic per connectar-se a Internet de manera gratuïta amb ajuda personalitzada i on es pot rebre formació qualificada, també de manera gratuïta. Aquest servei està obert a tots els ciutadans majors de 18 anys i es complementa amb la xarxa Wi-Fi municipal Tgna_et_connecta, que dona accés gratuït en els punts i condicions establerts per l'Ajuntament.

De manera més focalitzada en la gent gran, des de Gent Gran Activa s'ofereixen, de manera sistemàtica i continuada, cursos d'iniciació a Internet i informàtica. Tant els continguts dels cursos com els monitors que els imparteixen s'han adaptat al ritme i característiques d'aprenentatge pròpies de la gent gran.

Per això resulta sorprenent l'alt grau de desconeixement d'aquests serveis, que es posa de relleu no només en els grups de debat, sinó en l'enquesta, com es pot apreciar en el gràfic següent:

Per minimitzar la fractura digital, Tarragona ofereix a la gent gran...

	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt Poc	No sap
Accessibilitat a espais Wi-Fi	3,15	6,76	18,69	26,35	19,14	25,90
Suport en l'ús de les noves tecnologies	3,15	12,61	21,85	29,05	16,67	16,67
Accés gratuït a ordinadors connectats a internet	2,93	8,78	20,27	26,13	21,40	20,50

Una lectura que es pot fer de l'alt percentatge d'enquestats que afirmen desconèixer els recursos públics destinats a reduir la fractura digital abunda en la idea que falten vies més efectives de comunicació i d'informació sobre aquests recursos, que ja hi són però que no tenen prou visibilitat. En un altre nivell, també s'observa que la majoria dels enquestats consideren que l'accés gratuït a ordinadors connectats a Internet, el suport en l'ús de les noves tecnologies i l'accessibilitat a espais Wi-Fi resulten insuficients.

Als diferents grups de debat, les propostes en aquesta matèria es vertebren principalment al voltant de l'accessibilitat a les TIC mitjançant equipaments públics, capacitació en les TIC i suport en el seu ús, i sempre pensant que aquestes intervencions estiguin dirigides i adaptades a les persones grans, per tal que siguin efectives.

Proposen potenciar la formació en noves tecnologies per a les persones grans mitjançant cursos i tallers adaptats. Tanmateix, pensen que caldria prioritzar la dotació d'equipaments i formació en els barris o zones de la ciutat on n'hi hagi més dèficit. Val a dir que, de forma paral·lela a la realització i elaboració d'aquest estudi, des del programa d'envelliment actiu Gent Gran Activa s'han incrementat les places en el taller d'Iniciació a Internet en un 80%, per la qual cosa s'ha passat de les 159 places ofertes el 2014 a les 286 places del curs 2016-2017.

L'altre puntal que requeririen aquestes intervencions seria la disponibilitat d'un lloc públic on algú els servís de suport i guia per fer gestions telemàtiques, consultar informació per Internet, etc. Troben que cada cop hi ha més gestions necessàries que forçosament han de realitzar telemàticament, des de programar un viatge de l'Imsero fins a demanar visita al metge. Aquest ajut de tipus presencial els permetria augmentar la seva autonomia i l'ús de les TIC amb unes garanties mínimes de seguretat i efectivitat.

Aquest servei, tal com el proposen, reportaria un benefici a l'usuari particular, però també vindria a facilitar la participació cívica de les persones grans, més concretament afavoriria l'associacionisme. Actualment a Gent Gran Activa s'estan rebent demandes d'associacions de gent gran d'assessorament i suport per poder gestionar els tràmits -en la seva majoria telemàtics- amb què han de complir aquestes entitats. Es troben en una situació de desemparament ja que tenen dificultats per accedir a Internet, per cercar la informació que necessiten i per gestionar telemàticament aquests tràmits que abans esmentàvem.

En resum, les intervencions per reduir la fractura digital són una eina de prevenció de l'exclusió social, alhora que permeten garantir a les persones grans l'accés a la informació en l'actual societat digital. Aquestes intervencions hauran d'estar adaptades a les característiques pròpies de la gent gran, i han d'abastar equipaments accessibles, formació adequada i suport personalitzat.

A destacar...

La gent gran de Tarragona troba que la informació que poden necessitar està massa dispersa, i aquest és un dels principals obstacles que es troben. Tanmateix, les noves formes de comunicació de la societat digital no estan adaptades a les seves necessitats específiques. Per tant, la proposta de millora més immediata hauria de ser la creació d'un punt d'informació que aglutini totes les informacions del seu interès, amb un tracte personalitzat i presencial.

La gent gran és un dels col·lectius més afectats per la fractura digital, que suposa un obstacle en l'accés a la informació i genera exclusió social. Es valoren molt positivament els serveis municipals de formació i atenció (servei de telecentres i Gent Gran Activa) i creuen que s'han de potenciar, afegint un lloc de suport presencial a gestions telemàtiques adaptat a les seves característiques.

8. Salut i serveis socials

“Uns serveis socials i de salut accessibles i assequibles són crucials perquè la gent gran es mantingui saludable, independent i activa. Això implica un subministrament adequat dels serveis d’atenció a la gent gran convenientment situats a prop del seu lloc de residència, així com disposar de treballadors socials i sanitaris qualificats per proporcionar aquests serveis.” OMS, 2014. Age-friendly World.

Una de les característiques dels serveis comunitaris -socials i de salut- dirigits a la gent gran és que han d’abastar un grup molt heterogeni, ja que es treballa amb una forquilla d’edat molt àmplia, de trenta anys o més. El tipus de cobertura que poden requerir les persones grans d’aquests serveis no està necessàriament associat a l’edat, tot i que, arribada una edat avançada, apareixen amb més freqüència les dependències o bé s’agregen dependències que ja hi havia.

Tanmateix, hi ha un ventall molt ampli en les preferències de la gent gran respecte a la manera com volen rebre l’atenció en qüestions de salut. L’OMS dona la indicació que els serveis socials i sanitaris han de tendir a confluïr amb aquestes preferències i amb les necessitats que planteja aquest col·lectiu tan divers. La proximitat geogràfica a les zones de residència de les persones grans, així com l’accessibilitat en termes econòmics als serveis de salut (de manera que l’atenció estigui garantida independentment del poder adquisitiu de la persona gran) són dos requisits que s’han d’assolir en una ciutat amigable amb la gent gran. Un altre element fonamental seria la divulgació entre les persones grans dels diferents serveis comunitaris als quals poden accedir, per tal que en prenguin consciència i puguin fer un ús efectiu del sistema de cobertura del qual poden disposar.

Treball en Xarxa

El sistema de serveis comunitaris públics s'articula en diferents nivells: estatal, autonòmic i local. Alhora conviu amb diferents entitats, fundacions, associacions i altres proveïdores de serveis, tant de caire privat com de caire voluntari. Aquest fet dona una complexitat molt enriquidora que ha tingut el seu reflex en els grups de debat, cosa que ha posat de relleu el bon enteniment dels professionals provinents dels diferents sectors que hi han participat.

Tots aquests professionals coincideixen a destacar la bona sintonia de treball entre l'àrea sanitària, de Serveis Socials i les entitats, que permet una millor atenció a les necessitats que els plantegen les persones grans. Consideren que el treball en xarxa entre diferents institucions és molt important, i posen com a exemple les derivacions que es poden fer des dels CAP, on les persones grans expliquen tot tipus de problemes que no són mèdics i que poden ser derivats a Serveis Socials. Un altre exemple són els programes que des de la Unitat de Dependències es destinen a la gent gran dependent, alguns dels quals en col·laboració amb entitats com ara la Creu Roja.

Alhora perceben que alguns usuaris tenen dificultat per diferenciar els treballadors socials de les diferents àrees bàsiques, per distingir els que són de l'Ajuntament i els que pertanyen a Salut. Aquests treballadors també tenen visions diferents i accedeixen a informacions diferents sobre els usuaris. La coordinació entre professionals de diferents àrees bàsiques (Ajuntament/Salut) és excel·lent, però consideren que hi ha mancança d'una eina específica per compartir informació de manera àgil, ja que els dos sistemes que s'utilitzen no són compatibles tècnicament.

Proposen la creació d'una plataforma per compartir informació entre les àrees de Serveis Socials (Ajuntament) i Salut (ICS), que utilitzin el mateix model o sistema. Es tracta de facilitar una comunicació fluida entre aquests professionals que treballen conjuntament des de diferents institucions, evitar duplicació de documents, conèixer quins recursos s'estan tramitant o han estat sol·licitats, permetre l'accés a documents que ja es comparteixen o a informes clínics (mai a la història clínica del pacient: la confidencialitat s'ha de preservar en tot moment). Creuen que també donaria més seguretat als professionals, per exemple en un tema tan sensible com les peticions de dependència d'una persona gran per part de la seva família: ara no se sap si hi pot haver interessos espuris o estafes. D'altra banda permetria saber quin tipus de cuidador se'n fa càrrec del dependent i si és la millor opció per a ell.

La bona sintonia que va haver-hi durant la trobada dels professionals, les experiències que va posar en comú cadascú des del seu àmbit de treball van fer sorgir les ganes de repetir la trobada. Així, van proposar que els professionals i entitats, ja fossin de l'àmbit públic o privat, es coneguessin, que treballessin en xarxa, que estiguessin informats dels recursos que s'ofereixen a aquest sector de la població, que compartissin informació... Aquesta proposta es formalitzaria en dos vessants: d'una banda, tenir un espai físic on els professionals es puguin trobar periòdicament; d'altra banda, la creació d'una plataforma o espai virtual per estar en contacte, compartint informació, recursos i eines.

"Els serveis de salut i sociosanitaris reben tot tipus de demandes de gent gran; seria interessant saber a on derivar cada cas."

Salut

Recentment l'OMS va donar a conèixer l'Informe mundial sobre envelliment i salut 2015, que pretén "servir de document base per al desenvolupament de pautes d'actuació que promoguin l'envelliment saludable, potenciant la capacitat funcional de la gent gran".

En aquest informe, adverteixen que el primer pas per a l'adequació de les polítiques d'actuació en matèria de salut ha de partir de la necessitat d'eliminar els prejudicis i concepcions errònies que hi ha entorn del col·lectiu de la gent gran. És en aquesta línia que s'afirma que no hi ha una persona gran tipus -tal com no han deixat d'assenyalar els participants de tots els grups de debat- i que hi ha una enorme variabilitat en les necessitats i problemàtiques de salut que no necessàriament estan determinades per l'edat. Així, podem trobar persones d'edat força avançada amb unes capacitats funcionals similars a les d'una persona jove, mentre que altres persones grans més joves poden trobar-se amb necessitat d'ajuda per realitzar inclús algunes activitats bàsiques de la vida diària.

La recomanació que es fa a l'informe respecte al desenvolupament de les polítiques en matèria de salut dirigides a la gent gran és que aquestes haurien de respondre a la variabilitat de les necessitats que es presenta en el col·lectiu de la gent gran, que es valoren com un "espectre de graus de funcionament".

Les persones grans que van participar a les trobades se'n fan ressò, d'aquesta variabilitat, i manifesten que sovint els prejudicis sobre la salut associada a l'edat parteixen dels mateixos professionals sanitaris. D'aquests, els millor valorats són els professionals sanitaris d'atenció primària. En canvi, es queixen que alguns especialistes no són delicats i tendeixen a atribuir qualsevol problema de salut a l'edat, quan hi ha molts problemes mèdics que no tenen aquesta causa.

En general se senten ben atesos en matèria d'assistència sanitària, però no deixen de posar de manifest els efectes que en la seva opinió ha tingut la crisi econòmica dels darrers anys en diferents aspectes de la salut.

Malgrat que els professionals sanitaris són bons, aprecien una minva important de qualitat en la sanitat fonamentalment per causa de les retallades, i creuen que s'ha passat en poc temps a una sanitat mediocre, amb molta tardança i llistes d'espera per visites o intervencions. Aquesta tardança afecta molt especialment la gent gran i també contribueix al col·lapse del servei d'urgències.

D'altra banda, denuncien el malbaratament de recursos en formats de fàrmacs massa grans i no entenen que no s'ajustin les dosis de fàrmacs a la necessitat de cada pacient, sobretot tenint en compte que la gent gran acostuma a prendre molta medicació. Perceben com un retrocés important el fet que molts medicaments que habitualment necessiten les persones grans ja no estiguin finançats per la Seguretat Social, cosa que implica una despesa important en una economia que ja de vegades és precària. Aquest fet afecta negativament la seva economia i el seu estat de salut, i comporta un element d'exclusió en l'accés de la gent gran a certs tractaments mèdics.

Els preocupen també les persones grans que estan soles, especialment aquelles que tenen dificultats per sortir de casa, ja sigui perquè tenen una edat molt avançada o per altres dificultats. Creuen que els falta companyia i ajuda. Per exemple, si pateixen algun accident o problema mèdic, necessiten algú que informi del seu estat abans que arribi l'ambulància, necessiten algú que pugui detectar que tenen un problema de salut, algú que estigui pendent. Tampoc no hi ha -o no es coneix- cap servei que els porti on necessiten si es troben malament.

Una solució possible seria, en la seva opinió, formar grups de voluntaris que puguin assistir les persones grans acompanyant-les al metge, fent un seguiment de les que viuen soles o que tenen dificultats de mobilitat, i de les que es troben en situació d'aïllament o exclusió (en problemes de salut, activitats de la vida diària, etc.).

Als diferents grups ocupa un lloc especial el cas de la gent gran dependent. Els participants expliquen que habitualment aquestes persones grans necessiten cures específiques de salut, com per exemple una dieta especial, però rara vegada fan cas dels familiars: es necessita una figura externa que faci una tasca d'educació/formació/informació amb ells, inclús desplaçant-se a casa de la persona dependent si fos necessari.

Des de l'experiència de tractar gent gran dependent en l'àmbit de la salut (atenció primària), s'ha pogut constatar -i així ho transmeten- que les persones grans dependents **"no es ficaran a Internet a buscar informació"** (que és on es troba actualment), i per tant caldria no focalitzar tant en la persona afectada sinó en el seu cuidador, que és el que buscarà els recursos que necessiti aquella persona.

D'altra banda, opinen que el personal mèdic s'hauria de conscienciar de la gran quantitat d'indicacions que reben les persones grans, en especial les dependents, i de la dificultat per retenir aquesta informació. S'ha de facilitar l'assimilació d'aquesta informació perquè ells mateixos puguin ser responsables de les indicacions mèdiques, les visites, els hàbits saludables, etc. **"Les persones amb capacitat han de poder entendre i fer. Cal potenciar-los, no fer-los més dependents."**

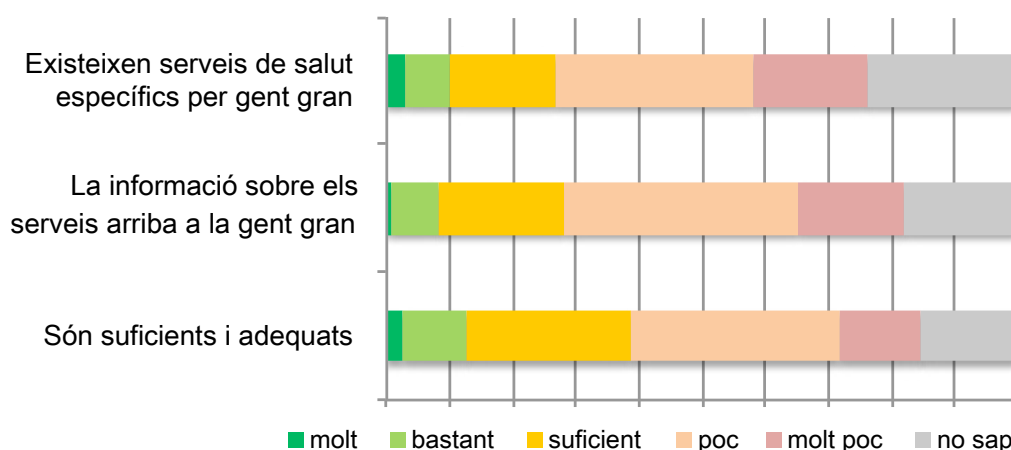
Hi ha un punt molt sensible, una necessitat que han apreciat els professionals sanitaris i cuidadors de persones dependents que cal abordar amb urgència: el desemparament després d'un diagnòstic que implica malaltia severa o incapacitant, tant per a la persona afectada com per a la família i els cuidadors. Consideren imprescindible la creació d'un programa d'acompanyament a afectats i familiars després d'un diagnòstic de malaltia greu, incapacitant o que genera dependència.

Els elements en matèria de salut que han anat relatant els participants als grups de debat incideixen especialment en la necessitat de garantir l'accés als serveis de salut independentment de la situació econòmica de la persona, aspecte que s'ha vist afectat negativament amb l'arribada de la crisi econòmica i les polítiques de "retallades" (així és com les denominen), que ha esdevingut un factor de deteriorament de l'economia i la salut d'algunes persones grans.

Resumint les aportacions realitzades durant les trobades, podem dir que es descriu com un dels elements més favorables en matèria de salut la qualitat professional del personal sanitari en general, molt especialment la dels metges de família. Aquests han esdevingut una figura de confiança que rep les demandes entorn de temes molt diversos, no exclusivament de temes referits a la salut sinó d'altres aspectes importants de les seves vides, i sovint detecten altres problemàtiques que poden derivar. És per això que la gent gran reclama l'estabilitat del metge que ocupi aquest lloc per fomentar una bona relació de confiança metge-pacient, cosa que els facilita tenir una figura de referència alhora de cercar consell o ajuda.

L'atenció a les persones grans dependents, que viuen soles o que es troben en situació d'exclusió, és un dels focus que centralitzen els debats en tots els grups, ja que són persones en les quals es percep més vulnerabilitat dins el col·lectiu de gent gran. Per tant, s'arriba a la conclusió que han de ser un eix d'actuació de les polítiques en qüestió de salut, que es pot abordar des d'un marc pluridisciplinari, a fi de potenciar l'acompanyament i l'autonomia tant d'aquestes persones com del seu entorn familiar més proper.

Serveis Socials i de Salut per la gent gran a Tarragona

	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt Poc	No sap
Hi ha serveis de salut específics per a la gent gran	2,93	6,98	16,89	31,53	17,79	23,87
La informació sobre els serveis arriba a la gent gran	0,68	7,66	19,82	37,16	16,44	18,24
Són suficients i adequats	2,70	9,91	25,90	33,11	13,06	15,32

Destacarem, per finalitzar, que segons els enquestats l'atenció sanitària específica per a la gent gran és força desconeguda ("No sap" = 23,87 %), i els que la coneixen consideren que és insuficient. Un 17,79 % dels enquestats opinen que hi ha molt pocs serveis de salut específics per a la gent gran, i la puntuació més alta, el 31,53 %, pertany als enquestats que opinen que aquests serveis són pocs.

Serveis Socials

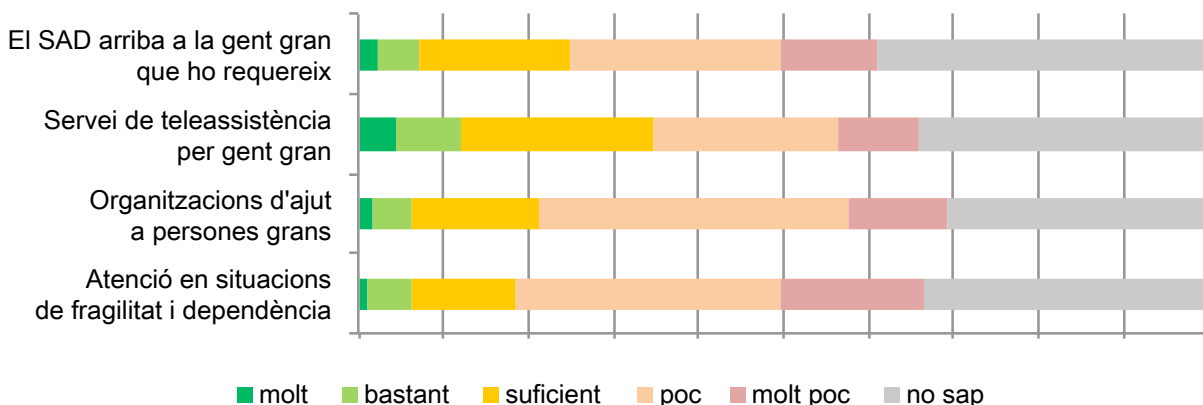
Els Serveis Socials municipals constitueixen el punt d'accés immediat al sistema públic de Serveis Socials més pròxim a la ciutadania. Aquests serveis són un recurs de caràcter universal adreçat a tota la població del municipi amb l'objectiu d'informar sobre el benestar social, orientar-hi i promoure'l sota el principi d'igualtat.

A Tarragona les polítiques de Serveis Socials s'emmarquen a l'Àrea de Serveis a la Persona. Concretament, l'Institut Municipal de Serveis Socials de Tarragona (IMSST) és l'organisme autònom que gestiona i organitza la prestació dels serveis socials bàsics i especialitzats a la ciutat.

"Els serveis socials a Tarragona són molt propers, estan a cada zona de la ciutat." La participant que dona aquesta informació es refereix a la proximitat geogràfica dels centres de serveis socials de Tarragona als eventuals usuaris, ja que els set centres tenen presència en tots els barris de la ciutat. Aquests són centres d'informació, orientació i atenció per tractar els problemes socials que afecten les persones i les famílies. Són la porta d'entrada dels ciutadans a la cartera dels Serveis Socials; d'aquí la importància de la proximitat per tal que siguin accessibles.

A les trobades dels grups de debat algunes persones grans comuniquen que tenen poca informació sobre els serveis socials a la ciutat de Tarragona diuen que **"potser perquè no els hem necessitat"**. Aquest desconeixement es constata també quan algun dels participants fa referència a alguns dels programes de suport a la gent gran que ja hi ha. Quan van anomenar el Servei d'Ajuda a Domicili (SAD) o el Servei d'Informació Jurídica a la Gent Gran de Tarragona, molts dels participants van expressar el desconeixement sobre aquests serveis o la manera d'accedir-hi, tot i ser serveis molt útils per garantir la inclusió i benestar de la gent gran de Tarragona. Els resultats de l'enquesta corroboren aquest punt, com es mostra a continuació:

Programes de suport a la gent gran de Tarragona

	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt Poc	No sap
El SAD arriba a la gent gran que ho requereix	2,25	4,95	17,57	25,00	11,26	38,96
Servei de teleassistència per a la gent gran	4,28	7,66	22,75	21,62	9,46	34,23
Organitzacions d'ajut a persones grans	1,58	4,73	15,09	36,26	11,49	30,86
Atenció en situacions de fragilitat i dependència	1,13	5,18	12,16	31,31	16,67	33,56

Es pot observar, tant al gràfic com a la columna de la taula reservada al "No sap", que, en preguntar sobre els diferents aspectes o serveis relacionats amb l'atenció a la gent gran des de l'àmbit dels Serveis Socials, els percentatges són molt elevats: es mouen en uns valors que estan entre el 30 % i el 39 %.

Aquesta dificultat a fer arribar la informació sobre els serveis socials a les persones que els puguin necessitar -de la qual ja vam fer esment a l'àrea d'"Informació i comunicació"- és la que transmet una de les participants, professional de l'Àrea de Serveis Socials. S'està treballant molt per fer arribar la informació sobre aquests serveis als potencials usuaris, però es constata que no acaba d'arribar i no en coneixen les causes.

Si ens centrem en l'opinió que tenen la gent gran que són usuaris d'aquests serveis i aquells que els coneixen, la valoració resulta positiva. Així, es mostren satisfets amb els professionals que els atenen: **"Tenemos una asistente social que es una maravilla"**, diu una de les participants.

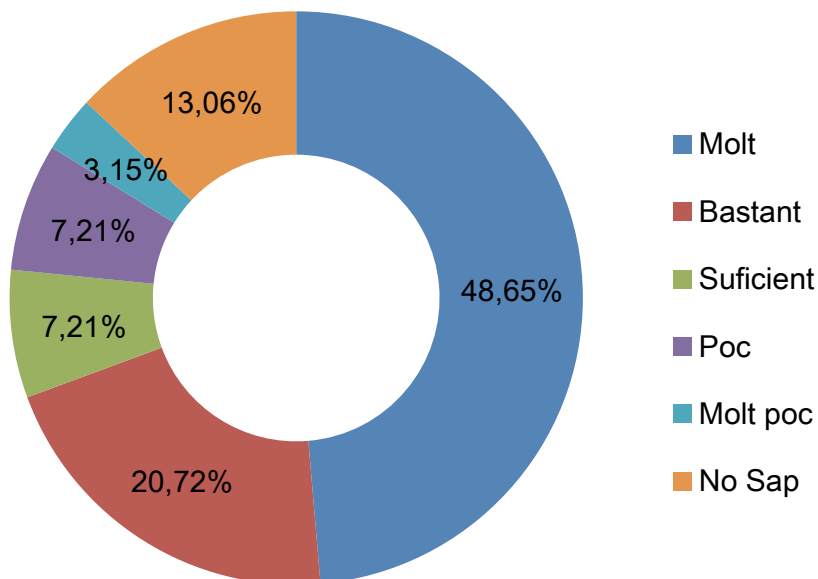
Els serveis més valuosos, als quals fan més referència les persones grans que van intervenir, són els que ajuden les persones grans i els permeten continuar vivint a casa seva amb autonomia i garanties de seguretat i benestar. Es tracta dels serveis de **Teleassistència i el Servei d'Ajuda a Domicili (SAD)**. Del SAD afirmen que a les persones que l'utilitzen **"les fa sentir bé, segures i acompanyades. El més important és que permet a les persones grans continuar vivint a casa seva més temps"**. Es manifesten en aquesta mateixa línia respecte del servei de teleassistència, la importància del qual radica en el fet que facilita que les persones majors que viuen soles mantinguin la seva autonomia i se sentin més segures, segons ens diuen. També el **Servei d'Informació Jurídica a la Gent Gran de Tarragona** és valorat com un servei útil i necessari per evitar situacions d'indefensió i per garantir assessorament jurídic a persones grans, que d'altra manera no podrien accedir-hi per motius fonamentalment econòmics.

Una manera que proposen per donar visibilitat als serveis que ja hi ha, com el servei gratuït d'assistència jurídica per a la gent gran, és mitjançant xerrades informatives. Aquestes xerrades haurien de respectar certes característiques; pensen que cal un cert tacte ja que la gent gran és un col·lectiu al qual costa reconèixer la vulnerabilitat. La paraula inclusió, que sovint està present en la informació sobre els serveis socials, també **"pot tirar enrere la gent gran, que no s'hi sent identificada"**. Per tant, xerrades informatives amb un to i llenguatge adequats a les característiques de la gent gran.

Continuant amb les necessitats que les persones més grans dels grups de debat detecten quant a serveis socials, parlen del fet que hi ha persones amb algun tipus de limitació en les activitats de la vida diària que no poden fer-se el menjar o anar a fer la compra, homes grans que per qüestions socioculturals no han après a fer dinar, o bé persones que per motius diversos no saben o no poden tenir una bona alimentació. Alguns participants inclús havien sentit a dir que es faria un menjador per a gent gran a Torreforta o a la Granja que finalment no s'ha fet (no especifiquen quina és la seva font). Aquesta mateixa qüestió la reprenen al grup de cuidadors i proveïdors de serveis, voluntaris i professionals. Tots coincideixen en la idoneïtat de la creació d'un menjador social per a gent gran, que hauria de tenir l'objectiu de garantir una alimentació equilibrada, adaptada a les necessitats pròpies de la gent gran, i que alhora servís per fomentar la companyia i la relació entre persones grans. Aquest menjador hauria d'incidir, doncs, en la promoció d'hàbits saludables d'alimentació i en la prevenció de l'aïllament, l'exclusió i la soledat.

Preguntats sobre aquest suggeriment, els enquestats van mostrar un acord més que notable amb la proposta: se situa en el 21 % el percentatge de persones que consideren que aquest menjador seria bastant positiu, i en el 49 % d'enquestats que opinen que seria molt positiu. És a dir, un 70 % dels enquestats considera aquesta iniciativa bastant positiva o molt positiva per a la gent gran de Tarragona. Del costat contrari, només un escàs 10 % opina que seria una iniciativa poc o molt poc positiva.

A la ciutat de Tarragona seria positiu un menjador social per tenir companyia i resoldre problemes de solitud?

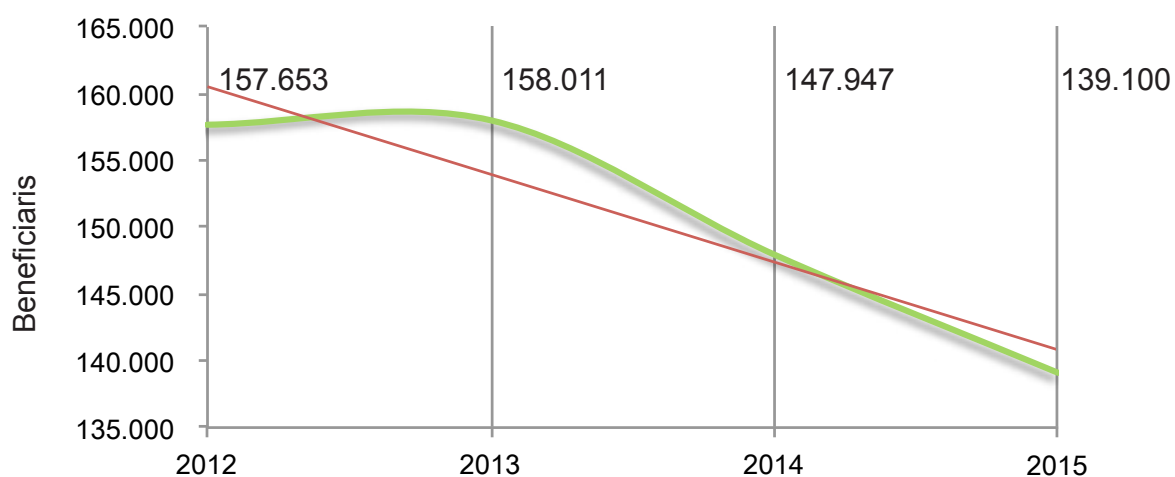

Dependència i programes de suport per la gent gran

L'esbós que fan els participants de la situació actual en matèria de dependència i ajudes a les persones grans dependents i els seus cuidadors revela que la percepció generalitzada és que hi ha hagut un retrocés important en el desplegament de l'anomenada *Llei de dependència* (Llei 39/2006), amb una disminució substancial en les ajudes i en el nombre de beneficiaris, deguda principalment a les polítiques d'austeritat que es van posar en marxa els darrers anys com a conseqüència de la crisi econòmica.

Hem pogut constatar que aquesta percepció concorda amb les dades objectives que la Generalitat de Catalunya publica trimestralment. Les dades corresponents al seguiment del desplegament de la Llei 39/2006 a Catalunya¹¹ -atenent-nos als documents publicats per la Generalitat i al seu històric- posen en evidència que des del 2012 hi ha hagut una disminució gairebé constant en el nombre de beneficiaris tant en el conjunt de Catalunya com a la comarca del Tarragonès.

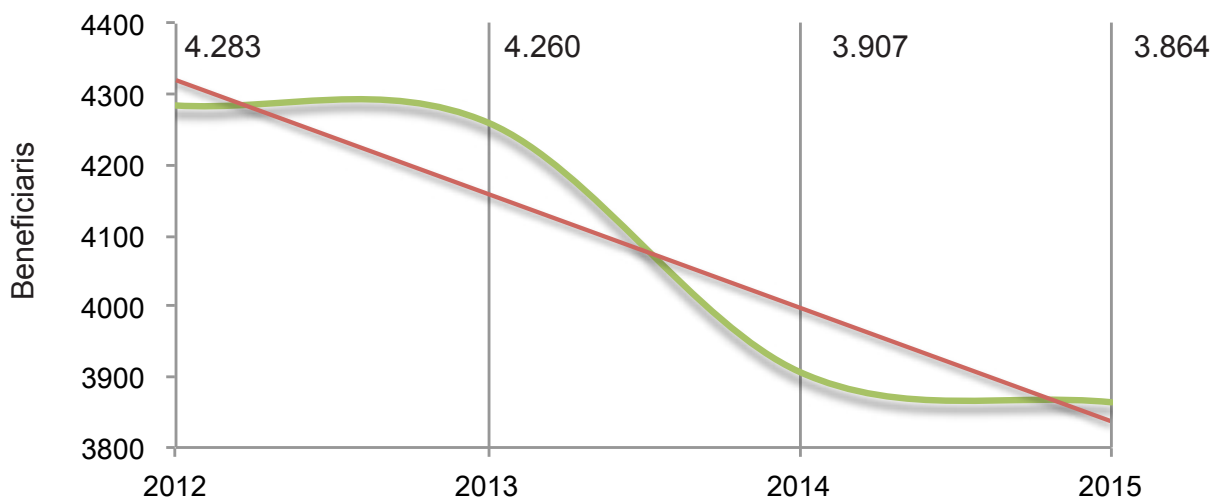
Beneficiaris de la Llei 39/2006 a Catalunya. Anys 2012-2015.

Font: elaboració pròpia sobre dades de la Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar Social i Família

¹¹ GENERALITAT DE CATALUNYA (2016): "Seguiment del desplegament de la Llei 39/2006. Històric i evolució de les dades de la dependència a Catalunya". Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. En: http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/persones_amb_dependencia/dades_dependencia

Beneficiaris de la Llei 39/2006 al Tarragonès. Anys 2012-2015.

Font: elaboració pròpia sobre dades de la Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar Social i Família

La major part dels beneficiaris d'aquests ajuts tenen 65 anys o més, i suposen el 75 % del total de beneficiaris. És d'esperar que qualsevol modificació en els ajuts afecti directament i de manera més sensible el col·lectiu de persones grans dependents.

En relació amb la davallada en els ajuts a la dependència, les persones grans que van participar als grups de debat informen que **"estan traient moltes ajudes a la dependència a persones grans que les necessiten"; "algunos mueren antes de que les llegue la ayuda"**. La premsa local també aporta dades preocupants en la mateixa línia de les ja plantejades, i ja el maig del 2015 el diari Més Tarragona informava que a la demarcació de Tarragona van morir 2.700 persones que esperaven l'ajut de la dependència, 603 de les quals eren de la ciutat de Tarragona. Segons aquesta mateixa font, l'any 2015 al municipi van rebre ajuts a la dependència aproximadament el 35 % dels sol·licitants -percentatge que es manté estable des del 2013-, però s'alerta de la disminució en la quantia de la prestació i de les revisions a la baixa.

De l'impacte negatiu que tenen aquestes qüestions sobre el benestar i la salut de les persones grans, se'n fa ressò l'informe anual que publica HelpAge International, un moviment global que treballa pels drets de la gent gran. L'informe, anomenat *Índex Global d'Envel·liment, AgeWatch 2015*, situa la crisi financera i les mesures d'austeritat com la causa d'una important davallada del benestar de les persones grans a Europa i Amèrica del Nord. Les retallades en salut, assistència a la llar, dependència i l'alta taxa d'atur entre les persones de 50 a 65 anys han tingut conseqüències negatives en el benestar de la gent gran. Al barem que en fa l'organització dels països on millor i pitjor s'envelleix, que inclou un total de 92 països, l'Estat espanyol ha baixat 4 punts en la classificació respecte del benestar a la vellesa, i ha passat del lloc 21 al 25.

A com es concreta aquesta davallada en el benestar de la gent gran a causa de la falta d'ajuts i sobre les necessitats que es perceben en matèria de dependència, els participants dels grups de debat hi van dedicar un ampli espai. A continuació queden detallades les aportacions més rellevants i les propostes que van consensuar.

Un dels punts que consideren crucials en l'abordatge dels programes de suport a la gent gran es refereix al suport als cuidadors no professionals.

En el cas específic dels cuidadors de gent gran, cal remarcar que molts d'ells són també persones grans. Comuniquen que troben a faltar algun tipus d'ajuda, ja que a mesura que envelleixen hi ha tasques que no poden fer. No es poden fer càrrec de totes les cures que requereix una persona dependent i que, d'altra banda, representen un sobreesforç per a ells. Creuen que la conjuntura actual de crisi fa que les ajudes a la dependència, que haurien de resoldre o alleujar aquesta problemàtica, no arribin.

Les dificultats no se centren només en les cures específiques. Els cuidadors, habitualment familiars, són els que reben les ires i frustració de la persona que cuiden, factor que incideix negativament en l'estat anímic dels cuidadors i, de retruc, en la persona dependent. Facilitar l'anomenat descans familiar als cuidadors de persones grans dependents, i de dependents en general, és positiu i necessari, una mesura que contribuiria a la millora d'aquesta problemàtica.

Tanmateix, dotar els cuidadors d'eines i recursos personals per tal d'afrontar la situació de dependència alleujaria aquesta sobrecàrrega i milloraria l'atenció que ja donen. Fan al·lusió a dues facetes complementàries, una de centrada en el cuidador i una altra de centrada en la persona dependent.

Quant al cuidador, proposen fer cursos de formació sobre qüestions mèdiques, activitats de la vida diària, alimentació, entorn familiar i aspectes psicològics i socials implicats en les situacions de dependència. A més, a Tarragona hi troben a faltar un lloc al qual puguin acudir i rebre suport dels professionals especialitzats en dependència.

L'altre vessant per pal·liar la manca de recursos personals dels cuidadors no professionals estaria centrat en la persona dependent. Creuen que igual que hi ha la figura de l'educador de carrer per als adolescents, seria molt interessant crear una figura anàloga per a persones grans dependents. Una figura externa i que alhora sigui propera és més escoltada que la persona cuidadora. Es podrien fer visites pactades, amb una freqüència i durada acordades prèviament, per parlar de temes referents a la seva cura com diabetis, higiene corporal, estimulació cognitiva, etc. Es tractaria, doncs, d'aportar una perspectiva des de fora, adaptada a les necessitats específiques de la persona. Un servei que ajudaria tant la gent gran dependent de Tarragona com els seus cuidadors i familiars.

Centres de dia i residències

El manteniment de l'autonomia personal, les oportunitats de continuar vivint a la pròpia llar malgrat tenir alguna dificultat i la garantia de poder residir en un lloc adequat quan una persona gran ja no pot viure sola són unes de les grans preocupacions manifestades sense excepció en tots els grups de debat.

Tots coincideixen que l'objectiu d'una comunitat compromesa amb l'envelliment actiu és preservar i potenciar l'autonomia de la gent gran, i també proporcionar els serveis necessaris per mantenir les persones grans residint a casa seva com més temps millor. Els serveis d'ajuda a domicili i els centres de dia es perfilen com les millors opcions per assolir aquest objectiu, en opinió dels participants.

Hi ha una preocupació que es manifesta obertament: una dificultat generalitzada, que es dona també a la ciutat, en l'accés als centres de dia, residències o serveis d'acompanyament a casa per causa d'un cost econòmic massa elevat per a la majoria de persones que integren el col·lectiu de persones grans, agreujat per la dificultat d'obtenir una ajuda a la dependència per costejar el servei.

Pensen que, per la quantitat de persones grans que hi ha, són poques les residències que es poden pagar amb la pensió, no són accessibles a causa del cost elevat que tenen, i la previsió que en fan és que aquesta situació empitjorarà en el futur pel creixement del sector de gent gran de la població i la progressiva disminució que estan patint les pensions i ajudes públiques.

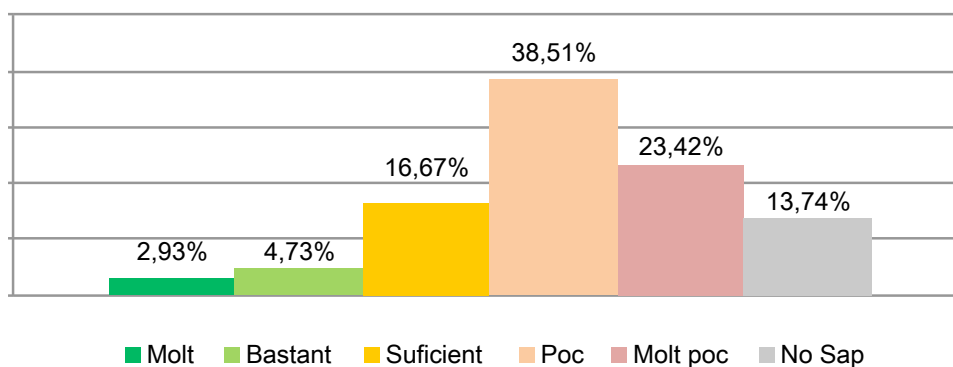
En l'àmbit de les polítiques locals, creuen que hi ha mancança de centres de dia municipals -no n'hi ha- i que són molt necessaris, especialment per a persones grans amb algun tipus de limitació en les activitats de la vida diària que volen continuar vivint de manera autònoma, i també per a aquelles persones que estan soles, ja sigui perquè els familiars no poden ocupar-se'n o per altres motius. Els centres de dia es perceben, doncs, com una opció que permetria mantenir l'autonomia i la possibilitat de la gent gran de continuar vivint al seu entorn i la seva llar.

De totes maneres, alerten que sovint les persones grans dependents tenen problemes d'adaptació als horaris i normes dels centres de dia, no poden o no volen adaptar-s'hi, i ho viuen com una pèrdua més de capacitat de decisió sobre la seva vida. És una dificultat important per a l'accés a aquests centres i també per als familiars, que veuen tancada aquesta via. L'acompanyament i el respecte cap a la persona afectada seria una de les solucions per posar en pràctica.

Hi ha, però, un sector de la gent gran que va en augment, que necessiten de cures específiques continuades, per als quals la millor opció és una residència. Els participants informen que hi ha poques residències, poques places pel nombre de persones que en tenen necessitat, i, novament, l'elevat cost econòmic esdevé un escull important, quan no insalvable.

A més, segons ens comuniquen, una altra dificultat que cal superar és la manca d'informació sobre centres de dia i residències a Tarragona. L'enquesta ho mostra també, i quan es pregunta si la informació sobre centres de dia i residències és suficient, més del 61 % dels enquestats opinen que és poca o molt poca la informació disponible, una qüestió que es repeteix novament.

A Tarragona hi ha suficient informació sobre els centres de dia i residències?

	Molt	Bastant	Suficient	Poc	Molt Poc	No sap
A Tarragona hi ha suficient informació sobre els centres i residències per gent gran	2,93	4,73	16,67	38,51	23,42	13,74

A destacar...

Els serveis socials i de salut a Tarragona estan marcats per la proximitat als ciutadans, un punt fort molt ben valorat. Els professionals que s'hi dediquen s'han guanyat la confiança i el respecte de la gent gran de la ciutat. Destaca, a més, la bona sintonia i col·laboració de professionals de diferents àrees bàsiques i àmbits, que es veu obstaculitzada per la falta d'un sistema compatible d'intercanvi d'informació -i per donar una millor atenció- als usuaris. Per això es veuria amb bons ulls la creació d'una plataforma de treball compatible.

La gent gran afirma que els efectes de la crisi i les polítiques de retallades els estan afectant molt: rebaixen la qualitat en l'atenció sanitària i l'accessibilitat als serveis, i això incideix negativament en la seva salut. El retrocés en el desplegament de la Llei de dependència també comporta greus carències al col·lectiu de la gent gran, sobretot a les persones grans dependents o d'edat molt avançada.

Cuidadors, persones grans, entitats, professionals, tots coincideixen a assenyalar el col·lectiu de gent gran dependent com el més vulnerable. Hi ha, a més, a la ciutat una falta de places públiques, assequibles i accessibles, de centres de dia i residències.

Una de les propostes més celebrades és la creació d'un menjador social per prevenir l'aïllament, impulsar relacions entre iguals i fomentar una dieta i hàbits alimentaris saludables.

3. RESUM PER ÀREES

ÀREA DE PLANIFICACIÓ I INTERVENCIÓ			
1. ESPAIS A L'AIRE LLIURE I EDIFICIS			
SUBÀREA	ASPECTES POSITIVS	DIFICULTATS/ASPECTES MILLORABLES	SUGGERIMENTS/ PROPOSTES DE MILLORA
ZONES PÚBLIQUES I ESPAIS VERDS	- Clima benigne. - Platges accessibles i ben equipades. - Bona valoració dels aparells per fer exercici a l'aire lliure.	- Passejos amb poques ombres. - Manca de zones verdes al centre de la ciutat. - Zones verdes poc aprofitades i amb serveis insuficients. - Sensació d'inseguretat en alguns parcs. - Manca de civisme associada a brutícia i deteriorament dels espais públics.	- Estudiar millores en el sistema de poda dels arbres en passejos i parcs. Buscar opcions per donar ombra (pèrgoles o similars). - Dotar els parcs de cafeteries i banys públics (Parc de la Ciutat, Camp de Mart). - Dotar les rampes d'accés a la vora del mar d'agafadors i/o baranes.
CARRERS I VORERES	- Bona valoració general de l'estat de les voreres i de l'equipament urbà. - Les brigades de manteniment tenen resposta ràpida i efectiva. - Telèfon gratuït de l'Ajuntament per avisar de les incidències als carrers. - Millora perceptible en adaptació de voreres a persones amb mobilitat reduïda. - Escales mecàniques (Palau de Congressos) que connecten zones amb desnivell.	- Les voreres en mal estat provoquen rrelliscades i caigudes. - Obstacles a la via pública, fanals que obstrueixen el pas. - Vehicles mal estacionats que impedeixen el pas dels vianants. - Manca de bancs en zones concretes de la ciutat. - Manca de banys públics. - Estació de trens i el seu entorn en condicions d'inaccessibilitat i perillositat. - Avaries constants en el pas a nivell soterrat de la plaça dels Carros. - Manca de civisme per part de propietaris de gossos, ciclistes, monopatinats i patinets.	- Utilització de materials antilliscants en voreres i tapes de registre. - Revisió i reparació sistemàtiques de voreres i carrers. - Instal·lació de bancs en zones que en tinguin manca. - Planificació en la ubicació dels elements urbans (fanals, rebaixos de voreres) per afavorir la mobilitat. - Implicació de la ciutadania en civisme mitjançant accions formatives. - Incrementar vigilància als vehicles mal estacionats en passos de vianants.

SEGURETAT I TRÀNSIT	- Tarragona es percep com una ciutat molt segura. - Passos de vianants ben senyalitzats. - Xerrades informatives sobre seguretat en l'àmbit quotidià. - En l'àmbit de la via pública es pot intervenir i ja hi ha un seguiment, estudis, sobre problemàtiques i plans d'intervenció.	- Inseguretat vinculada principalment a la seguretat viària. - Es troba a faltar la figura de la policia de proximitat. Dificultat afegida: dispersió dels nuclis urbans. - Dificultat dels ciutadans per establir relació amb els cossos de seguretat. - Repunt de delictes d'estafa a la gent gran. - La franja més afectada per atropellaments és de majors de 65 anys a l'entorn dels passos de vianants, per factor humà. - Zona centre més problemàtica en seguretat viària.	- Treballar la normalització de la relació entre els ciutadans i els cossos de seguretat. La policia de proximitat seria el més efectiu. - Programació de xerrades sobre seguretat en llocs freqüentats per gent gran. - Ajustar ràtio metres/segons als semàfors de vianants. - Creació de refugis centrals en cruïlles problemàtiques. - Incrementar semàfors intel·ligents adaptats als dispositius de persones amb ceguesa.
EDIFICIS PÚBLICS	- Les persones grans se senten ben rebudes i ateses als edificis públics de la ciutat.	- L'accessibilitat a teatres o cinemes es percep com a deficient. - Dificultat en l'accés a banys públics.	- Adaptació dels edificis públics a les necessitats especials. - Acord amb establiments d'hostaleria i locals comercials que permetin accedir a les persones grans al bany. - Crear una xarxa d'establiments/edificis públics amigables amb la gent gran.

ÀREA DE PLANIFICACIÓ I INTERVENCIÓ			
2. TRANSPORT			
SUBÀREA	ASPECTES POSITIVS	DIFICULTATS/ASPECTES MILLORABLES	SUGGERIMENTS/ PROPOSTES DE MILLORA
TRANSPORT PÚBLIC	- Bona valoració dels autobusos en quantitat, freqüència i puntualitat. - La targeta de transport T+65 ha facilitat el desplaçament de la gent gran dels barris al centre de la ciutat. - Dotació òptima de plataformes d'accés en gran part de les parades d'autobús. - Les plataformes a les parades d'autobús faciliten les pujades i baixades de persones grans i eviten l'estacionament de vehicles al lloc on ha de parar l'autobús. - Hi ha facilitat a accedir a la informació dels autobusos, com els horaris, o detall de les línies.	- Mancança en la cobertura de zones concretes: Països Catalans, av. Andorra i Riular. - Mancances en freqüència i cobertura a l'Hospital Joan XXIII, falta millorar la connexió amb els barris de Ponent. Falta parada dins el recinte hospitalari per facilitar-hi la mobilitat i accés. - Dificultats en accés per motius econòmics pels cuidadors no professionals de gent gran dependent. - Accessibilitat i adaptació als autobusos millorables per a persones grans amb dificultats de mobilitat. - Estacionament de vehicles que obstaculitzen accés/descens de l'autobús. - Manca de civisme dels usuaris més joves.	- Increment en freqüència de les línies que passen per zones poc cobertes per l'autobús. - Posar línia directa entre els barris de Ponent i l'Hospital Joan XXIII. - Posar una parada d'autobús dins l'Hospital a prop de consultes externes. - Bonificació en transport públic per als cuidadors no professionals quan acompanyen una persona dependent. - Que les persones grans amb dificultats de mobilitat utilitzin les rampes d'accés a l'autobús. Adaptació d'agafadors. - Enduriment en la vigilància i sancions a vehicles mal estacionats que obstaculitzen l'accés/sortida de l'autobús. Dotar els autobusos de càmeres de vigilància externes per controlar-ho. - Campanya de sensibilització en autobusos i escoles per fomentar civisme en transport públic.
APARCAMENT		- Grans dificultats d'aparcament al centre de la ciutat. Poques places i massa cares, especialment pàrquings. Les zones verdes n'incrementen la dificultat. - Preu abusiu de l'aparcament de l'Hospital Joan XXIII. Rampa de l'aparcament mal adaptada i perillosa per provocar caigudes. - Els nous parquímetres són massa complicats. - Es aparcaments reservats a persones amb mobilitat reduïda es consideren insuficients.	- Abaratiment de l'aparcament al centre de la ciutat mitjançant una millor gestió, prenent com a model la ciutat de Reus. - Bonificació en aparcament per a la gent gran, que acostuma a tenir menys poder adquisitiu i té més problemes en la mobilitat

ÀREA DE PLANIFICACIÓ I INTERVENCIÓ			
3. HABITATGE			
SUBÀREA	ASPECTES POSITIVS	DIFICULTATS/ASPECTES MILLORABLES	SUGGERIMENTS/ PROPOSTES DE MILLORA
PROXIMITAT DELS SERVEIS	- Manifesta comoditat de la gent gran de Tarragona al seu entorn proper. - Serveis pròxims i accessibles independentment de la zona de residència.	- A Sant Salvador hi ha manca de comerços.	
ADAPTACIÓ I SEGURETAT A LA LLAR	- Suport i ajuda dels veïns: per pujar i baixar coses pesants, n'estan pendents.	- Limitacions en activitats de la vida quotidiana i de la mobilitat per falta d'ascensors en edificis de la ciutat, que està focalitzada en zones concretes de la ciutat. - Dificultats econòmiques i de manca d'acord entre veïns per instal·lar ascensors. - Falten rampes d'accés a molts edificis. - Les barreres arquitectòniques contribueixen a la solitud i l'aïllament.	- Donar facilitats econòmiques i proporcionar mediació entre els veïns per facilitar acords per instal·lar ascensors
OPCIÓNS D'HABITATGE	- Els serveis municipals de teleassistència, ajuda a domicili i el programa d'adaptacions a la llar ajuden que les persones continuïn vivint a casa seva. - Col·laboració d'entitats (com Creu Roja) en teleassistència, ajuda a domicili i programes de suport a la llar. - L'Ajuntament té el Servei d'Informació Jurídica a la Gent Gran	- Dificultat important en l'accés a places públiques en centres de dia i residències, per motius econòmics i per llistes d'espera massa llargues. - Realitat invisible: augment important de persones grans amb ordres de desnonaments o execucions hipotecàries.	- Donar empenta i visibilitat al Servei d'Assistència Jurídica gratuïta per a la gent gran de l'Ajuntament, que pot donar assistència en casos de desnonaments, pactar lloguers socials amb els bancs o altres.

ÀREA DE PLANIFICACIÓ I INTERVENCIÓ			
4. PARTICIPACIÓ SOCIAL			
SUBÀREA	ASPECTES POSITIUS	DIFICULTATS/ASPECTES MILLORABLES	SUGGERIMENTS/ PROPOSTES DE MILLORA
ESPais DE LLEURE I DE RELACIÓ SOCIAL	- Tarragona té 14 llars municipals de gent gran. - Els equipaments municipals (llars, centres cívics) són llocs de reunió i relació per a la gent gran. - Les llars municipals fomenten la integració i les relacions socials entre iguals.	- Poca oferta cultural i de diversió per a la gent gran. - Teatres poc aprofitats, amb poca programació a l'hivern i poc adaptats a persones amb mobilitat reduïda. - Falten més cinemes al centre de la ciutat. - Falta actitud més participativa per part d'algunes persones grans. - Model de gestió de les llars antiquat.	- Utilitzar els teatres que a l'hivern estan buits per programar cinema al centre de la ciutat a preus assequibles. - Revisió del model de gestió de les llars adaptant-lo a les condicions socials actuals.
ENVELLIMENT ACTIU	- Programa de Gent Gran Activa: és assequible (gratuït), accessible (es fa en totes les zones de la ciutat) i variat. - Diferents entitats de la ciutat ofereixen activitats per a la gent gran. - Increment positiu de l'activitat esportiva en la gent gran de Tarragona.	- Reticència o negativa de moltes persones grans dependents a sortir de casa o a fer activitats, deguda a dificultats pròpies o manca d'adaptació de certs espais.	- Continuar millorant en l'adaptació d'espais i activitats a les persones dependents o amb diversitat funcional. - Aprofundir en el coneixement i ús dels recursos tecnològics disponibles que facilitin la participació de gent gran dependent o amb diversitat funcional.

ÀREA DE PLANIFICACIÓ I INTERVENCIÓ			
5. RESPECTE I INCLUSIÓ SOCIAL			
SUBÀREA	ASPECTES POSITIVS	DIFICULTATS/ASPECTES MILLORABLES	SUGGERIMENTS/ PROPOSTES DE MILLORA
RESPECTE A LA GENT GRAN	- Valoració positiva en general, la gent gran de Tarragona se sent respectada. - Valoració positiva dels programes de residència de persones joves a casa de persones grans.	- Falta de reconeixement social de les aportacions que fa la gent gran en l'àmbit econòmic, social i familiar. - Manca de suport en la cura dels infants, que repercuteix en una sobrecàrrega per als avis - Falta de reconeixement públic a dones grans que han treballat cuidant la família. - Vivència de solitud en moltes persones grans. - Manca de conciliació laboral, que contribueix a l'aïllament familiar de moltes persones grans. - La manca de formació en les TIC és un factor d'exclusió social. - En gent gran dependent, falta de contacte amb persones que no siguin els cuidadors.	- Més llars d'infants i més assequibles, o més casals d'estiu, alleujarien la sobrecàrrega dels avis que cuiden els nets. - Informar públicament de les aportacions de les persones grans. - Facilitar formació i alfabetització digital. - Portar activitats a la casa de persones grans dependents que no poden sortir de casa, per facilitar-ne la inclusió - Respectar les decisions de la gent gran. Treballar amb la figura de l'assistent personal de persones dependents per fomentar-ne l'autonomia.
RELACIONS INTERGENERACIONALS	- Gran interès de la gent gran a compartir experiències amb altres generacions. - Activitats intergeneracionals en escoles amb els més petits. - Bona convivència en espais compartits amb altres generacions. - Les experiències intergeneracionals són gratificants per a tots els participants de totes les generacions .	- Caldria obrir noves vies, nous espais de convivència ciutadana, intergeneracionals. - Cal eliminar l'associació entre gent gran i dependència, treballar contra els prejudicis.	- Cultivar el respecte mutu entre generacions. - Potenciar les llars com a espais de relació intergeneracional, canviant l'òptica en la gestió, que siguin casals. - Utilitzar les accions formatives (formals i informals) per fomentar les relacions intergeneracionals i lluitar contra els prejudicis envers la gent gran. - Impulsar projectes intergeneracionals que impliquin tota la comunitat.

ÀREA DE PLANIFICACIÓ I INTERVENCIÓ			
6. ACTIVITAT CÍVICA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA			
SUBÀREA	ASPECTES POSITIUS	DIFICULTATS/ASPECTES MILLORABLES	SUGGERIMENTS/ PROPOSTES DE MILLORA
ACTIVITAT CÍVICA	- Les llars municipals són gestionades per juntes formades per gent gran. - La gent gran té un gran potencial per fer voluntariat, disposen de temps, poden aportar molta experiència i hi ha gent molt capacitada. - La tasca dels voluntaris és molt ben valorada. La figura del visitador (Creu Roja o Càritas) compleix una gran tasca envers la gent gran. - Les AV canalitzen la participació ciutadana.	- Algunes persones grans han hagut de renunciar al voluntariat per tenir cura de nets o persones grans dependents. - La major dificultat és l'accés a la informació sobre activitat de voluntariat, tant per fer-se voluntari com per accedir als serveis adreçats a gent gran. - Falta impulsar el voluntariat entre la gent gran.	- Crear un punt central d'informació que permeti a la gent gran trobar les entitats per fer voluntariat o rebre ajut de voluntaris. - Impulsar el voluntariat entre la gent gran és una tasca que podrien assolir les institucions, així com cooperar amb iniciatives ciutadanes d'associacionisme i activitat cívica. - Indagar i donar a conèixer experiències d'activitat cívica que tenen recorregut i han resultat molt positives en altres ciutats: Banc del Temps, Amics de la Gent Gran, Casal Amic....

ÀREA DE PLANIFICACIÓ I INTERVENCIÓ			
7. COMUNICACIÓ I INFORMACIÓ			
SUBÀREA	ASPECTES POSITIUS	DIFICULTATS/ASPECTES MILLORABLES	SUGGERIMENTS/ PROPOSTES DE MILLORA
DIFUSIÓ DE LA INFORMACIÓ	- Les persones grans més joves tenen més coneixements en TIC i recursos per accedir a la informació. - Adaptabilitat d'unes generacions (que ara són gent gran) que han viscut grans canvis històrics, socials i tecnològics. - La informació és accessible, suficient i adequada... sempre que et belluguis per buscar-la. - A l'OMAC sempre ajuden les persones amb dificultats per fer tràmits, presentar instàncies, etc.	- Internet és un eina de doble tall. - El col·lectiu de la gent gran és un dels més afectats per la fractura digital, sobretot els de més edat. - No tothom té Internet a casa o al mòbil. - Hi ha molts tràmits, documents importants que només es fan o arriben per Internet, cosa que genera situacions d'exclusió i/o indefensió. - Dificultats d'adaptació a les TIC i al seu ús quotidià: Internet, mòbils, gestions telemàtiques... - Els nous models de comunicació no estan adaptats a la gent gran, no tenen en compte les seves necessitats. - Increment de pràctiques dubtoses, inclús abusives, de companyies de subministraments afavorides pels nous models de comunicació - Desconeixement dels serveis gratuïts de formació i accés a les TIC que es proporcionen des de l'Ajuntament de Tarragona.	- Fomentar una actitud proactiva, de recerca de solucions i potenciar la autonomia de la gent gran en matèria de recerca d'informació - Creació a nivell municipal, d'un punt únic d'informació que aglutini tota la informació que pugui resultar útil a la gent gran. - Fomentar el tracte personal i presencial en la informació, ja que està més adaptat que altres models a les necessitats de les persones grans. - Utilització dels llocs freqüentats per persones grans com punts suplementaris d'informació: llars de gent gran, farmàcies, ambulatoris o altres similars.

FRACTURA DIGITAL	- Internet es percep com una eina que fa més accessible la informació - Les noves tecnologies proporcionen molts avantatges per la gent gran: softwares adaptats a persones amb discapacitats, connexió amb l'exterior per persones que tenen dificultats de desplaçament, connexió amb familiars que viuen lluny... - L'Ajuntament proporciona activitats de formació i aprenentatge en noves tecnologies accessibles i gratuïtes, així com espais gratuïts d'accés a Internet. - Xarxa WI-FI municipal gratuïta	- Internet és un eina de doble tall - El col·lectiu de la gent gran és un dels més afectats per la fractura digital, sobretot els de més edat - No tothom té internet a casa o al mòbil - Hi ha molts tràmits, documents importants que només es fan o arriben per internet, generant situacions d'exclusió i/o indefensió - Dificultats d'adaptació a les TIC i al seu ús quotidià: internet, mòbils, gestions telemàtiques... - Els nous models de comunicació no estan adaptats a la gent gran, no tenen en compte les seves necessitats. - Increment de pràctiques dubtoses, inclús abusives, de companyies de subministraments afavorides pels nous models de comunicació - Desconeixement dels serveis gratuïts de formació i accés a les TIC que es proporcionen des de l'Ajuntament de Tarragona	- Incrementar els recursos gratuïts de l'Ajuntament per lluitar contra la fractura digital i potenciar l'aprofitament i difusió dels que ja existeixen. - Fomentar l'accessibilitat a les TIC - Creació d'un lloc públic de suport presencial en les gestions telemàtiques i accés a la informació mitjançant les TIC - Adaptar les intervencions que es facin en matèria de reducció de la fractura digital, a les característiques, preferències i necessitats de la gent gran

ÀREA DE PLANIFICACIÓ I INTERVENCIÓ**8. SALUT I SERVEIS SOCIALS**

SUBÀREA	ASPECTES POSITIVS	DIFICULTATS/ASPECTES MILLORABLES	SUGGERIMENTS/ PROPOSTES DE MILLORA
TREBALL EN XARXA	- Bona sintonia entre professionals de salut, serveis socials i entitats. - Col·laboració entre l'àmbit públic i entitats. - Coordinació excel·lent entre els professionals de les diferents àrees bàsiques. - Els professionals dels diversos àmbits que van participar a l'estudi manifesten que desitgen repetir aquestes trobades i consolidar l'intercanvi d'experiències, recursos, etc.	- La manca d'una eina específica per compartir informació entre professionals de diferents àrees bàsiques, incompatibilitat tècnica dels sistemes que utilitzen. - La duplictat de sistemes a les diferents àrees bàsiques entorpeix la comunicació, fa que es dupliqui feina, dificulta el coneixement sobre els recursos, necessitats o demandes d'un mateix usuari, etc. - L'interès dels professionals de diferents àrees bàsiques per compartir informació i així donar una millor assistència es veu obstaculitzat per les obligacions derivades de la protecció de dades i la incompatibilitat a nivell tècnic	- Compatibilitzar els sistemes tecnològics de treball, per compartir informació entre les àrees bàsiques de salut i serveis socials, sempre buscant estratègies per respectar la privacitat de l'usuari. - Disposar d'un espai físic on els professionals que treballen amb gent gran puguin trobar-se i compartir experiències i projectes de manera periòdica. - Disposar d'una plataforma o espai virtual que sigui punt de trobada i eina de treball en xarxa per als professionals que treballen amb gent gran.

SALUT	- Alta qualitat dels professionals sanitaris, especialment dels metges de família. - La relació de confiança amb els metges de família promou la detecció de problemàtiques que no són exclusivament sanitàries i això possibilita les derivacions adients. - Proximitat dels serveis sanitaris en la ciutat de Tarragona.	- El metge de família és una figura que genera gran confiança en la gent gran, els canvis freqüents dels professionals que ocupen aquests llocs interfereixen en la relació metge-pacient. - Hi ha prejudicis sobre salut associats a una edat avançada que sovint afecten els mateixos professionals sanitaris, sobretot especialistes. - Efectes negatius de la crisi econòmica en la salut de persones grans, que es fa efectiva a través de les "polítiques de retallades". Minva en la qualitat de l'atenció sanitària, que afecta més la gent gran - Malbaratament de recursos en formats de fàrmacs massa grans. - Inaccessibilitat de medicaments que ha deixat de finançar la Seguretat Social, que afecta molt negativament la salut i la economia de la gent gran. - Falta de companyia, ajuda i seguiment a gent gran que està sola o té dificultats importants de mobilitat, que afecta negativament el seu estat de salut. És considerat un col·lectiu vulnerable. - Dificultats en la transmissió de les cures de salut específiques que té la gent gran dependent. - Dificultats de la gent gran, sobretot dels dependents, per assimilar la gran quantitat d'informació mèdica que sovint se'ls dona. - Desemparament de la persona gran i familiars en rebre un diagnòstic de malaltia severa o incapacitant.	- Donar estabilitat als metges que ocupin el lloc de metge de família per fomentar una bona relació de confiança metge-pacient. - Impulsar voluntariat per acompanyar al metge persones grans amb dificultats de desplaçament. - Estudiar la creació d'una figura externa, alternativa als familiars cuidadors de gent gran dependent, per realitzar intervencions educatives i d'informació en matèria de salut i cures específiques. - Focalitzar la transmissió d'informació mèdica en la persona cuidadora d'una persona gran amb dependència severa. - Facilitar l'assimilació de les indicacions mèdiques a la gent gran, especialment als dependents, per potenciar-los i permetre'n una major autonomia. - Creació d'un programa d'acompanyament a persones grans i familiars, després d'un diagnòstic de malaltia severa o incapacitant. - Abordar des d'un marc pluridisciplinari la promoció de l'acompanyament i autonomia de la gent gran dependent i entorn més proper.

SERVEIS SOCIALS	- Proximitat dels serveis socials a Tarragona, amb presència en tot l'àmbit municipal. - Bona valoració dels professionals de l'àrea de serveis socials. - Els serveis que fomenten l'autonomia personal, donant seguretat i suport, són molt valorats (SAD, teleassistència, informació jurídica gratuïta).	- Dificultat en la difusió de la informació sobre serveis socials. Desconeixement dels recursos de bona part de la gent gran. - Dificultats de gent gran en situació de soledat, amb mobilitat reduïda o amb limitacions de la vida diària per tenir una alimentació adequada	- Punt central d'informació per a la gent gran, així com organització de xerrades informatives en llocs freqüentats per la gent gran. - Creació de menjador social, incidint en la promoció d'hàbits saludables d'alimentació i en la prevenció de l'aïllament, l'exclusió i la soledat.
DEPENDÈNCIA I PROGRAMES DE SUPORT		- Retrocés important en el desplegament de la Llei de la dependència, amb disminució en els ajuts que afecten especialment el col·lectiu de gent gran. - Sobreesforç i manca de recursos (personals i econòmics) de persones grans que han esdevingut cuidadors de gent gran, situació agreujada per la conjuntura de crisi i retrocés en la Llei de la dependència.	- Adoptar mesures de suport a cuidadors de gent gran dependent, incloent-hi intervencions educatives i formatives, "descans familiar" i acompanyament professional durant el procés. - Promoure la figura d'un educador que treballi amb la persona dependent. Visites pactades quant a durada i freqüència per parlar de les cures específiques, hàbits de salut, etc...
CENTRES DE DIA I RESIDÈNCIES	- Els serveis d'ajuda a domicili i centres de dia faciliten la permanència a la seva llar de la gent gran amb dificultats per les activitats de la vida diària.	- A Tarragona no hi ha centres de dia municipals. - Grans dificultats per accedir a centres de dia i residències a causa d'un elevat cost econòmic, sovint inassolible, i per unes llistes d'espera massa llargues. - Falten places en centres de dia i residències. - Problemes d'adaptació d'algunes persones grans als horaris i normes de centres de dia i residència. - Poca informació disponible sobre residències i centres de dia.	- Impulsar centre de dia municipal.

BIBLIOGRAFIA

ALCARAZ, V. i altres (2012) "Tarragona en xifres". AJUNTAMENT DE TARRAGONA. Conselleria de Treball, Activació Econòmica i Joventut, col. Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Tarragona, CEPTA-Gabinet d'Estudis.

AJUNTAMENT DE TARRAGONA, (2015). "Informe sociodemogràfic de la gent gran a Tarragona. Any 2014". AJUNTAMENT DE TARRAGONA. IMSST- Oficina Tècnica del Pla local d'inclusió i cohesió social de Tarragona.

AJUNTAMENT DE TARRAGONA. Web de l'Ajuntament de Tarragona. <<http://www.tarragona.cat>>.

BELZUNEGUI, A. I altres (2011) "Enquesta sobre les Condicions de Vida de la Població de Tarragona 2007". Publicacions URV. Tarragona.

CAUSAPIÉ LOPESINO, P. i altres (2011) "Envejecimiento activo. Libro Blanco." Ministerio de Sanidad, Política Social e Igualdad, Secretaría General de Política Social y Consumo, Instituto de Mayores y Servicios Sociales (IMSERSO).

CINESI (2012). "Pla de Mobilitat de la ciutat de Tarragona". AJUNTAMENT DE TARRAGONA. Conselleria de Mobilitat, Cultura i Festes.

DIARI MÉS TARRAGONA (2015) "Més de 2.700 persones que esperaven l'ajut de la dependència ha mort" en Diari Més Tarragona, 06 de maig del 2015.

ECAS (2015). "Informe INSOCAT per a la millora de l'acció social. Novembre de 2015." Entitats Catalanes d'Acció Social. <www.acciósocial.org>.

FORTUNY, A. (2015) "L'Ajuntament detectarà porta a porta els ancians amb risc d'exclusió" en Diari Més Tarragona, 30 de novembre del 2015.

GENERALITAT DE CATALUNYA (2014): "Mapa de la lectura pública de Catalunya". <http://biblioteques.gencat.cat/web/.content/tematic/article/suport_biblioteques/eines_treball/MLPC_2014.pdf>.

GENERALITAT DE CATALUNYA (2015): DOGC Núm. 6930 – 7/8/2015. <http://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa?documentId=700159&action=fitxa#fragment-1411365>.

GENERALITAT DE CATALUNYA (2016): "Seguiment del desplegament de la Llei 39/2006. Històric i evolució de les dades de la dependència a Catalunya". Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. En: <http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/persones_amb_dependencia/dades_dependencia>.

GOBIERNO VASCO, (2015) "Euskadi lagunkoia sustraietatik. Guía práctica para la implantación y uso en municipios". Gobierno Vasco. Departamento de Empleo y Políticas Sociales. <<https://extranet.who.int/agefriendlyworld/wp-content/uploads/2015/04/GuiaPracticaES.pdf>>.

HELPAGE INTERNATIONAL (2015) "Índice Global de Envejecimiento, AgeWatch 2015: Resumen ejecutivo". En: <<http://www.helpage.es/spain/noticias/lanzamiento-del-ndice-global-sobre-envejecimiento-2015/>>.

IDESCAT (2015). *Enquesta sobre equipament i ús de TIC a les llars 2015*. <<http://www.idescat.cat/pub/?id=ticll15>> [Consulta: 25 de febrer de 2016].

INE (2015). "Ciencia y tecnología, Sociedad de la información". En: *INE Mujeres y Hombres en España en* <http://www.ine.es/ss/Satellite?L=es_ES&c=INESeccion_C&cid=1259925528782&p=1254735110672&pagename=ProductosYServicios%2FPYSLayout¶m1=PYSDetalle¶m3=1259924822888> [Consulta: 25 de febrer de 2016].

JUAN, SANTIAGO I ROUSSOS, Andrés (2010). "El focus group como técnica de investigación cualitativa." Documento de Trabajo N° 256, Universidad de Belgrano. Disponible en: <http://www.ub.edu.ar/investigaciones/dt_nuevos/256_roussos.pdf>.

MARTORELL, M. (2015) "Igualtat social en l'ús de les TIC" en *TIC per la igualtat*. Ciberàgora 2015. Tarragona: [Treball sense publicar].

NEBOT, A. (2016) "Augmenten els ajuts a la dependència però baixa la prestació econòmica", en *Diari Més Tarragona*, 29 de març del 2016.

OMS, (2007) "Ciudades globales amigables con los mayores : una guía." Organización Mundial de la Salud. *Envejecimiento y Ciclo de Vida (ALC)*. Disponible en: <<http://www.who.int/ageing/en>>.

OMS, (2015). "Informe Mundial sobre el Envejecimiento y la Salud". Organización Mundial de la Salud. *Envejecimiento y Ciclo de Vida (ALC)*. <<http://www.who.int/ageing/publications/world-report-2015/es/>>.

OMS, (2007): "Metodología del proyecto de ciudades amigables con los mayores de la OMS. Protocolo de Vancouver. Disponible en: <<http://jubilares.files.wordpress.com/2013/07/protocolo-de-vancouver.pdf>>.

OMS,(2013) "WHO Global Network of Age-friendly Cities and Communities" Disponible en: <<http://www.who.int/ageing/en>>.

TARRACOWIKI <<http://www.tarracowiki.cat>>.

